

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

Evsebii Pamphili Ecclesiasticae Historiae Liber Primus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΕΥΣΕΒΙΙ
ΤΟΥ ΠΑΜΦΙΛΟΥ,
 Εκκλησιαστικῆς ἰστορίας
 Λόγος α.

EUSEBII
PAMPHILI
 ECCLESIASTICÆ
 HISTORIÆ
LIBER PRIMUS.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Τίς ἡ τῆς ἐκκλησίας ὑπόθεσις.

CAPUT PRIMUM.

Quodnam sit huius Operis argumentum.

ΤΑΣ τῶν ἱερῶν διποσῶλων δια-
 δοχάς, σὺν καὶ τοῖς ἀπὸ Ἐ-
 σωτῆρος ἡμῶν καὶ εἰς ἡμᾶς
 διλυσιμῶν χρόνοις ὅσα τε
 καὶ πηλικά παραγμαθι-
 θῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῆν ἰστορίαν λέγε-
 ται, καὶ ὅσοι ταύτης διαπορεπῶς ἐν ταῖς μά-
 λις ἀποσημοῦται παροικίας ἠγάσαντό
 τε καὶ παροῦσαν ὅσοι τε καὶ ἡμεῖς ἐκάστην
 ἀγαθῶς ἢ καὶ διὰ συζητημάτων τῶν
 θεῶν ἐπὶ ἐπέδωσαν λόγον. τίνες τε καὶ ὅσοι καὶ
 ὁπωλύκα νεωτεροποιίας ἡμέρῳ, πλάνης εἰς
 ἕχατον ἐλάσαντες, ψυδωνύμα γνώσεως
 εἰσηγήσας ἑαυτὰς ἀνακεκρήχασιν, ἀφει-
 δῶς οἷα λύκοι βαρεῖς τῶν Ἐκκλησιῶν μὴ
 ἐπενεγόντες. παροῦσι τέτοις καὶ τὰ παρῶν
 τίκα, τῆς καὶ Ἐσωτῆρος ἡμῶν ἐνεκεν ἀπο-
 λῆς, τὸ πᾶν ἰσχυρῶν ἐπιπέσειν παροῦντα.
 ὅσα τε αὐτῶν καὶ ὅποια καθ' ἕνα τε χρόνος παρῶν
 τῶν ἐθνῶν ὁ θεῶν πεπολέμηται λόγῳ, καὶ
 πηλικοί καὶ καρπῶς τῶν δι' αἵματός καὶ
 βασάνων ὑπερ' αὐτῶν διεξήλητον ἀγῶνας,
 τὰ τ' ἀπὸ τέτοις καὶ καθ' ἡμᾶς αὐτὰς μαρ-
 τύρια, καὶ τῶν ἀπὸ πάντων ἰλεῶ καὶ ἐυμῶν Ἐ-
 σωτῆρος ἡμῶν ἀντίληψιν γενομένην παρῶν
 καὶ παροῦντων, ὅσα ἄλλοθεν ἢ ἀπὸ πρώ-
 τῆς ἀξιοματίας τῆς καὶ τὸν Ἐσωτῆρα καὶ κύριον ἡ-
 μῶν Ἰησοῦ τὸν χριστὸν Ἐκκλησιῶν οἰκονομίας.
 ἀλλὰ μοι συζητημῶν ἢ ἐγνωμονῶν ἐντε-
 θεῶν ὁ λόγῳ αἰτεῖ, μείζον ἢ καθ' ἡμε-

QUAM sanctorum Apo-
 stolorum successiones,
 ac temporum seriem
 quæ à Servatore no-
 stro ad nos usque ef-
 fluxerunt scribere in-
 stituerim: Quot præterea quantæque
 res in Ecclesia gestæ à Scriptoribus no-
 stris commemorantur: qui præcipuè
 in celeberrimis civitatibus eidem Ec-
 clesie non sine laude præfuerint: & qui
 subinde per ordinem temporum suâ
 quisque ætate verbum DEI, vel voce,
 vel scriptis prædicaverint: qui etiam
 quibusq; temporibus homines novan-
 di cupiditate ad maximos errores dela-
 psi, falsæ doctrinæ auctores se palam
 professi sint, CHRISTI gregem quasi lu-
 pi gravissimè infestantes: adhæc quar-
 tæ calamitates universam Judæorum
 gentem obstructas Servatori nostro in-
 fidias statim consecutæ sint: quoties
 etiam, & quibus modis ac tempori-
 bus Christiana Religio à gentibus im-
 pugnata sit: Et qui tum superiori
 memoria pro illius defensione tor-
 menta ac mortem ipsam perpepsi for-
 tissimè certaverint: tum quæ nostrâ
 ætate martyria consummata sint: Po-
 stremò quàm propitium ac benignum
 Servatoris nostri præsidium nobis de-
 mum affullerit: hæc, inquam, om-
 nia cum scribere instituerim, non
 aliundè quàm ab ipsâ Servatoris ac
 Domini nostri JESU CHRISTI in-
 carnatione initium ducam. Porro in
 ipso statim vestibulo veniam nobis dari
 nostra poscit oratio, quippe qui inge-
 A ij

nuc̄ fateamur majus esse nostris viribus, opus hoc quod polliciti sumus, integrum atque omni ex parte perfectum exhibere. Primi enim hoc argumentum aggressi, novam quandam nullisque adhuc vestigiis tritam viam incedere nunc tentamus: Deum quidem itineris ducem, Christique potentiam adjumento nobis fore sperantes optantesque: ceterum ne nuda quidem reperientes hominum vestigia, qui ante nos viam illam calcaverint. Nisi quod nonnulli rerum quæ suâ atate contigerant, exiguas quasdam & particulares narrationes sparsim nobis reliquerunt: tanquam faces quasdam nobis eminus attollentes, & quasi è specula inclamantes, qua via incedere, & quomodo sermonis nostri cursum tuto dirigere debeamus. Quæcunque igitur proposito operi profutura esse credidimus, ex his quæ ab illis sparsim commemorata sunt studiose colligentes, aptosque instituto nostro veterum Scriptorum locos, velut flosculos ex sapientiæ pratis decerpentes, historica narratione in unum corpus compingere conabimur: fati habentes si non omnium, illustrissimorum certè Servatoris nostri Apostolorum successiones in iis Ecclesiis quæ etiamnum celeberrimæ habentur, posteritatis memoriæ commendare. Ceterum necessitate quadam impulsus hunc laborem suscepisse mihi videor, propterea quod ex Ecclesiasticis Scriptoribus neminem qui in hoc scriptonis genere elaborasset, hæcenus deprehendi. Porro ut mihi necessaria, sic etiam utilissima hujus argumenti tractatio omnibus, ut spero, antiquitatis cognoscendæ studiosis videbitur. Ac jam quidem antea, in iis libris quos de temporum ratione conscripsi, earum rerum quasi compendium quoddam confeci. Sed nunc uberiori narratione easdem explicare aggressus sum. Initium autem sermonis, ut jam dixi, ab ipsa quæ captum longè superat humanum Servatoris CHRISTI dispensatione, & ab ejusdem Divinitatis expositione repetetur. Nam qui rerum in Ecclesia gestarum posteris historiam tradere instituit, altius ab ipsius CHRISTI (quandoquidem ejus etiam nomine censetur) diviniore quàm plerisque videtur incarnatione exordium ducat necesse est.

Ατέραν δὴ δυνάμιν ὁμολογῶν εἶναι, τὴν ἐπαγγελίαν ἐτελεῖ καὶ ἀπαλάττειον ὑποσχισθῆν. ἐπεὶ καὶ πρῶτοι καὶ τῆς ὑποθέσεως ἀπὸ πάντες, οἷα ἵνα ἐρήμῳ καὶ ἀτείλει εἶναι ὁδὸν ἐλθεῖν μὲν θεῶν μὲν ὁδηγὸν καὶ τῷ θεῷ κρείε συνεργὸν χριστὸν δι' ἰσχυροὺς δυνάμιν. ἀνθρώπων γε μὲν ἐδάμῳς δι' εἶν οἱ τε ὄντες ἴχνη γυμνά τῷ αὐτῷ ἡμῖν παροδουκότων ὁδὸν. μὴ ὅτι σμικρὰς αὐτὸ μόνον παροφάσας, δι' ὧν ἄλλος ἄλλως ὧν διλυκάσι χροῖων, μερικὰς ἡμῖν καλαλοῖταισι δηγιστὰς πόρρωθεν ὑπερεῖ B πυρσὺς τὰς ἐαυτῶν παροναλείαντες φωνὰς, καὶ ἀνωθεν ποθεν ὕπερ ἐξ ἀπείης καὶ διὰ σκοπίας, βοῶντες ἐ διακελευόμενοι ἢ χρῆ βαδίσειν, καὶ τῷ θεῷ λόγῳ πορείαν ἀπλανῶς καὶ ἀκινδύνως δι' εἶναι. Ὅσα τοίνυν εἰς τῷ παροκειμένῳ λυσιτελήσει ὑποθέσει ἡ γέμεθα, τῶν αὐτοῖς ἐμεινὸς ἀποράδῳ μνημονοῦσθῆν ἄναλεξάμενοι, καὶ ὡς ἀν ἐκ λογικῶν λειμῶνων τὰς ἀπὸ τῶν αὐτῶν τῶν πάλαι συγγραφέων ἀπαντισάμενοι φωνὰς, δι' ὑψηλῆσεως ἰσοεικῆς πειρασόμεθα ζωματοποιῶσι. ἀγαπῶντες εἰ καὶ μὴ ἀπάσιων, τῶν C γοῦ μάλιστ' ἀφανιστάτων ἐ ζωτῆρῳ ἡμῶν Ἀποστόλων τὰς διαδοχὰς καὶ τὰς διαπρεπέσας καὶ ἐτι καὶ καὶ μνημονοδομίας ἐκκλησίας, ἀναζωσάμεθα ἀναγκαῖοτάτα δέ μοι πονεῖσθαι τῷ ὑποθέσει ἡγεῖμαι, ὅτι μηδὲνα πῶ εἰς δευροτῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων διέγνων περὶ τοῦ τῆς γραφῆς παρθεῖν πεποτημένον ἰομέρῳ. ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ὠφελιμῶσθαι τοῖς φιλοτίμοις περὶ τὸ χρησοματῆς τῆς ἰστορίας ἐχρῶν ἀναφανήσεσθαι. ἡδὴ μὲν ἐν τέτων καὶ παροτερον ἐν οἷς διευτυπώσαμῳ χρονοῖς κανόνων, ἀπὸ μὲν καλεσηD σαμῳ. πληρεσάτῳ δὲ ὡν ὅμως αὐτῶν ἀπὸ θεοῦ παρογῆσθαι ὠρμηθῆν τῷ ἀφήγησθαι ποιήσασθαι καὶ ἀρξῆσθαι γέ μοι ὁ λόγος, ὡς ἐφῆν, διὰ τῆς καὶ τὸν ζωτῆρα χροῖον ἀπνοαμῆς ὑψηλοτέρας τε καὶ κρείττονος ἢ καὶ ἀνθρωπον οἰκονομίας τε καὶ θεολογίας. καὶ γὰρ ἐν τὸν γραφῆ μέλλοντα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑψηλῆσεως παροδῶσθαι τῷ ἰσοειαν, ἀνωθεν ἐκ πρώτης τῆς κατ' αὐτὸν τὸν χροῖον, ὅτι περὶ τοῦ αὐτῆ καὶ τῆς παροσωνμίας ἡξιώθημεν, θεοτερας ἢ καὶ τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς οἰκονομίας, ἀναγκαῖον ἀν εἶν κατὰρξασθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β.

A

Ἐπιτεμὴ κεφαλαιώδης ἀπὸ τῆς κτ' τὸν σωτήρα καὶ κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποδοξάζουσα τὴν καὶ θεολογίαν.

Διὲς ὅντι καὶ αὐτὸν πρότερον, καὶ ἔ
μὴ σώματι εἰκότος κεφαλῆ, ἢ θεός
ἔπινοεῖται ἔδὲ ποσὶ ἀξιοβαλλομένη, ἢ τὸν
ἐν ἡμῖν ἀνθρώπου ὁμοιοπαθῆ τῆς ἡμῶν ἐνεκεν
αὐτῷ ὑπερῶς σωτηρίας, χροῖτ' αὐτῶν ἐν-
τεθεῖεν ἐντελής ἢ τῶν ἀκολούθων διήγησις, εἰ
τῆς κατ' αὐτὸν ἰσοείας ἀπάσης διὰ τῶν κε-
φαλαιωδῶν κ. κυριωτάτων ἔ λόγῳ τῶν
ὑφηγησῶν ποιησαίμεθα. ταύτη ὅ ἡδὴ καὶ τῆς
χειριανῶν ἀρχαιότητι καὶ παλαιὸν ὁμῶν καὶ B
θεοσρεπῆς, τοῖς νέαν αὐτῶν καὶ ἐκτετοπισ-
μῶν, χθὲς καὶ ἔ ποσῶν φανείσαν ὑπο-
λαμβάνουσα, ἀναδειχθήσεται.

Γένους μὲν οὖν καὶ ἀξίας, αὐτῆς τε εἰσίας τῆς
ἔ χειρὸς καὶ φύσεως, ἕως ἀν εἰς ἐκφρασίαν αὐ-
τῶν καὶ χροῖτ' ὁ λόγος. ἢ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ
θεῖον ἐν ἀποφθεγμῶν, τῶν χροῖτ' αὐτῶν, φη-
σὶ, τῆς διηγήσεως. Ὅπδῃ ἔτε τὸν πατέρα τις
ἔγνω, εἰ μὴ ὁ υἱός, οὐτ' αὐτῶν ὁ υἱός γινώ-
ποτε κατ' ἀξίαν, εἰ μὴ μόνον ὁ χροῖτ' αὐ- C
τῶν πατῆρ. τό τε φῶς τὸ ἀποκόσμιον καὶ
τῶν ἀεὶ αἰώνων νοερόν καὶ εἰσὶ δὴ σοφίαν,
τὸν τε ζῶντα καὶ ἐν δεξιῇ ὡσαύτῃ πατὴρ
τυγχάνοντα θεὸν λόγον, τίς ἀν πῶν ἔ
πατέρως καθαρῶς ἐνοήσας, ὡς πάσης
κτίσεως καὶ δημιουργίας ὁρατῆς τε καὶ
ἀοράτης, τὸ πρῶτον καὶ μόνον ἔ θεῶν γή-
νημα, τὸν τῆς κατ' ἄρα ἰσοείας καὶ ἀθανά-
της φρασίαν δεξιωτάτην, τὸν τῆς μεγά-
λης βελῆς ἀγγέλου, τὸν τῆς ἀρρήτης γνώμης
ἔ πατέρως ὑπεργόν, τὸν τῶν ἀπάντων σὺν
τῶν πατέρων δημιουργόν, τὸν δεύτερον μὲν τὸν
πατέρα τῶν ὅλων αἰτίων, τὸν ἔ θεῶν παῖδα γνή- D
σιον καὶ μονογενῆ, τὸν τῶν χροῖτ' ἀπάντων
κύριον καὶ θεὸν καὶ βασιλέα, τὸν καὶ κέρως
ὁμῶν καὶ τὸν κατ' αὐτῆς θεότητι καὶ δυ-
νάμει καὶ ἡμῶν ὡσαύτῃ πατέρως ὑπερῶς ἐγ-
μῶν. Ὅτι δὴ καὶ ἰσὶ ἀπὸ αὐτῶν μυστικῶς
τῶν γραφῶν θεολογίας, ἐν δεξιῇ καὶ ὁ λό-
γος, καὶ ὁ λόγος καὶ ὡσαύτῃ τὸν θεόν, καὶ θεός
καὶ ὁ λόγος πάντα δι' αὐτῶν ἐγένετο, καὶ χω-
εἰς αὐτῶν ἐγένετο ἐδὲ ἐν. Ἐτό τοι καὶ ὁ μέ-
γας μωϋσῆς, ὡς ἀν ἀποφθεγμῶν ἀπάντων

CAPUT II.

De Servatoris Domini nostri IESU CHRISTI
praesentia & Divinitate.

CUM igitur duplex sit in CHRISTO
natura, altera capiti humani cor-
poris similis, secundum quam DEUS
intelligitur: altera quae pedibus com-
paratur, quatenus scilicet hominem
humanis obnoxium passionibus salutis
nostrae causam induit: ita demum inte-
gra & perfecta narrationis nostrae series
futura est, si ab eo quod in Servatore
CHRISTO summum & quasi vertex om-
nium est, totius quae ad illum refer-
tur historiae ducamus initium. Quin-
etiam Christianae religionis antiquitas
simul & majestas iis, qui recentem
illam & peregrinam esse existimant,
herique aut nudius tertius natam,
hac ratione manifestissime appare-
bit.

Genus igitur CHRISTI ac splendo-
rem, & substantiam ejus atque natu-
ram nullus unquam sermo explicare
suffecerit. Unde & sanctus Spiritus per
Prophetas dicit: Generationem ejus
quis enarrabit? Nam ut nemo novit
Patrem nisi Filius, sic nemo perfecte
novit Filium nisi Pater. Quis enim
praeter Patrem plene ac perfecte intel-
ligendo assequi possit aeternum illud
lumen, intellectualem & substantia-
lem sapientiam saeculis omnibus ante-
riorem, vivum DEI Verbum quod in
principio erat apud Patrem: illum om-
nis creaturae cum visibilis tum invisibi-
lis primogenitum simul & unigeni-
tum; spiritualis illum & immortalis mi-
litiæ caelestis Principem, magni consi-
lii Angelum; illum arcanæ Patris sui
voluntatis ministrum: omnium rerum
simul cum Patre opificem, secundam
omnium rerum causam post Patrem;
germanum illum & unicum DEI Fi-
lium, omnium quae creata sunt Domi-
num, Deum, Regemque: qui imperium
& dominationem simul cum ipsa Divi-
nitate & cum potentia atque honore à
Patre accepit. Siquidem ut ex secreti-
onibus sacrae scripturae sermonibus qui ad
illi Divinitatem pertinent, accepimus:
In principio erat Verbum, & Verbum
erat apud Deum, & Deus erat Verbum:
omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso
factum est nihil. Magnus quoque ille
Moses Prophetarum omnium vetustis-
simus, dum divino afflatus spiritu crea-

A iij

tionem ac dispositionem totius mundi describit, id nos docet; conditorem & opificem omnium rerum nulli alteri quam ipsi Christo, utpote divino ac primogenito suo Verbo, inferiorum substantiarum creationem concessisse, & de hominis creatione cum ipso esse collocutum. Dixit enim Deus, inquit, faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Huic sententiæ adstipulatur etiam alius Propheta in hymnis suis de DEO loquens hoc modo: Ipse dixit & facta sunt: ipse mandavit & creata sunt. Patrem quidem & creatorem inducens tanquam rerum omnium dominum, regio nutu præcipientem: Verbum autem DEI, secundum à Patre, illum ipsum videlicet quem prædicamus CHRISTUM, paternis imperiis ministrantem. Hunc quotquot à prima humani generis origine iustitiæ ac religionis laude maxime floruerunt, ut magnus ille DEI famulus Moses, ut qui ante illum vixit Abraham & eius filii, & quicunque postea viri iusti ac Prophetæ extiterunt, omnes puris mentis oculis contemplati agnoverunt, eidemque tanquam DEI Filio debitum cultum exhibuerunt. Ipse verò absque ulla cunctatione Patris sui cultum ac notitiam omnibus semper tanquam Magister tradidit. Apparuit igitur Dominus DEUS vulgaris hominis specie Abraham ad quercum Mambre sedenti. At ille statim in genua prolapsus, tametsi hominem tantum oculis videret, adoravit nihilominus ut DEUM, & tanquam Domino supplicavit, & quisnam esset se nosse professus est his verbis: Domine qui iudicas omnem terram, nunquid facies iudicium? Nam cum absurdum & ab omni ratione alienum sit, tum ut ingenita & immutabilis omnipotentis DEI natura in speciem hominis convertatur, & corporeo simulacro oculos intuentium fallat, tum ut sacra Scriptura quidquam huiusmodi falsò confingat: Deus ille & Dominus qui iudicat omnem terram & facit iudicium sub hominis specie apparens, quisnam alius appellari possit (quandoquidem de primo rerum omnium auctore hæc accipere nefas est) præter ipsum quod ante omnia subsistit DEI Verbum? De quo etiam ^{Psalm. 106.} in Psalmis dicitur: Misit Verbum suum & sanavit eos, & eripuit eos de corruptionibus ipsorum. Hunc secundum

Απαλατότατ'· θείω πνεύματι τὴν ἑπαντὸς ἐσίωσιν τε καὶ διακόσμησιν ὑπογράφων, τὸν κοσμοποιὸν καὶ δημιουργὸν τῶν ὅλων, αὐτὸν δὴ τὰ χεῖρα, καὶ εἶδε ἄλλω ἢ τῷ θείῳ δηλαδὴ καὶ πρῶτο γόνῳ ἑαυτοῦ λόγῳ, τὴν τῶν ὑποβεβηκότων ποίησιν ὡς ἀχωροῦντα διδάσκει, αὐτὸν τε κοινολογέμενον ἑπιτῆς ἀνθρωπογονίας. εἶπε γὰρ, Φησὶν, ὁ θεὸς, ποιήσω μὲν ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν. ταῦτ' ἡ ἐξ ἡμετέρων τὴν φωνὴν ὑποφθιτῶν ἄλλος, ὡδὲ πως ἐν ὕμνοις θεολογῶν αὐτὸς εἶπε, καὶ ἐγγήθησαν. αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίθησαν. τὸν μὲν πατέρα καὶ ποιητὴν εἰσάγων ὡς ἀπ' πανηγέμονα, βασιλικῶν νεύματι πρὸς ἀπίοντα τὸν ἡτέρον δευτερεύοντα θεῖον λόγον, ἐχέτερον ἑσπρὸς ἡμῶν κηρυχτορμῆς, ταῖς πατρικαῖς ἑπιτάξεσιν ὑπεργουῦτα. Ἔτον καὶ οἱ διὰ τῆς πρῶτης ἀνθρωπογονίας πάντες, ὅσοι δὴ δικαιοσύνη καὶ θεοσεβείας δρετῆ διαπρέψαι λέγονται, ἀμφότερον τὸν μέγαν θεοποιὸν μαῦσάσας, πρὸς αὐτὸν πρῶτον Ἀβραάμ, τότε τε οἱ παῖδες, καὶ ὅσοι μετέπειτα δίκαιοι πεφύνασι καὶ προσφῆται, καθαρῶς διανοίας ὁμμάσι φανίσαντες, ἐγνωσάντε καὶ οἶα θεῶν πατὴρ τὸ προσήκον ἀπεινέμεν σέβας, αὐτὸς ἡ δαμῶς διπρραθυμῆς τῆς ἑπιταξῆς εὐσεβείας, διδάσκαλος τοῖς πᾶσι τῆς πατρικῆς κατὰ δὲ ἀγαθῶν γνώσεως. Ὡφθαλμοῦ κύριος ὁ θεὸς ἀνείρη ἡ οἶα τῆς κοινῆς ἀνθρώπου τῷ Ἀβραάμ καθ' ἡμῶν πρῶτον τὴν Μαμβρῆν. ὁ δὲ ὑποπεσὼν αὐτὴν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ὀφθαλμοῖς ὁρῶν, προσκυνεῖ μὲν ὡς θεὸν, ἐκείνῳ δὲ ὡς κύριον. Ὁμολογεῖτε μὴ ἀγνοεῖν ὅσιν εἶη, ῥήμασιν αὐτοῖς λέγων κύριος ὁ κείνων πᾶσαν τὴν γῆν ἐποίησεν κείσιν; εἰ γὰρ μηδεὶς ἑπιταξῆς τοῦ λόγου ἢ τῶν ἀγγέλων καὶ ἀπερίττων ἐσίαν θεῶν ἑπιταξῆς τοῦ ἀποστόλου εἰς ἀνδρῶν εἶδος ἐπιταξῆς ἀλλήλων, μὴ δὲ αὐτῶν ἡμετέρας φανίσασια τὰς τῶν ὁρώντων ὅσιν ἐξαπατῶν, μηδὲ μὴ ψευδῶς ἰατοῦντα πλάττειν τὴν γραφὴν, θεὸς καὶ κύριος ὁ κείνων πᾶσαν τὴν γῆν καὶ ποιῶν κρίσιν ἐν ἀνθρώπῳ ὁρῶντος ἡμετέρας ἀνέτερος ἀναγορεύοντος, εἰ μὴ φανίσασια τὸ πρῶτον τῶν ὅλων ἀγίων, ἢ μόνος ὁ πρῶτος αὐτῶν λόγος; πρὸς ἡμῶν καὶ ἐν ὕμνοις ἀνείρηται ἀπέστειλε τὸν λόγον αὐτῶν, καὶ ἰάσατο αὐτῶν, καὶ ἐρρύσατο αὐτῶν ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν. Ἔτον δευτέρῳ μὲν τὸν

Πατέρα Κύριον, σαφές ατα Μούσης αναγο-
 ρεύει λέγων, ἔρεξε Κύριος ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορ-
 ρα θεῖον καὶ πύρ πῦρ καὶ Κυεῖς. τῆτον δὲ τῷ Γακῶδ
 αὐτῆς ἐν ἀνδρὸς φανέντα ἰσχυρῶς, Θεὸν ἢ θεῖα
 πρὸς σαγορεῖν γραφῆ, φάσκοντα τῷ Γακῶδ.
 ἐπέκλιθη σέλα τὸ ὄνομά σε Γακῶδ, ἀλλ'
 Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σε, ὅτι ἐν ἰσχυρῶς καὶ
 Θεῷ. ὅτε καὶ ἐκάλεσεν Γακῶδ τὸ ὄνομα δὲ τόπος
 ἐκείνης, εἶδ' Θεῷ, λέγων. εἶδ' ὃν ἔδ' τὸν Θεὸν
 πρὸς ἄνθρωπον πρὸς πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ἐσώθη ἡ ψυχή
 μου. ἐ μὴν εἶδ' ἑσώθη ἐσώθη ἀγγέλων καὶ λει-
 τερῶν Θεῷ, τὰς ἀναβραφείας θεοφανείας
 ἑσώθη ἐσώθη ἐσώθη καὶ τῶν ὅταν τις ἀνθρώ-
 ποις πρὸς φαίνῃται, ὅτι ἀπικύρῃται ἡ γρα-
 φὴ ὀνομασίαι, ἐ Θεὸν εἶδ' ἐ μὴν Κύριον, ἀλλ' ἀγ-
 γέλους χρηματίσαι λέγεται, ὡς διὰ μυριῶν
 μαρτυριῶν πιστώσατο ῥάδιον. τῆτον καὶ Μωϋ-
 σέως διάδοχος Ἰησοῦς, ὡς ἀντὼν ἐρασιῶν ἀγ-
 γέλων καὶ δεχαγγέλων, τῶν τε ὑπέκοσμίαν
 δυνάμεων ἠγάμενον, καὶ ὡσανεὶ τὸ Πατρὸς
 ὑπαρχόντα δυνάμει καὶ φῶς, καὶ τὰ δευτε-
 ρεῖα τῆ καὶ πάντων βασιλείας τε δὲ δεχῆς ἐμ-
 πεπισθυμῶν, δεχῆς ἐρατήγον δυνάμεως
 Κυεῖς ὀνομαζέται, ὅτι ἀλλῶς αὐτὸν ἢ αὐτῆς ἐν
 ἀνθρώποις μορφή καὶ ἰσχυρῶς θεωρήσας. γέ-
 γραπταί γε. καὶ ἐγγρηθῆ ὡς ἦν Ἰησοῦς ἐν Γεριχῶ,
 καὶ ἀναλέψας ὄρα ἀνθρώπον ἐσῆκὸτα κατέ-
 νανθι αὐτῆ. καὶ ἡ ῥομφαία ἐσπασμένη ἐν τῇ
 χειρὶ αὐτῆ. καὶ πρὸς ελθὼν Ἰησοῦς, εἶπεν. ἡμέ-
 τερος εἶ, ἡ τῶν ἑσῆκῶν; καὶ εἶπεν αὐτῆ, ἐγὼ
 δεχῆς ἐρατήγον δυνάμεως Κυεῖς νυνὶ
 πρὸς ἀγγέλων. καὶ Ἰησοῦς ἐπέσει ἐπὶ πρὸς ἄνθρωπον
 ἐπὶ τῷ γλῶ. καὶ εἶπεν αὐτῆ. δέσσο, τί
 πρὸς ἀσέεις τῷ σῶ οἰκέτη; καὶ εἶπεν ὁ δεχῆς ἐ-
 τήγον Κυεῖς πρὸς Ἰησοῦς, λῶν τὸ ὑπόδημα
 ἐκ τῶν ποδῶν σε. ὁ γὰρ τῶν ἐν ἡσῆκας,
 τόπος ἁγιός ἐστι, εἶθα καὶ ἐπὶ τῆς δυνά-
 μει ὁ ῥήματων, ὅτι μὴ ἐτερεθ' ὅτι εἶπεν καὶ
 Μούσει κεχρηματίοτ' ὅτι δὴ αὐταῖς ῥή-
 μασι δὲ ἐπὶ τῷ δὲ φῶς ἢ γραφῆ. ὡς ἵδ' εἶδ' ε
 Κύριον ὅτι πρὸς ἀγγέλων εἶν. ἐκάλεσεν αὐτὸν
 Κυεῖς ἐκ δὲ βράτε λέγων. Μωϋσῆ, Μωϋσῆ ὁ
 ἵδ' εἶπεν, τί εἶσι; καὶ εἶπεν, μὴ ἐγγρηθῆ ὡς εἶδ' ε
 λῶν τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σε ὁ γὰρ τόπος ἐν
 ἡσῆκας ἐπὶ αὐτῆ, γῆ ἁγία ἐστὶ. καὶ εἶπεν
 αὐτῆ. ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σε, ὁ
 Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακώβ.

A post Patrem Dominum Moses manife-
 ste appellat cum ait: Pluit Dominus su-
 per Sodomam & Gomorram sulphur &
 ignem a Domino. Eundem iterum sub
 hominis specie Jacobo visum sacra Scri-
 ptura Deum nominat, qui sic Jacobum
 allocutus est: Non amplius vocabitur
 nomen tuum Jacob, sed Israël erit no-
 men tuum, quia invaluisti cum Deo.
 Unde & Jacobus locum illum vocavit
 visionem Dei. Vidi enim (inquit)
 Deum facie ad faciem, & salva facta
 est anima mea. Nefas porro est hujus-
 modi Dei visiones quæ factis literis pro-
 ditæ sunt, ministrorum Dei & Angelo-
 rum visiones fuisse suspicari. Etenim
 quoties Angelorum aliquis hominibus
 apparuit, nequaquam id dissimulat sa-
 cra Scriptura; sed nominatim Ange-
 lum non autem Deum nec Dominum
 locutum esse dicit: quod quidem innu-
 meris testimoniis confirmare facillim-
 um fuerit. Eundem quoque Moses
 Successor Jesus utpote Angelorum,
 Archangelorum, & celestium virtutum
 rectorem; ut Patris virtutem ac sapien-
 tiam, honore ipsi æqualem, & in Regno
 ac Principatu omnium rerum secun-
 dum locum obtinentem, summum Du-
 cem atq; Imperatorem copiarum Do-
 mini appellat, cum quidem illum non
 aliter quam sub hominis iterum specie
 vidisset. Sic enim scriptum est: Fa-
 ctum est autem cum Jesus esset in Hie-
 richo, ut sublatis oculis videret homi-
 nem stantem contra se, evaginatum te-
 nentem gladium. Et accedens Jesus di-
 xit: Noster es, an adversariorum? Et
 respondit illi: Ego sum Princeps Exer-
 citus Domini, & nunc venio. Et ceci-
 dit Jesus pronus in terram, & dixit ei:
 Domine quid præcipis servo tuo? Et
 respondit magister militiæ Domini ad
 Jesum: Solve calceamentum de pedib⁹
 tuis. Locus enim in quo stas, sanctus est.
 Ubi observabis ex iisdem utrobique ver-
 bis, hunc minime diversum esse ab illo,
 qui Mosi oracula reddidit: siquidem
 iisdem planè verbis de eo loquitur sacra
 Scriptura: Cernens Dominus quòd
 accederet ad videndum, vocavit eum
 de medio rubi, dicens: Moyses, Moy-
 ses. Qui respondit: Adsum. At ille; ne
 propius, inquit, huc accedas. Solve cal-
 ceamentum de pedib⁹ tuis. Locus enim
 in quo stas, terra sancta est. Et dixit illi:
 Ego sum Deus patrum tuorum, Deus
 Abraham, Deus Isaac, & Deus Ja-

κοντας λογισμους, τα τε λογικα κη ημερα της
 ανθρωπων ψυχης απερματα αυτοσθαιρετα
 κακίας υπερβολη διαφθιροντες, ανοσιερ-
 γίας η πασαι ολες σφας ενδεδικότες ως
 τοτε μηρ αλληλοφθορειν, τοτε η αλληλοκτο-
 νειν, αλλοτε η ανθρωποδορειν. Θεομαχίας τε ε-
 τας πασα βοωμίας γιγαλομαχίας
 επιπολιαν κη γλω μηρ επιτειχι ζην ερανη
 διανοσας, μαρια η φρονηματος εν τ' πα, αυ-
 τον τον επι παντων θεον πολεμειν πασα κε-
 υα εαδς, εφ' ος ετον εαυτες αγασι τον τροπον,
 κατακλυσμοις αυτας ε πεπολησεν ως
 πε αγειαν υλιν κη πασης της γης κεχυμε-
 νιν, θεος ο παντων εφορρε μετην. λιμοις τε
 σωεχισι κη λιμοις, πολεμοις τε αυ ε κεκραυ-
 νων βολαις ανωθεν αυτας υπετειμενε, ως πε
 τινα δεινω κη χαλεπωτατλω νοσον ψυχων,
 πικροτερις ανεχων τις κολασηριος. Ιοτε μηρ
 εν, οτε δη πολυς ην επι κεχυμνος ολιγα δειν
 κη παντων ο της κακίας κορρε, οια μεθης δει-
 νης τας απαντων σχεδον ανθρωπων επισημα-
 ζισης κη επισημοσης ψυχας, η πρωτογονο
 ε πρωτοκλις θ' ε θεσ θοια, κη αυτος ο παρ-
 ων λοθ' ο, φιλανθρωπίας υπεβολη, κη μηρ δι
 οπασίας αγελων τις υποδεδικόσι, κη η
 δι εαυτε οια θεσ δυναμις ζωηηθ', ενι πα
 κη δουτερω τ' η παλα θεοφιλων ανθρωπων, οκ
 αλλως η δι ανθρωπα μορφης, οτι μηδ' ετε-
 ρως λω δυνατον, αυτοις υπεφαινετ. ως ε
 ηδη δια τετων τα θεοσεβείας απερματα εις
 πληθ' ο ανθρωπων κατεβεδηθε, ολοντε το εθ-
 ν' ο επι τη θεοσεβεία παρσανεχον εν τ' η
 ανεκαθεν εβραϊων υπεση, τετοις μηρ ως ανει
 πληθεσων ετι ταϊς παλαιαις αγωγαις ενδεδη-
 τημμοις, δια ε προφητα μωυσεως εικονας κη
 συμβολα σαββατς ινος μυσικη κη πελομης,
 ετεροντε νοητ' η θεωρηματων εισαγωγας, αλλ
 οκ αυτας εναεργας παρεδιδε τας μυσικω-
 γίας, ως δε της πασα τετοις νομοθεσίας βοω-
 μης, κη πνοης δικλω ενωδς εις απαντας αν-
 τρωπους διαδιδουμης, ηδη τοτε εξ αυτην και
 τοις πλειοσι τ' η εθνων, δια τ' η παλαιαχόσε νο-
 μοθετων τε κη φιλοσοφων ημερωτε τα φρο-
 νηματα, της αγειας κη απηνες θηρωδίας
 επι το παον μεταβεδημης, ως κη ει-
 ρηνλω βαθειαν φιλίας τε ε επιμιξίας
 παρς αλληλας εχην τηνικαυτα πασι δη λοι-

A natura inditam, & rationalia ac mitia
 virtutis semina hominum animis infi-
 ta, spontaneæ malitiæ facinoribus cor-
 rumpebant: cuiusquemodi autem sce-
 leribus seiplos mancipaverant. Aded
 ut nunc stupris, nunc cædibus mutuis
 se se contaminarent, interdum etiam
 humanas carnes vorarent: Ipsi deni-
 que DEO bellunt inferre, & Gigan-
 tum prælia illa quæ ab omnibus cele-
 brantur, tentare audent: ac terram
 quidem ipsam adversus cælum tan-
 quam propugnaculum munire statuis-
 sent. DEUM verò rerum omnium au-
 ctorem è cælo deturbare immani qua-
 dam vecordia aggredierentur. Quam
 ob causam cum se sic gererent, rerum
 omnium Inspector Deus velut silvam
 agrestem per universum terrarum or-
 bem dispersam inundationibus atque
 incendiis eos adortus est: & continua
 fame ac peste, bellis quoque assiduis,
 & fulminibus cælitus missis eisdem
 succidit, quasi gravem quemdam ac
 difficillimum animorum morbum a-
 crioribus suppliciis comprimens. Por-
 rò tunc maxime cum malitiæ torpor
 universos ferè occupasset, & gravis
 quadam ebrietas omnium propè mor-
 talium mentibus tenebras offudisset,
 primogenita DEI sapientia, ipsum sci-
 licet Verbum ante omnia existens, ad-
 mirabili quodam hominum amore fla-
 grans, nunc per Angelos creaturis suis
 apparuit: nunc per semetipsum, utpo-
 te salutaris DEI potentia, uni aut alteri
 ex piis ac DEO dilectis, sub hominis
 specie (quando aliter fieri non poterat)
 se videndum præbuit. Cum verò ab
 istis hominibus pietatis semina jam in
 vulgus sparsa essent, & gens integra ab
 antiquis illis Hebræis originem ducens,
 divino cultui dedita esset; tanquam
 multitudini priorum adhuc instituto-
 rum labe corruptæ, per Prophetam
 Mosen imagines & signa arcani cuius-
 dam Sabbati & circumcisionis, alio-
 rumq; spiritualium præceptorum insti-
 tutiones, sed non ipsam factorum mani-
 festam visionem illis tradidit. Tandem
 verò Hebræorum lege apud omnes di-
 vulgatâ, & instar suavissimi odoris per
 universas gentes latè diffusâ: cum ex il-
 la pleraque nationes legum latorum ac
 Philosophorù operâ mitiores jam sen-
 sus hausissent, & morum feritas atq; im-
 manitas in mansuetiorem cultum con-
 versa esset, aded ut profunda pax & ami-
 citia mutuaq; inter mortales commer-

cia intercederent: tunc demum reli-
quis etiam hominibus, cunctisque per
orbem terrarum gentibus, utpote jam
preparatis & ad notitia Dei Patris per-
cipiendam idoneis, ipse ille virtutum
Magister, & Patris sui in omnibus bonis
Minister, divinum & caeleste Dei
Verbum, in hominis specie, nullatenus
à corporum nostrorum naturâ diver-
si, simul cum ipso Romani imperii
exordio apprensus, ea fecit & pertulit,
quæ Prophetarum oraculis consentiebant:
quibus hominem pariter ac Deum
admirabilium operum Effectorem in
terras venturum esse, & Patris cultum
ac religionem cunctis gentibus traditurum:
in usitatam quoque ejus nascendi rationem,
novam doctrinam, miracula, ad hæc
mortis genus & resurrectionem, postremo
divinum in caelos reditum olim prædixerant.
Regnum porro illius quod in fine sæculorum
adventurum est, Daniel divino afflatus
spiritu cum videret, ad hominum captum
sefe accommodans, visionem Dei sic describit.
Aspiciebam (inquit) donec throni positi
sunt, & antiquorum dierum sedit. Vestimentum
ejus candidum sicut nix: & capilli capitis
ejus sicut lana munda. Thronus ejus flamma
ignis, rotæ ejus ignis flagrans. Flumen
ignis manabat in conspectu ejus. Mille
millia ministrabant ei: & decies millies
dena millia adfistebant ei. Judicium
constituit & libri aperti sunt. Et paulo
post. Aspiciebam (inquit) & ecce cum
nubibus cæli quasi Filius hominis veniens
usq; ad antiquum dierum pervenit, &
in conspectu ejus exhibitus est. Et datus
est ei principatus & honos & regnum:
& omnes populi, tribus & linguæ ipsi
servient. Potestas ejus, potestas æterna
quæ non præteribit: & regnum ejus non
corrumpetur. Hæc verò manifestissime non
ad alium quàm ad Servatorem nostrum
referri possunt, qui erat in principio apud
Deum Deus Verbum, & qui propterea quod
in novissimis temporibus homo factus est,
Filius hominis dicitur. Sed cum Prophetarum
oracula de Domino nostro Jesu Christo
edita in peculiaribus jam Commentariis
collegerimus, & quæcunque de illo traduntur,
firmis demonstrationibus alibi adstruxerimus,
his quæ dicta sunt, in præsentia erimus contenti.

A πὸν ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἀνά τιμὴν οἰκουμενῶν
ἔθνεσιν, ὡς αὐτὸν προσωφελήμοις καὶ ἡδὴ τυχεύ-
ναισιν Ἰππηδέοις πρὸς ᾤδαδοχλῶν ἔξ πα-
τρὸς γνώσεως, ὁ αὐτὸς δὴ πάλιν ἐκεῖθεν ὁ τῷ
δρατῆρι διδάσκαλος, ὁ ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς ἔξ πα-
τρὸς ὑπεργός, ὁ Θεῖος ἔξ ἐργῶν ἔξ Θεοῦ λό-
γος, δι' ἀνθρώπου καὶ μηδὲν σώματος ἔστία τῶν
ἡμετέρων φύσιν διαλλάττοιτος, δεχόμενος τῆς
Ῥωμαίων βασιλείας Ἰππηδανεύς, τοιαῦτα ἐ-
δρασέ τε καὶ πέπονθεν, οἷα ταῖς προφηταίαις
ἀκόλαστα ἴδω, ἀνθρώπων ὁμῶς καὶ Θεῶν Ἰππηδη-
μήσεν τῷ βίῳ ᾤδαδοξῶν ἔργων ποιήσας, καὶ
πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν διδάσκαλος τῆς ἔξ πατρὸς δι-
σεβείας ἀναδειχθῆσεως τὸ τε ᾤδαδοξῶν αὐτῶν
τῆς ἡμέρας καὶ τῶν καινῶν διδασκαλίῳ καὶ
τῷ ἔργῳ τὰ θαυμάσια Ἰππηδανεύς, τοῦ θα-
νατοῦ τὸν τρέπον, τῶν τε ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, καὶ
Ἰππηδανεύς πᾶσιν τῶν εἰς ἔργα ἐν θεοῦ δόξα ἰσχυ-
σῶν αὐτῶν, πρὸς κληρονομίας, τῶν γὰρ Ἰππηδανεύς
βασιλείαν αὐτῶν Δανιὴλ ὁ πρὸς φήτης Θεῶν
πυλῶν μαθησῶν, ὡς ἐπὶ θεοφορεῖτο, ἀν-
θρώπων ἡμετέρων τῶν θεοφίλων ἰσχυρῶν. ἐθε-
ώρω γὰρ φησὶν ἕως ἔθρονος ἐτέθησαν. ἔξ πα-
λαιῶν ἡμερῶν ἐκάνθη. καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτῶν λευ-
κὸν ὡσεὶ χιῶν, καὶ ἡ θρῆξ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ὡσεὶ
ἔριον καθάρων. ὁ θρόνος αὐτῶν φλόξ πυρός. οἱ
προχοὶ αὐτῶν πύρ φλέγον πόσας πυρῶν εἰλ-
κὲν ἐμπροσθεν αὐτῶν. χίλια χιλιάδες ἐλάττε-
σαν αὐτῶν. καὶ μύρια μύριαδες παρῆσαν ἔκεισαν
αὐτῶν. κερταίον ἐκάνθη καὶ βίβλοι λευκῶν ἔ-
κεισαν. ἔξ ἔθνης ἐθεώρω φησὶ καὶ ἰδὲ μὲν τῶν νε-
φελῶν ἔξ ἐργῶν ὡσεὶ υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμε-
νος, καὶ ἕως ἔξ παλαιῶν τῶν ἡμερῶν ἔφθασε, καὶ
ἐνώπιον αὐτῶν πρὸς πνεῦσιν καὶ αὐτῶν ἐδόθη ἡ δε-
ξιὴ καὶ ἡ ἡμῆ ἔξ βασιλείας, καὶ πάντες οἱ λαοί,
φυλαὶ, γλώσσαι, αὐτῶν δεξιῶν σῶσιν. ἡ δὲ ἐξουσία
αὐτῶν, ἐξουσία αἰῶν ἔξ παλαιῶν ἔξ παλαιῶν, καὶ
ἡ βασιλεία αὐτῶν ἔξ διαφθορῆς. ταῦτα δὲ
σαφῶς ἐκ ἐφ' ἑτέρων, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἡμετέρων
σωτηριῶν ἐν δεξιῇ πρὸς τὸν Θεόν, Θεὸν λόγον
ἀναφῆρεται ἀν. καὶ ὁ ἀνθρώπος διὰ τῶν ὑσάτων
αὐτῶν ἐνανθρώπων χρηματίζοντα. ἀλλὰ γὰρ
ἐν οἰκείῳ ἰσχυρῶν ταῖς αὐτῶν ἔξ σωτηρίας
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς φησὶ ἐκλογὰς συ-
ναγαγόντες. ἀπὸ δεξιῶν τε τὰ αὐτῶν
ἔξ δεξιῶν ἐν ἑτέροις συστήσαντες, τοῖς εἰρη-
μοῖς ἐπὶ ἔξ παλαιῶν δεξιῶν ἡμῶν.

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Ὅτι ἐν τῷ Ἰησοῦ ὄνομα, καὶ αὐτὸ δὴ τὸ τῆ Χειρῶν, ἐγνωσθῆναι ἀνικανὸν καὶ τιμίωτον ἄρα τοῖς θεοσπίταις Προφήταις.

ΟΤΙ ἵδὲ αὐτὸ τοῦτομα τοῦ τε Ἰησοῦ καὶ δὴ καὶ τοῦ Χειρῶν παρ' αὐτοῖς τοῖς πάλαι θεοφιλεῖσι θεωρήταις ἐτελίμητο, ἡδὴ καιρῶς ἀποδείκνυται, σέπλον ὡς ἐνι μάλισσιν ἐνδοξον τὸ τῆ Χειρῶν ὄνομα πρῶτον αὐτῶν γνωρίσας Μωϋσῆς, ἵππεος ἐργαίων καὶ σύμβολα, μυστηριῶδες ἔστι εἰκόνας ἀκολούθως χρησάμενος φησὶ αὐτῶν ὅρα, ποιήσας πάντα καὶ τὸν τύπον τὸν δεξιῶν ἄρα σοὶ ἐν τῷ ὄρει. Ἐξ αὐτῶν δὲ, δεξιέρει Θεῶν, ὡς ἐνὶ μάλισσιν ἀνωτάτων, ἀνθρώπων ἑπιφηνίσας, ἔτον Χειρῶν ἀναγορεύει, καὶ αὐτῆ γε τῆ καὶ τῶν δεξιερῶν αὐτῶν ἀξία, πᾶσαν ὑπερβαλλῶσα παρ' αὐτῶν τῶν ἐνανθρώποις θεωρητῶν, ἑπιπῆ καὶ δόξῃ τὸ τῆ Χειρῶν θεοτιθήσων ὄνομα. ἔτι δὲ ἀρα τὸν Χειρῶν Θεῶν πρῶτον ἡπίσασθαι, ὅτι αὐτὸς ἐ τῶν ἑπιπῆ θεωρητῶν ἐν μάλα πνευματικῶν θεωρητῶν, πάλιν πρὸς ἑξαιρέτως θεωρητῶν καὶ ταῦτα ἀξίω. ἔπειτα γοῦν ὑπερτέρῃ ἐκφωτηθῆναι εἰς ἀνθρώπους πρὸς ἡ Μωϋσῆα γνωστῶν αὐτῶν τὸ Ἰησοῦ θεωρητῶν, τῶν Μωϋσῆος πρῶτον καὶ μόνον θεωρητῶν, ὃν καὶ ἵππον αὐτῶν ἐ σύμβολον ἐγὼ καὶ τῶν αὐτῶν τελειῶν διαδέξομαι ἄρα τῶν καὶ πάντων δεξιῶν. ἔπειτα γοῦν τὸν αὐτῶν διάδοχον τῆ Ἰησοῦ κεχηρῶν θεωρητῶν ὀνόματι ἵδὲ τῶν αὐτῶν, ὅτι οἱ χρησάμενοι αὐτῶν τέθειται, καλεῖσθαι, Ἰησοῦ αὐτῶν ἀναγορεύει. γέρας ὡσπερ τιμίον παντὸς πολὺ μείζον βασιλικὸν διαδήματος, τοῦτομα αὐτῶν δωρεῶν ὅτι δὴ καὶ αὐτὸς ὁ τοῦ ναυῆ Ἰησοῦ, τοῦ ἑπιπῆ ἡμῶν τῶν εἰκόνας ἔφερε, ἔ μόνον καὶ Μωϋσῆα καὶ τὸ συμπέρασμα τῆς δι' ἐκείνην ἑπιπῆ θεωρητῶν συμβολικῆς λατρείας, τῆς ἀληθῆς καὶ καθαρῶν εὐσεβείας τῶν δεξιῶν διαδέξομαι. ἔ Μωϋσῆος μὲν τάντη πηδῶσι τοῖς κατ' αὐτὸν δεξιῶν ἐ δόξῃ ἑπιπῆ πάντα τὸν λαὸν θεωρητῶν ἀνθρώποις, τῶν μὲν δεξιερῶν τῶν ἵ μετ' αὐτὸν ἡησοῦ, τῶν τοῦ ἑπιπῆ ἡμῶν Ἰησοῦ Χειρῶν θεωρητῶν ἑπιπῆ τῆ μεγίστην θεωρητῶν σαφῶς ἵ καὶ οἱ μὲν ταῦτα προσφῆται, ὀνομασί τὸν Χειρῶν προαναφώνησιν ὁμῶν τῶν μέλλουσάν ἑσσεσθαι καὶ αὐτῶν συσθῆναι ἑπιπῆ αἰῶν λαῶν ὁμῶν δὲ ἐ τὴν τῶν ἐθνῶν δι' αὐτῶν κλήσιν

CAPUT III.

Quod ipsum Iesu Christiq, nomen olim notum fuerit, cultumq, a divinis Prophetis.

IPsum verò Iesu Christique vocabulum apud veteres illos Deo dilectos Prophetas in honore habitum fuisse, opportunum nunc tempus est ut ostendamus. Primus ipse Moses cum nomen CHRISTI augustum inprimis & gloriosum esse cognovisset, signa rerum caelestium & mysticas imagines tradens ex praecepto illius oraculi: Facies omnia juxta figuram quae tibi in monte monstrata est: hominem quem ipse quantum mortali fas erat, summum DEI Sacerdotem nuncupaverat, Christum vocavit. Atque hoc modo summi Sacerdotii dignitati, quae ipsius quidem judicio omnem inter homines honoris prerogativam superabat, honoris & gloriae causa CHRISTI nomen imposuit. Adeo in CHRISTO divinum quid subesse intelligebat. Idem cum divino afflatus spiritu nomen JESU optime praevidisset, eximio quodam privilegio rursus illud ornavit. Hoc enim vocabulum quod ante ipsius aetatem nunquam inter homines prolatum fuerat, primo solumque indidit ei, quem juxta figuram & significationem arcanam illius nominis, post suum à vita discessum totius imperii successorem futurum esse praeoverat. Quem quidem, cum antea non JESUS, sed AUSE indito à parentibus nomine vocaretur, Moses JESUM nominavit: hoc vocabulum velut praecipuum honoris insignae, omni regio diademate praestantius ei tribuens, eo quod Servatoris nostri imaginem exhiberet, qui post Mosem, & post complementum religionis ab eodem in figuris tradita, solus in vera & sincerae pietatis imperium erat successurus. Et Moses quidem hoc modo duobus viris qui illa aetate praeter ceteris omnibus virtute & gloria florebant; alteri Sacerdoti, alteri Duci post exitum suum futuro, Servatoris nostri JESU CHRISTI nomen maximi honoris instar imposuit. Sed & secuti deinceps Prophetæ disertissime & nominatim Christum praenuntiaverunt, simul & Judaeorum adversus ipsum insidias, & gentium per illum vocationem

Cum hoc cap. confer cap. 4. Niceph. hist. Eccl. lib. 1.

B

C

D

multo ante testantes. Hieremias qui-
dem cum sic ait : Spiritus ante vultum
nostrum Christus Dominus compre-
hensus est in corruptionibus nostris.
De quo diximus : In umbra ejus vive-
mus in gentibus. David verò stupore
defixus de eodem hæc dicit : Quare
fremuerunt gentes & populi meditati
sunt inania : Adstiterunt Reges terræ
& Principes convenerunt in unum, ad-
versus Dominum & adversus Christum
ejus. Quibus hæc deinde subjungit ex
persona CHRISTI : Dominus dixit ad
me, Filius meus es tu, ego hodie genui
te. Postula à me, & dabo tibi gentes
hereditatem tuam, & possessionem
tuam terminos terræ. Neque verò soli
summi Sacerdotes utpote qui oleo ad
id præparato arcani cujusdam mysterii
causâ ungerentur, CHRISTI nomine
ornabantur apud Hebræos; verum et-
iam Reges, quos Prophetæ divino in-
citati spiritu cum unxissent, typicos
quosdam & adumbratos Christos effe-
cerunt : siquidem & ipsi regni illius po-
testatis ac dominationis DEI Verbi,
qui solus verusque Christus est, imagi-
nem in semetipsis gerebant. Quinet-
iam ex Prophetis nonnullos sacro oleo
delibutos, typicè Christos fuisse acce-
pimus. Adeo ut omnes hi ad verum
CHRISTUM, divinum ac cæleste Ver-
bum referantur; quippe qui solus om-
nium gentium Pontifex, solus Rex ac
Dominus omnis creaturæ, solus deniq;
inter Prophetas summus Propheta Pa-
tris existat. Hujus autem rei argumen-
tum illud est, quòd ex omnib⁹ qui apud
veteres oleo sacro typicè consecraban-
tur, sive ex Sacerdotibus, sive ex Regi-
bus, sive ex Prophetis, nemo adhuc
tantam divinæ virtutis potentiam fortis-
tus est, quantam Servator ac Dominus
noster JESUS, qui solus verusque Chri-
stus est, ostendit. Nullus certè eorum
quantumvis dignitate & honore apud
suos per continuam antiquissimæ stirpis
feriem nobilitatus, ex eâ CHRISTI
quam gerebat typicâ appellatione sub-
ditos sibi Christianos cognominavit.
Sed ne cultum quidem ullum à subje-
ctis quisquam illorum est consecutus :
nec verò in ullum ex iisdem qui fato
jam functus fuisset, tantâ unquam
propensio extitit animorum, ut homi-
nes illius gratia mortem oppetere para-
ti essent. Ac ne ex omnibus quidem il-
lis quos dixi ullus unquam fuit, cujus
causâ ab universis quæ orbem terrarum

A προμαρτυροῦντο. τὸ μὲν ὡδὲ πως Γερμίας
λέγων. πνεῦμα πρὸ προσώπου ἡμῶν Χριστός
Κύριος. ὣς ἐκλήθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς αὐ-
τῶν. ἔπαρθη ἐν τῇ σκιᾷ αὐτῆς ζήσομεθα ἐν
τοῖς ἔθνεσι. τότε δὲ ἀμνηχανῶν Δαβὶδ, δια-
τέτων ἵνα τί ἐφύραξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτη-
σαν κενά. παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ
ἀρχόντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ τοῦ
Κυρίου καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. οἱς ἐξῆς ἐπιλέγει
ἐξ αὐτῶν δὴ προσώπων τὸ Χριστοῦ. Κύριος εἶπε
πρὸς με, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεννη-
B κά σε. αἴτησαι παρ' ἐμε καὶ δώσω ἔθνη τῶν κλη-
ρονομίαν σου, καὶ τῶν κληρονομῶν σου τὰ πέρατα
τῆς γῆς. ἔμονες ἴσραηλ τὸς δεξιερῶσιν τε-
λημῶνες ἐλαίω σιδασὸς ἔσμεν βόλας χειρο-
μῶνες ἐνεκα, τὸ ἔσμεν Χριστοῦ κατεκόσμη παρ'
ἐθνοῖς ὄνομα, ἀλλὰ καὶ τὸς βασιλέας ἔς καὶ
αὐτῶν νευμαθῆναι πνευμάτι χριόντες, εἰκο-
νικῶς πᾶς Χριστός ἀπειράζοντο. ὅτι δὴ καὶ
αὐτοῖ, τῆς ἔμονος καὶ ἀληθῆς Χριστοῦ ἔσμεν
C πάντων βασιλευσῶν. Θείος λόγος βασιλι-
κῆς καὶ δεχικῆς ἐξουσίας τὸς τύπους δι' αὐτῶν
ἔφερον. ἡ δὴ ἴσραηλ τῶν προφητῶν πᾶς
διὰ χρισμάτων Χριστός ἐν τύποι γεγενηναι
παρεκλήθη. ὡς τέρας ἀπαύτας τῶν ἐπὶ
τὸν ἀληθῆ Χριστόν, τὸν ἐνθεὸν καὶ ἐράνιον λόγον,
ἀναφορὰν ἔχον. μόνον δεξιερῶν τῶν ὅλων, καὶ
μόνον ἀπάσης τῆς κτίσεως βασιλέα, καὶ μόνον
προφητῶν δεξιερῶν τῶν πατρῶν τυ-
χάνοντα. τέρας δὲ ἀπόδειξις, τὸ μηδένα πω-
τῶ πάλαι διὰ ἔσμεν βόλας κληρονομῶν,
μήτε ἱερέων μήτε βασιλέων, μήτε μὲν προ-
φητῶν, τοσαύτην δεξιερῶν ἐνθεὸν δυνάμιν
κλήσατο, ὅσῳ ὁ ζωτῆρ καὶ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
D σὺς ὁ μόνος καὶ ἀληθινός Χριστός ἐπιδείκ-
ται. ἐδὲ γένοιτο ἐκείνων καὶ πᾶς ἀξιώματι καὶ τι-
μῇ ἐπὶ πλείους ὅσας χρεαῖς ὡς τοῖς οἰ-
κειοῖς διαλαμψάντων, τὸς ἰσχυρῶς πᾶσι πο-
τε ἐν τῆς αἰῶνι αὐτοῦ εἰκονικῆς ἔσμεν Χριστοῦ
πνευμάτιος χριστιανούς ἐπεφήμισεν. ἀλλ' ἐ-
δὲ σεβάσμιον πᾶσι τέτων πρὸς τῶν ἰσχυ-
ρῶν ἰσχυρῶν πᾶσι. ἀλλ' ἐδὲ μὲν τῶν τελευ-
τῶν τοσαύτη διαθεσις, ὡς καὶ ἰσχυρῶν ἐπι-
σκηνοτοίμως ἔχειν ἔσμεν πᾶσι. ἀλλ' ἐ-
δὲ πάντων τῶν ἀνά τῶν οἰκουμένων ἔθνων
αἰῶνι πᾶσι τῶν τότε τοσαύτη γέγονε κίνη-
σις. ἐπεὶ μηδὲ τοσαύτη ἐν ἐκείνοις ἢ ἔ

συμβόλῃ δυνάμει οἶα τε ἡ ἐνεργεῖν, ὅσον ἢ
 τῆς ἀληθείας ἀξίωσις διὰ τῆς σωτηρίας ἡ-
 μῶν ἐν δόξαν ἡμῶν, ὅς ἐτε συμβόλα καὶ τύπους
 δεξιερῶσιν ἀξίωσις λαβῶν, ἀλλ' ἐδὲ ἡμῶν
 τὸ ἀεισῶμα ἐξ ἱερῶν κατὰ γὰρ, οὐδ' ἂν
 ἀνδρῶν διορθοῦσιν ἐπὶ βασιλείαν, παρὰ
 θεῖς, οὐδ' ἐμὴν Προφήτης ὁμοίως τοῖς πάλαι
 ἡρώδῃ, οὐδ' ἀξίως ὅπως ἢ πρὸς ἀξίω-
 δαίους τυχῶν παρὰ θεῖας, ὁμοῦς τοῖς πᾶσι
 εἰ καὶ μη τοῖς συμβόλοις, ἀλλ' αὐτῇ γε τῇ ἀ-
 ληθείᾳ ἀξίωσις πατρὸς ἐνεκόςμητο, ἐχ' ὁμοί-
 ων ἐπὶ οὐκ οἷς ἀξίωσιν τυχῶν, πάντων
 ἐκείνων καὶ Χειρὸς μάλλον ἀπογοῦσιν, καὶ
 ὡς ἀνὸν καὶ ἀληθῆς αὐτὸς ἂν ὁ Χριστὸς ἐ-
 θεῖς, χριστιανῶν τὸν πάντα κόσμον τῆς ὄντως
 σεμνῆς αὐτῆς καὶ ἱερῆς παρὰ θεῖας κατέ-
 πλησεν, οὐκ ἐπὶ τύπους ἐδὲ εἰκόνας, ἀλλ' αὐ-
 τὰς γυμνάς ἀξίωσις καὶ βίον ἐξάνιον αὐτοῖς
 ἀληθείας δόξασιν τοῖς διασώταις ἀξίωσιν.
 τὸ τε χεῖμα, οὐ τὸ διὰ σωμάτων σιδασόν,
 ἀλλ' αὐτὰ δὴ πρὸς μάλλον θεῖον τὸ θεοπεπέ-
 μετοχῆ τῆς ἀγγλῆτος καὶ πατρῆας θεοτήτων
 ἀπειλήσιν, ὁ καὶ αὐτὸ πάλιν Ησαίας διδά-
 σκει, ὡς ἀνὸν ἐξ αὐτῆς ὡς ἀξίωσιν ἐχρισ-
 πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμὲ, ἔειπεν ἐχριστὸς με
 εὐαγγελισάσθαι πτωχοῖς ἀπέσκαλόμε, ἰάσα-
 σθαι τὰς σιωπῆσαι μὲν τὴν καρδίαν, καὶ
 ῥύξαι ἀιχμαλωτοῖς ἀφῆσιν, καὶ τυφλοῖς ἀ-
 ναβλεψῆν, καὶ ἐμόνον γε Ησαίας, ἀλλὰ καὶ Δα-
 εἶδ' εἰς τὴν αὐτῆς ἀξίωσιν ἀναφώνει λέγων, ὁ
 θεῖος ἐστὶν Θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα ἐπὶ αἰῶν. ῥάβ-
 δ' ἐπιβύτητ' ἢ ῥάβδ' τῆς βασιλείας σε.
 ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομί-
 αν, διὰ τῆς ἐχριστὸς σε ὁ Θεὸς ὁ Θεός, ἐ-
 λαιον ἀγαλλιάσεως ἀξίωσιν τοῦ μέλοχος σε, ὃν
 οἷς ὁ λόγος ἐν μὲν τῷ πρώτῳ σίχῳ, Θεὸν αὐ-
 τὸν ἐπὶ φημί, ἐπὶ τῷ δεύτερῳ, σικήπρω βα-
 σιλικῶμα, εἶθ' ἐξῆς ἑσθῆς μὲν τὴν ἐν-
 θεον καὶ βασιλικὴν δυνάμιν, τρίτη τάξει χρι-
 στὸν αὐτὸν γεγονέναι ἐλάϊον, ἐπὶ τῷ ἕλῃ σω-
 μάτων, ἀλλὰ τὸ ἐνθεῖ τῆς ἀγαλλιάσεως ἡ-
 λειμυρὸν παρίστησι, παρὰ καὶ τὸ δὲ αἰρεῖτον
 αὐτῆς καὶ πολὺ κρείττον καὶ διαφορῶν τῶν πάλ-
 λαια δια τῶν εἰκόνων σωμάτικωτερον κεχρισ-
 μένων ἑσθῆμαίνει, καὶ ἀλλαχῆ δὲ ὁ αὐτὸς
 ὡς ἀξίωσιν τὰ ἀξίωσιν δηλοῖ λέγων, ἵπεν ὁ
 Κύριος τῷ κυρίῳ με, κάθου ἐκ δεξιῶν

A incolunt gentibus tantus ubique motus
 fit excitatus. Neque enim figuræ vis
 tantum in illis poterat operari, quan-
 tum veritas ipsa per Servatorem no-
 strum exhibita. Qui cum nec insignia
 summi Sacerdotii ab ullo accepisset, ac
 ne sacerdotali quidem genere secun-
 dum carnem esset oriundus; nec homi-
 num satellitio ad regnum esset evectus;
 nec Propheta veterum Prophetarum
 ritu factus fuisset; cum nullam omnino
 dignitatem aut prærogativam apud Ju-
 dæos obtineret: nihilominus omnibus
 non quidem signis ac typis, sed verita-
 tis infulus à Patre exornatus est. Ac
 B tamen non eodem modo quo illi de
 quibus supra dixi, omnes hos titulos
 consecutus sit, tamen & ipse magis
 quàm illi Christus cognominatus est:
 & utpote solus verusque Dei Christus
 universum tetraorum orbem augusto &
 sacrosancto Christianorum nomine re-
 plevit: Non amplius figuras aut imagi-
 nes, sed virtutes nudas vitamque cele-
 stem simul cum ipsa veritatis doctrina
 tradens initiatis. Ceterum unguentum
 non illud ex diversis speciebus compo-
 situm, sed divinum ingenitæ ac pater-
 næ divinitatis participatione una cum
 divino spiritu accepit. Quod quidem
 docet etiam Esaias, tanquam ex ipsius
 Christi persona sic loquens: Spiritus
 Domini super me eò quòd unxerit me:
 ad Evangelium nuntiandum pauperi-
 bus misit me, ut mederer contritis cor-
 de, ut prædicarem captivis liberatio-
 nem, & cæcis recuperationem vi-
 sus. Neque verò solum Esaias, sed
 etiam David illum ipsum alloquens,
 ita dicit: Sedes tua Deus in sæculum
 sæculi. Virga directionis, vir-
 ga regni tui. Dilexisti justitiam, &
 odisti iniquitatem; Propterea unxit
 te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ
 præ consortibus tuis. Quibus verbis
 D icerno divinus in primo quidem ver-
 su DEUM illum nominat; in altero
 verò sceptrum regale eidem attribuit;
 ac paulatim descendens, post divi-
 nam ac regiam potestatem, tertio de-
 mum loco Christum illum, non mate-
 rialiter quidem sed divino lætitiæ oleo de-
 libutum esse declarat. In quo etiam
 præstantiam illius indicat, quantum-
 que iis omnibus antecellat qui corpore
 tenus typicè ungebantur. Idem alibi de
 illo sic loquitur: Dixit Dominus Do-
 mino meo, sede à dextris meis, donec
 ponam inimicos tuos scabellum pedum

tuorum. Et mox: Ex utero ante luciferum genuit te. Juravit Dominus, & non pœnitebit eum: Tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. Hic porrò Melchisedech in factis libris inducitur Sacerdos DEI altissimi, sed non ejusmodi qui confecti alicujus olei unctione consecratus, nec qui generis successione apud Hebræos Sacerdotium sit adeptus. Idcirco secundum illius ordinem, non autem secundum ordinem aliorum, qui figuras duntaxat & signa susceperant, Servator noster cum jurisjurandi adjectione CHRISTUS & Sacerdos renuntiatus est. Unde etiam Scriptura non illum apud Judæos corporaliter unctum fuisse commemorat, neque ex tribu Sacerdotum oriundum, sed ex DEO ipso ante luciferum, id est, ante fabricam mundi editum esse, & immortale nullique obnoxium senio Sacerdotium in perpetuum obtinere. Cæterum incorporeæ ac divinæ quæ in illo est potestatis illud maximum & evidentissimum indicium sit, quod solus ipse ex omnibus ad hanc usque ætatem ab universis qui orbem terrarum incolunt hominibus CHRISTUS cognominatur, & communi omnium consensu ac testimonio prædicatur, eoque vocabulo tum à Græcis, tum à Barbaris ubiq; celebratur: Quodque ab omnibus qui factis ipsius initiati per orbem degunt, honore quidem ut Rex, admiratione supra Prophetam, gloria verò ut verus solusque DEI Pontifex hactenus afficitur: Quod denique utpote DEI sermo qui ante ævum omne substiterit, & qui augustum decus à Patre acceperit, adoratur perinde ut Deus. Sed illud præ omnibus singulari admiratione dignum est, quod nos qui illius numini devoti fumus, non voce solum ac verborum sono, sed omni mentis affectu eum colimus, adeò ut illius confessionem vite nostræ libentissimè anteponamus.

CAPUT IV.

Quod Religio cunctis gentibus ab eodem prædicata nec nova sit nec peregrina.

Cum hoc cap. confer cap. 5. Nicephor. lib. 1.

HÆc igitur ante rerum gestarum narrationem à me necessariò præmissa sint, ne quis Servatorem ac Dominum nostrum Jesum Christum ob recentem temporum memoriam quibus inter homines versatus est in carne, no-

A
 με, εως ανθρωπος εχθρες σε υποποδιον τῶν ποδῶν σε. & εν γαστρος αρε εως φορου εχθηνησασε. ωμοσε Κυριου, & ε μελαμεληθησεται σου εις ιερεις εις τον αιωνα κτῃ την ταξιν Μελχισεδεκ. & εδωκεν εισαγεται εν τοις ιεροις λογοις ο Μελχισεδεκ, ιερεις τε Θεου τε υψισου, οτι εν σκιδασω πι χρισματι αναδεδημηθη, αλλ εδ ε διαδοχη χυκος προσηκων τη καθ εραίας ιεροσωτη. διο κτῃ την αυτη ταξιν, αλλ ε κτῃ τλω τῶν αλλων συμβολα & τυπας ανηληφωτων, Χειρος & ιερεις μετ ορκου ασφαλῆ ψεως ο ζωτης ημῶν αινηγορδλια. οθεν ε δε σωμαλικως ασα ιεραδοις χειρωτα αυτον η ιστορια ασαδ ιδωσιν αλλ εδ εν φυλης των ιερωμλων χρομλρον. εξ αυτη ε τε Θεου προ εως φορου μη, τετρετη προ της τε κοσμου συσασεως εσωμλρον, αθανατον δε & αγηρω τλω ιερωσωτην εις τον απειρον αιωνα διακατεχοντα. της δ εις αυτον χρομλρης ασωματα κ εν θεε δυναμειως μελα κ εναργες τεκμηλειον, το μονον αυτον εξ απαντων τῶν πρωτε εισελι κ νυ πασι τοις ανθρωποις καθ ολε τε κοσμου Χειρον επιφημιζεας, ομολογειδαι τε & μαρτυρειας προ ε απαντων επι τη προσηγορια, ασα τε ελλησι & βαρβαροις μνημονευεας. κ εισεπ & νυ ασα τοις ανα την οικουμλρην αυτη διασωταις ημαδ μη ως βασιλεια θαυμαζεας δε υποε προφητην, δοξαζεσαι τε ως αληθη & μονον Θεου δε χειρεα κ επι πασι τε τοις, οια Θεου λογον προνοια, κ προ αιωνων απαντων εσωμλρον, την τε σεβασμιον πμην ασα του πατερε υποληφοτα, & προκυνειας ως αν Θεον. τοτε μην απαντων ασαδοξοτατον, οπι μη φωναίς αυ το μονον κ ρηματων υποφοις αυτον γεραισμλροι οι καθωσωμλροι αυτω, αλλα κ παση διαβησει ψυχης. ως κ αυτης προμλμν της εαυτῶ ζωης την εις αυτον μαρτυριαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Ως εν νεωτερο, εδ ε ξωζων αν ε τροπο της προς αυτη κατα γηλθεις πασι τοις εθνεσιν εν σειςιας.

ΤΑυτα μη οω αναγκαιως προ της ιστοριας ενταυθα μοι κειστω, ως αν μη νεωτερον τις ειναι νομισε τον ζωτηρα κ Κυριον ημῶν Ιησωω τον Χειρον, δια της της ενσαρκου πολιειας αυτη χερας: να δε μη δε την διδα-

σταλίαν αὐτὴν εἶναι καὶ ξένω, ὡς αὐτὸ ἰσχυρὸν καὶ μηδὲν τῆν λοιπῶν διαφέρειν. ὁ ἀνθρώπων συσᾶσαν ἰσχυροσύνης, ὅρα βραχέα καὶ περὶ τὴν διαλάβωμιν ἀρπυγῶν ὁμοιομενως τῆς Ἐρωτηθῆ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρσίας νεωστὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπιλαμψάσης, νέον ὁμολογευθῶς ἔθνη καὶ μικρὰ ἐστὶ ἐπιγνώσια πη γῆς ἰδρυθῆναι, ἀλλὰ καὶ πάντων ἔθνων πολυανθρωπώτατον τε καὶ θεοσεβέστατον, ταύτην τε ἀνώλεθρον καὶ ἀήτητον ἢ καὶ ἐσαεὶ τῆς αἰῶνος Θεοῦ βοήθειας τυγχάνει. χρονον παρθεσμίας ἀρήτοις ἀθρόως ἕως ἀναπέφλυε, τὸ αἰὲν τοῖς πᾶσι τῆς Χριστοῦ παρσηγοῖα τέλει μνηθῆναι. τῆτο καὶ παρσηφῆ τῶν κατεπλάγη πῆ Θεοῦ πνεύματι ὁφθαλμοῦ τὸ μέλλον ἕσασθαι παρθεωρήσας, ὡς καὶ τὰδε ἀναφθέρξασθαι. πῆς ἠκαστε τοιαῦτα; καὶ πῆς ἐλάλησεν ἕως; εἰ ὡδινε γῆ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, καὶ εἰ ἐτέχθη ἔθνη εἰς ἀπάξ. ἰσχυρομαίνει δὲ πῆς ἐτῶν μέλλασαν ὁ αὐτὸς παρσηγοῖαν, λέγων ἰοῖς δὲ δαλέυσσι μοι κληθῆσαι ὄνομα κανόν, ὁ εὐλογηθῆσαι ἐπὶ τῆς γῆς. ἀλλ' εἰ καὶ νέοι σαφῶς ἡμεῖς, καὶ τῆτο κανόν ὄντως ὄνομα τὸ χριστιανῶν δὲ πῆς αἰῶνος πᾶσιν ἔθνεσι γνωρίζεται, ὁ βίβη δὲ ὡν ὁμοῦ καὶ τῆς ἀγωγῆς ὁ τῆτο, αὐτοῖς εὐσεβείας δόξασιν, ὅπ μὴ ἐναλχῆ ἡμῶν ἐπιπέπλασθαι, ἐκ πρώτης δὲ ὡς εἶπεν ἀνθρωπογονίας φυσικαῖς ἐνοίαις τῶν παλαιῶν θεοφιλῶν ἀνδρῶν καταρθῆτο, ὡδὲ πῆς ἐπιδείξωμιν. καὶ νέον, ἀλλὰ καὶ αἰὲν πᾶσιν ἀνθρώποις δὲ χαριότητι τέλει μνηθῆναι ἔθνη, τοῖς πᾶσι καὶ αὐτὸ γνωόμενον, τὸ ἕραϊον τυγχάνει. λόγοι δὲ αἰὲν τῆτο καὶ γεγάμματα παλαιῶν ἀνδρῶν παρθεῖχσαι, σπανίως μὲν καὶ δειθμῶ βραχέως, ἀλλ' ὁμοῦ εὐσεβεία καὶ δικαιοσύνη καὶ πᾶση τῆ λοιπῆ διενεγκόντας δὲ πῆς. παρ μὲν γὰρ κατὰ κλυσιμῆς, διαφόρος μὲν ὁ καὶ ἕτον, ἐτέρως τῆν τε ἕνωε παιδῶν καὶ ἀπογόνων, ἀτὰρ καὶ τὸν Ἀβραάμ, ὃν δὲ χηγὸν καὶ παρπατορα σφῶν αὐτῶν παῖδες ἕραϊον ἀνχῆσι. πάντας δὲ ἐκείνας δικαιοσύνη μεμαρτυρηθῆς, δὲ αὐτὸ τοῦ Ἀβραάμ ἐπὶ τὸν πρῶτον ἀνέσθαι ἄνθρωπον, ἔργω χριστιανὸς εἰ καὶ μὴ ὄνοματι παρσηφῶν πῆς, ὅσα ἀνέκτος βαλοῖ τ' ἀληθείας. Ὁ γὰρ τι δηλοῦν ἐθέλει τοῦ ὀνομα τὸ χριστιανός,

A vellum esse existimet. Jam verò ne quis doctrinam ejus novam atque peregrinam, utpote à novello quodam, nihilque à reliquis hominibus discrepante compositam suspicetur, pauca etiam de istà dicamus. Cum Servatoris nostri Christi presentia cunctis hominibus recens illuxisset, gens ut fatendum est, nova, non-exigua tamen illa nec infirma neque in abdito terrarum angulo sita, sed omnium nationum populosissima ac religiosissima; inexpugnabilis adhuc & invicta eò quòd Dei auxilio semper munita sit, statuta ab arcana Dei providentia temporibus repente in lucem emerfit, Christi nomine apud omnes ubique nobilitata. Hanc Prophetam quidam divini spiritus oculo cum prospexisset, tantà admiratione percussus est, ut his vocibus exclamaret: Quis audivit talia? & quis sic locutus est? Nunquid parturit terra in una die? & nunquid gens edita est uno partu? ipsam verò appellationem idem Prophetam designat, hæc dicens: Et servientibus mihi imponetur nomen novum, quod benedicetur in terra. Verùm tameti absque controversia novelli fumus, & hoc novum certè Christianorum nomen nuper omnibus innotuit; sed etiam tamen rationemque vivendi non recens à nobis compositam, sed jam inde à primo (ut ita dicam) conditu generis humani, ex notionibus à natura insitis, ab hominibus Deo acceptis institutam atque excultam fuisse, sic demonstrare conabimur. Hebræorum gentem haudquaquam recentem esse, sed vetustatis gratià apud omnes in honore haberi cunctis notissimum est. Sunt apud eam prisca monumenta, in quibus continentur res gestæ veterum quorundam virorum, qui licet rari ac perpauci, religione, justitià, ac ceteris virtutibus reliquos omnes longè superarunt. Et ante diluvium quidem nonnulli commemorantur: post diluvium autem alii, partim ex Noe liberis, partim ex eorum posteris. Inter quos etiam Abraham quem quidem conditorem auctoremque generis sui jaçant Hebræi. Quòd si quis omnes illos, quorum justitia tam illustri testimonio comprobata est, ab Abraham initio sumpto, ad primum usq; hominem recurrens, Christianos non quidem nomine sed re ipsa fuisse affirmet, is certè non procul à veritate aberraverit. Nam cum Christiani nomine nihil aliud signi-

Εφα. 66.
62.

ficetur, quam vir qui per Christi cognitionem atque doctrinam modestiā, iustitiā, tolerantia, fortitudine & pietatis cultusque unius qui super omnia est, DEI professione ornatus est; hæc omnia veteres illi non minus studiosè quam nos excoluerunt. Itaque nec circumcisionem, nec Sabbatum observare curæ illis fuit sicut nec nobis: neque à certis cibis abstinere, & alia quædam sollicitè observare quæ primus omnium Moses typicè agenda & custodienda posteris tradidit: sicut neque nunc apud Christianos quidquam horum geritur. Sed & ipsum Christum Dei distinctè cognitum habuerunt: siquidem illum ab Abrahamo quidem visum esse, Isaacō autem responsum dedisse, & cum Jacobo locutum esse; denique cum Mose, & secutis postea Prophetis sermonem habuisse superius ostendimus. Unde etiam illos Deo acceptos homines interdum reperias Christi appellatione decoratos fuisse, ut in his Prophetæ verbis: Nolite tangere Christos meos, & in Prophetis meis nolite malignè agere. Ex quibus apparet omnium primam ac vetustissimam esse religionis formam illam ab his quos dixi Deo acceptis hominibus institutam, quæ nuper per Christi prædicationem cunctis gentibus annuntiata est. Quod si Abrahamus longo post tempore circumcisionis mandatum accepisse dicitur, ante illud tamen per fidem iustificatus fuisse Scripturæ testimonio comprobatur, sic dicentis:

Gen. 15. Credidit Abraham DEO, & deputatum est ei ad iustitiam. Cumque jam ante circumcisionem talis esset, à DEO qui se ipsi videndum obtulerat, id est à CHRISTO Dei Verbo, de iis qui posterioribus sæculis simili ac ipse ratione iustificandi essent, oraculum accepit huiusmodi: Et benedicentur in te omnes tribus terræ. Et iterum.

Gen. 22. Cum futurus sit in gentem magnam & robustam; & benedicendæ sint in eo omnes nationes terræ. Quod quidem in nobis demùm completum fuisse quivis facile deprehendet. Etenim ille per fidem in eum qui ipsi apparuerat CHRISTUM Verbum DEI fuerat iustificatus: cum à paterna quidem superstitione & pristino errore descivisset, unicum verò Moderatorem omnium Deum confessus esset: cumque virtutis operibus, non autem legis quæ à Mose postea tradita est ceremoniis

A ἀνδρα διὰ τὸ ἔχειν ἐγνώσεως καὶ διδασκαλίας, ζωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη, καρτερία τε βίης καὶ δεξιότης ἀνδρίας, εὐσεβείας τε ὁμολογία ἐνός καὶ μόνου ἑστί πάντων Θεῶν διαπέπειν, τὸ τοῦ πάντων ἐκείνοις ἐχειρηνήσῃ ἑσπερὰ ἀλλοῦ. ἔτ' οὖν σώματος αὐτοῖς ἀειδομένης ἐμελεν, ὅτι μὴ δὲ ἡμῶν ἐκαθεστῶν ἑπιτηρέσεως, ὅτι μὴ ἡμῶν ἀλλ' ἐδὲ τῶν τοῖωνδ' ἐτροφῶν ὡς ἀφυλακῆς, ἐδὲ τῶν ἄλλων διασολῆς, ὅσα τοῖς μετέπειτα πρῶτον ἀπάντων μωσῆος δεξιόμενον ἐν συμβόλοις τελείως ὡς ἀδεδωκεν, ὅτι

B μὴ δὲ νῦν χριστιανῶν ταυτοῦτα ἀλλὰ ἐσαφῶς αὐτὸν ἠδεδσαν τὸν Χριστὸν ἑ Θεῶν. εἶγε ὡφθαλμῶν τῶν Ἀβραάμ, χρηματίσαι δὲ τῶν Ἰσαακ, λελαληκέναι δὲ τῶν Ἰακώβ. Μωσῆς εἶτε καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα Προφήταις ὡμιληκέναι ὡς ἐδεδίχται. ἐθεν αὐτῶν δὴ τὰς θεοφιλεῖς ἐκείνωνς εὐρεῖς ἀπὸ τῆς τῆς Χρῆστου κατηξιωμένης ὡς ἑσσανυμίας, καὶ τὴν φάσκασαν ἀπὸ αὐτῶν φωνῆν, μὴ ἀψήσῃ τῶν Χρῆστῶν με, καὶ ἐν τοῖς Προφήταις με μὴ πονηρέσῃ ὡς ἐσαφῶς πρῶτην ἡγεῖσθαι δὲ ἐν πάντων παλαιότατην τε καὶ δευτεροτάτην θεοσεβείας εὐρεῖσιν, αὐτῶν ἐκείνων δὴ τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀβραάμ θεοφιλῶν ἀνδρῶν, τὴν δεξιότης διατῆς τῆς Χρῆστου διδασκαλίας πᾶσιν ἔθνεσιν κατηγελημένην. εἶδ' ἔτ' ἡ μακρὰ ποτ' ὑσεργὸν χρόνον ἀειδομένης φασί τὸν Ἀβραάμ ἐν τῶν εἰληφέναι, ἀλλὰ γε ὡς ἐταύτης δικαιοσύνης διὰ πίστεως μαρτυρηθείς ἀνείρη, ὡς δὲ πῶς τῆς θεῶν φάσκοντος λόγου. Ἰπὸς δὲ ἔβραάμ τῶν Θεῶν, καὶ ἐλογίσθη αὐτῶν εἰς δικαιοσύνην. καὶ δὴ τῶν ὡς ὡς τῆς ἀειδομένης γελοῦσι χρησιμὸς ὑπὸ τῆ φήσαντ' ἑαυτὸν αὐτῶν Θεῶν ὡς ἑ ἦν αὐτοῖς

D ὁ Χρῆστὸς ὁ τῆς Θεῶν λόγος ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις τὸν ὅμοιον αὐτῶν δικαιοῦς τρέπον μελλόντων, ῥήμασιν αὐτοῖς ὡς ἐπελήλυται λέγων. καὶ ἐνδολογήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. καὶ ὡς ὅτι ἔσμεν εἰς ἔθνη μέγα καὶ πολὺ. καὶ ἐνδολογήσονται ἐν αὐτῶν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. τῶν δὲ καὶ ἐπισήσμεν ἡμᾶς ἐν πεπληρωμένῳ πάρεσι. πίστεως γὰρ ἐκείνου τῆ εἰς τὸν ὀφθέντα αὐτῶν τῆς Θεῶν λόγον τὸν Χρῆστὸν ἐδεδικαίωτο πατῶας μηδὲν ὅσας δὲ σὺ δαμονίας καὶ πλάνης βίης ὡς ἑστέρας, ἐνα δὲ τὸν ἑστί πάντων ὁμολογήσας θεῶν. καὶ τῶν ἔργων δεξιότης, ἐχὶ δὲ ἑθροικεία νόμος ἑστί ταῦτα μωσῆος

θεο-

θεραπέυσας. Τούτω τε οὐκ εἰρήθη, ὅτι δὴ πᾶσαι αἰφυλαγῆς γῆς καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐν αὐτῷ εὐλογηθήσονται. ἔργοις δὲ λόγων ἐναρτέσθησιν. Ἰησοῦ παρόντος, ὡς μόνους χειριανοὺς καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἀσκήσαντες αὐτὸς ἐκέλευσε, ὅτι τῆς θεοσεβείας ἔξ Αβραάμ ἀναπέφνηε πρόπον. τί δὴ οὐκ οὐλοπὸν ἐμποδῶν αὐτῷ, μὴ ἐχίνα καὶ τὸν αὐτὸν βίον τε ἔξ ἑσέβειας, ἡμῖν τε τοῖς λοιποῖς Χεισιεῖς ἔξ τῆς παλαιᾶς θεοφιλείας ὁμολογῶν ὥστε μὴ νεαν ἔξ ἐνέλω, ἀλλ' εἰ δεῖ φάσαι ἀληθεύοντα, πρῶτον ὑπαρχόντων καὶ μόνων καὶ ἀληθῆ κατόρθωσιν θεοσεβείας, τὴν δὲ τῆς ἑσέβειας διδασκαλίαν ὡς ἀδούθεισαν ἡμῖν ἀποδείκνυσθαι καὶ ταῦτα μὴ ὡς εἶχεται.

coluisset. Cum igitur ejusmodi esset, dictum ei fuerat omnes terræ tribus ac nationes in ipso esse benedicendas. Apud solos autem Christianos per universum terrarum orbem, operibus quæ sermone omni efficaciora sunt, exculta hæc eadem religionis Abrahamica forma reperitur. Quid ergo post hac obtare poterit, quò minus unam eandemque vivendi rationem ac religionem, cum nobis qui à Christo cognomentum traximus, tum vetustissimis illis Deo inprimis acceptis hominibus fuisse fateamur. Proinde perfectam illam religionem quæ Christi prædicatione nobis tradita est, non novam aut peregrinam, sed si verum dicere oportet, primam, solam, veramque esse liquido apparet. Et de his quidem hæc tenus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῶν χρόνων τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς τῆς εἰς ἀνθρώπους.

Φερε δὲ καὶ τὴν δέξασαν ἀποκατασκευῆς τῆς προθεθείσης ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς ἰσοείας, ἥ δὴ λοιπὸν διὰ τῆς ἐνσάρκου ἔξ Ὡσηθῆ ἡμῶν ἐπιφανείας, οἷά τινα ὁδοποιείας ἐφαψάμεθα, τὸν τοῦ λόγου πατέρα Θεόν, ἔξ τὸν δηλημένον αὐτὸν Ἰησοῦ Χεισιον τὸν Ὡσηθῆ ἔξ Κύριον ἡμῶν τὸν ἐράνιον τῆς Θεοῦ λόγον, βοηθὸν ἡμῖν καὶ σωτηρὸν τῆς καὶ τὴν διήγησιν ἀληθείας ἐπικαλεσάμενοι. ἦν δὴ οὐκ οὐλοπὸν ἐμποδῶν αὐτῷ, μὴ ἐχίνα καὶ τὸν αὐτὸν βίον τε ἔξ ἑσέβειας, ἡμῖν τε τοῖς λοιποῖς Χεισιεῖς ἔξ τῆς παλαιᾶς θεοφιλείας ὁμολογῶν ὥστε μὴ νεαν ἔξ ἐνέλω, ἀλλ' εἰ δεῖ φάσαι ἀληθεύοντα, πρῶτον ὑπαρχόντων καὶ μόνων καὶ ἀληθῆ κατόρθωσιν θεοσεβείας, τὴν δὲ τῆς ἑσέβειας διδασκαλίαν ὡς ἀδούθεισαν ἡμῖν ἀποδείκνυσθαι καὶ ταῦτα μὴ ὡς εἶχεται.

CAPUT V.

De temporibus quibus præsens hominibus apparuit.

CUM verò quæcunque ad Ecclesiasticæ historiæ quam tractandam suscepimus, notitiam erant necessaria, jam præmissa sint, superest ut à corporali Servatoris nostri præsentia, tanquam itineris nostri sumamus initium: Patrem Verbi Deum, ipsumque de quo agimus, Jesum Christum, Dominum ac Servatorem nostrum, caeleste Dei Verbum precibus invocantes, ut ad prosequendum ordinem veritatis auxiliator nobis atque adjutor sit. Annus jam agebatur secundus & quadragesimus imperii Augusti. A subacta autem Ægypto, & ab interitu Antonii & Cleopatæ, in qua Ptolemæorum in Ægypto dominatio defuit, octavus ac vicelimus: cum Servator & Dominus noster Jesus Christus prima illa descriptione census quæ facta est Quirinio Syria præfidente, secundum Prophetarum de illo vaticinia, in Bethleem Judææ natus est. Hujus porro descriptionis quæ Quirini temporibus facta est, celeberrimus apud Judæos historicorum Scriptor Flavius Josephus mentionem facit: aliam quoque narrationem de Galilæorum secta, quæ iisdem temporibus emerfit statim subnectens; de qua noster etiam Lucas in Actibus Apostolorum loquitur his verbis: Post hunc extitit Judas Galilæus in diebus professionis censualis, & avertit populum post se. Et ipse periit, &

Confer hoc cap. cum cap. 6. lib. 1. Niceph.

Act. c. 5.

νίττα, τῶν ἀπὸ τὸν νεῶν Ἰ. Ἀπόλλωνος ἱεροδῶ-
λων καλεσμένων γεγονέναι. ὃς ἀντίπατρος
ὑπὸ ἰδουμαίων ληστῶν παιδίον αἰχμαλω-
τῆς, σὺν ἐκείνοις ἰὼν, διὰ τὸ μὴ δυνάσθαι τὸν
πατέρα πωλῆσαι ὄντα λῆστα καθάπερ ὑπε-
ρίπτετο. ἐν τῷ αὐτῷ δὲ τοῖς ἐκείνων ἡβησιν, ὑπε-
ρεθρῶν Ἰρκανῶ τῷ Ἰσραὴλ δὲ χειρὶ φιλιῆται. Ἰ-
ταῦτα παῖς γίνεσθαι ὁ δὲ τῷ σωτήρι ἠὲ ἠὲ Ἡρώ-
δης, εἰς δὲ ἦδυν τὸν τοῖστον τῆς Ἰσραὴλ ἀφελ-
θῆσης βασιλείας, ἐπὶ δὲ αὐτῶν ἦδη καὶ τῶν ἐθνῶν
ἀκολούθως τῇ Προφητεῖα πρὸς δοκίαν παρῶν,
ἅτε διαλελοιπῶτων ἐξ ἐκείνων τῶν παρ' αὐτοῖς
ἐξ αὐτῶν Μωυσέως καὶ διαδοχῶν δὲ ξάντων ἰε-
ρηγῶν καὶ κληρῶν. περὶ μὲν τοῖς γε τῆς αἰχμα-
λωσίας αὐτῶν καὶ τῆς εἰς Βαβυλῶνα μετανα-
στάσεως, ἐδασιλευσθῆαι ἀπὸ Σαὺλ πρῶτος καὶ
Δαβὶδ δὲ ξάντων περὶ δὲ τῶν βασιλέων,
ἀρχόντες αὐτὰς διέπειν, οἱ περὶ σαγορδούμε-
νοι κελαι ἀρξάντες καὶ αὐτοὶ καὶ Μωυσέως καὶ
τὸν τέτατον διάδοχον Ἰησοῦ καὶ τῶν ἀπὸ Βα-
βυλῶν ἐπάνοδον, ἐδὲ λειπὸν πολυτέλειαν χρω-
μαῖοι δὲ ξοκρατικῆ καὶ ὀλιγαρχίας. Οἱ γὰρ
δὲ χειρὶς πρὸς ἐξήκωσαν τῶν πρῶτων ἀρχῆς
Ἰ. Πομπηίου Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπιστάς, τῶν
μὲν Ἰερουσαλήμ πολιορκεῖ κατακράτῃ,
μαίνεται τὰ ἅγια μέχρι τῶν ἀδύτων Ἰ. ἱερο-
δῶτος πρὸς ἐλθῶν. τὸν δὲ ἐκ προγόνων διαδοχῆς εἰς
ἐκείνον ἔκαιρε διαρκέσαντα βασιλεία τε ὁμοῦ
καὶ δὲ χειρὶς, δὲ ξοβελῶ ὄνομα ἰὼν αὐτῶν,
δὲ σμιον ἐπὶ Ῥώμῃ ἅμα τέκνοις ἐκπέμψας,
Ἰρκανῶ μὲν τῶν τέτατον ἀδελφῶ τὴν δὲ χει-
ρωσῶν τῶν ἀδελφῶ τὸν δὲ πᾶν Ἰσραὴλ ἔθνος
ἐξ ἐκείνων Ῥωμαίοις ὑποφωρῶν καλεσθῆαι.
αὐτῶν γοῦν καὶ Ἰρκανῶ, εἰς ὃν ὑστατον τὰ τῶν
δὲ χειρῶν ἀφελῆθη διαδοχῆς, ὑπὸ πάθων
αἰχμαλωτῆς ληφθῆναι, πρῶτον, ὡς γοῦν
Ἰ. ἀλλόφυλῶ Ἡρώδης ὑπὸ τῆ συνη-
τα Ῥωμαίων καὶ Αὐγύστου βασιλέως τὸ Ἰσραὴλ
ἔθνος ἐλκεῖ (εἰ). καθ' ὃν ὀλιγαρχῶν τῶν Χει-
ρῶν παρσῆας ἐνστάσης, καὶ τῶν ἐθνῶν ἢ πρὸς δο-
καρμῆν ὀλιγαρχῶν τελέων ἐλάμβανε, καὶ ἢ τῶν ἐθ-
νῶν κλησῆς ἀκολούθως τῇ προφητεῖα πρὸς ἀκολ-
θησεν ἐξ ἧ δὲ χροῖας τῶν ἐξ Ἰσραὴλ δὲ χόντων ἰε-
ρηγῶν καὶ κληρῶν, λέγω δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἰσραὴλ ἔθνος
διαλελοιπῶτων, εἰκότως αὐτοῖς ὅτι τῆς ἐκ πρὸς
γόνων ἐυσταθῶς ὅτι τῆς ἐξ Ἰσραὴλ διαδοχῆς καὶ
χρῆσιν ἀφελῆσης δὲ χειρῶν, ἀφελῆθημα

A rum templi Apollinis, quod Ascalone
est, patrem fuisse. Antipater cum ad-
modum puer à latronibus Idumæis ca-
ptus fuisset, cum iisdem diutius vixit,
eò quòd pater pro redemptione ipsius
pretium solvere præ inopia non vale-
ret. Moribus igitur institutisque eo-
rum innutritus, tandem in notitiam
Hyrcani Judæorum Sacerdotis amici-
tiamque pervenit. Hujus filius fuit
Herodes is qui Servatoris nostri tem-
poribus vixit. Itaque cum Judæorum
regnum ad hunc Herodem devenisset,
erat jam quodammodo pro foribus
gentium expectatio, prout à Prophetis
prædictum fuerat: quippe cum ex eo
tempore defecissent Rectores & Du-
ces, qui jam inde ab ipso Mose per con-
tinuam successionem apud eos Principi-
patum tenuerant. Nam ante captivi-
tatem quidem, & priusquam Babylo-
nem transportati fuissent, Regum im-
perio agebantur: primique Saül & Da-
vid Reges fuerunt. Antea verò à Magi-
stratibus, qui Judices dicti sunt, rege-
bantur, qui quidem statim post Mosem
ejusque successorem JESUM populo
præfuerunt. Reversi demùm è Babylo-
nia, optimatum imperio & paucorum
dominatu deinceps uti cæpère. Re-
rum enim summa penes Pontifices er-
rat: donec Pompejus Proconsul popu-
li Romani eò adveniens, Hierosoly-
mam quidem armis expugnavit, & ad
intimum usque sacrarium progressus
templum polluit: Aristobulum verò
qui per avitam successionem ad id usq;
tempus Rex simul & Sacerdos perman-
ferat, vincitum cum liberis Romam mi-
sit: & Hyrcano quidem ejus fratri Sa-
cerdotium tradidit, universam autem
Judæorum gentem exinde Romanis
tributariam fecit. Haud multò post
Hyrcano, in quem ultimum Sacerdo-
tum progenies erat devoluta à Parthis
intercepto, primus, ut dixi, ex alieni-
genis Herodes à Senatu & Augusto Ju-
dææ Regnum accepit. Quo tempore
cum Christi corporalis præsentia orbi
illucesceret, expectata illa gentium fa-
lus exitum sortita est, & nationum vo-
catio prout Prophetarum oraculis præ-
dictum fuerat, subsecuta. Ex quo etiam
tempore cum Principes & Duces ex Ju-
da, id est, ex Judæorum gente defecis-
sent, successio summi Sacerdotii, quod
per generis continuam seriem proximo
cuiq; hæctenus constantissimè dela-
tum fuerat, consequenter turbati cæpta

est. Hujus rei locupletissimum testem habes Iosephum: qui Herodem scribit, postquam Rex Iudææ à Romanis constitutus est, non amplius ex antiqua Pontificum stirpe summos Sacerdotes creavisse, sed ignobilibus & obscuris quibusdam hominibus honorem illum contulisse. Eadem in designandis Sacerdotibus observasse ait Archelaum Herodis filium, ac deinde Romanos, qui post illum Iudææ imperium occuparunt. Idem ipse Iosephus tradit primum omnium Herodem sacram Sacerdotis vestem sub privato sigillo tenuisse conclusam, nec deinceps Sacerdotibus permisisse ut illum penes se haberent: idemque ab Archelao ejus successore & à Romanis postea factum fuisse. Atque hæc à nobis dicta sint ad comprobendam veritatem alterius Prophetiæ; quæ in adventu Servatoris Domini nostri JESU CHRISTI exitum sortita est. Etenim in libro Danielis, postquam certum numerum septimanarum usque ad CHRISTI Principatum sacra Scriptura nominatim percensuit, de quibus alibi differuimus, his demùm completis, sacri olei unctionem apud Iudæos abolendam esse prædicit. Quod quidem eo ipso quo Servator noster JESUS CHRISTUS natus est tempore, manifestè impletum esse convincitur. Atque hæc ad ostendendam temporum veritatem necessariò à nobis præmissa sint.

CAPUT VII.

De dissentio qui creditur esse inter Evangelia in stirpe Christi.

Confer cum hoc cap. 7. 8. 9 10. 11. lib. 1. hist. Eccles. Niceph.

SED quoniam Matthæus & Lucas in Evangeliorum libris CHRISTI genus ac stirpem variè nobis tradiderunt, & plurimùm inter se dissentire vulgò existimantur, adeo ut singuli fidelium ob veritatis ignorationem, varias eorum locorum explicationes certatim excogitaverint: de his traditionem quæ ad nos usque deducta est proponamus, quam is de quo paulò ante diximus Africanus, in epistola ad Aristidem de consensu Evangeliorum in stirpe CHRISTI narranda, commemoravit. Ubi aliorum quidem opinioniones tanquam violentas & falsò confictas coarguit: Ipse verò quam compererat historiam, his refert verbis: Nam quoniam, inquit, apud Israelitas generationum nomina, vel ex naturæ

Α συλχίται. ἔχεις καὶ τέτων ἀξιόχρεωτὸν Γάσπιον μάρτυρα, δηλοῦντα ὡς ἴνῃ βασιλείᾳ τῶν Ῥωμαίων Ἰησοῦς Ἡρώδης, ἐκίεπτες δὲ δὲ χαίρει γῆρας καθίστησι δὲ χερεῖς, ἀλλὰ ἴσων ἀσήμεοις τῶν πρῶτον ἀπένεμνῖ τὰ ὅμοια δὲ πρᾶξα τῶν Ἡρώδη πᾶσι κατὰ τὴν ἀσέως τῶν δὲ χερεῖων, δὲ χελαόντε τὸν παῖδα αὐτῆ, καὶ μὴ τέτον Ῥωμαίως, τὴν δὲ χῆλῃ τῶν Γεδαίων παρεληφῶτας. ὁ δὲ αὐτὸς δηλοῦντος ἀρα ἔῳ ἰερῶν σοτῶν τὰ ἀρχιερεῶς, πρῶτον Ἡρώδης ἀποκλείσας, ὑπο ἰδίαν σφραγίδα πεποιήται, μηκέτ αὐτῶν τοῖς ἀρχιερεῶσι ἔχειν ὑφ᾽ ἑαυτῆς Ἰησοῦς τὰυτὸ δὲ καὶ τὸν μεθ᾽ αὐτὸν Ἀρχελαόν, ἔ μὴ τέτον Ῥωμαίως διαπρᾶξατ καὶ ταῦτα δὲ ἡμῶν εἰρήδῳ, εἰς ἐτέρας ἀπὸ δεξιῶν πρῶτον φησὶ καὶ τὴν Ἰησοῦς ἀνείων ἔ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πεπερασμένης. Σαφῆστα γοῦν ἐν τῶν Δανιὴλ ἐδομαδῶν ἰνῶν ἀειμῶν ὀνομασίῳ Χριστὸς ἡμῶν ἀειμῶν ὀνομασίῳ ὀνομασίῳ, ἀειμῶν ἐν ἐτέροις διελήφαι μὴ τὸ τέτων συμπέρασμα, ἐξολοθρῶθησάτ τὸ τῶν Γεδαίως χεῖσμα πρῶτον φησὶ καὶ τούτο δὲ σαφῶς καὶ τὸν καιρὸν τῆς τῆ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡμῶν ἀποδείκνυται συμπληρωμένης. Ταῦτα δὲ ἡμῶν ἀναγκαίως εἰς τῶν ἀσῶσι τῶν χερῶν ἀληθείας πρῶτον φησὶ τῆσῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῆς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις νομιζομένης διαφορίας τῆς περὶ τοῦ Χριστοῦ γενεαλογίας.

ΕΠΕΙΔὴ δὲ τὴν ἀειτὸν Χριστὸν γενεαλογίαν διαφορίας ἡμῶν ὁ τε Ματθαῖος ἔ ὁ Λουκάς εὐαγγελιζόμενοι τῶν ἀδελφῶν, διαφορῶν τε νομίζονται τοῖς πολλοῖς. τῶν δὲ πιστῶν ἕκαστος ἀγνοῖα τὴν ἀληθῆς διεπιστολογεῖν εἰς τὰς τόπας πεφιλοτήμῃ. Φέρε καὶ τὴν ἀειτῶν κατελθῶσαν εἰς ἡμῶν ἰσοεῖαν τῶν ἀδελφῶν, ἡ δὲ Ἰησοῦς Ἀειεῖδῃ γράφω ἀεισυμφωνίας τὴν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις γενεαλογίας, ὁ μικρῶν πρῶτον ἡμῶν δηλωθεῖς Ἀφρικανὸς ἐμνημόνισε τὰς μὲν δὴ τῶν λοιπῶν δόξας ὡς ἀνβιαίως καὶ διεψυσμένας ἀπελέγξας, ἡν δὲ αὐτὸς παρεῖληφεν ἰσοεῖαν, τῆτοις αὐτοῖς ἐκινῶμενος τοῖς ῥήμασι ἐπειδὴ γὰρ τὰ ὀνόματα τῶν γενῶν ἐν Ἰσραὴλ ἡρῶν

μεῖτο ἢ φύσει, ἢ νόμῳ φύσει μὲν, γησιῶν
 ἀπέρματος διαδοχῆ νόμῳ δὲ, ἑτέροις παιδο-
 ποιημένοις εἰς ὄνομα τελευτήσαντος ἀδελφεῦ
 ἀτέκνου ὅπῃ γὰρ εἰδένω δέδοται ἐλπίς ἀναστά-
 σεως Σαφῆς, τὴν μέλλουσαν ἐπαγγελίαν ἀ-
 νασάσει ἐμμοιῶτο θνητῆ, ἵνα ἀνεκλειπὸν
 μὴ τὸ ὄνομα τῆ μεταπλαχότῃ. ἐπεὶ οὖν
 οἱ τῆ γρηαλογία ταύτῃ ἐμφορέμῃροι, οἱ μὲν
 διεδέξαντο παῖς πατέρα γησιῶν. οἱ δὲ ἑτε-
 ροῖς μὲν ἐγνήθησαν, ἑτέροις δὲ ἀερωσετέθη-
 σαν κλήσει. ἀμφοτέρων γεγενον ἡ μνήμη, καὶ
 τῶν γεγνηκότων, καὶ τῶν ὡς γεγνηκότων. B
 ἕτως εἰδέτερον τῶν ἐναγγελίων ψεύδεται, ἢ
 φύσιν δεξιμοῦ ἢ νόμον σιωπεπλάκη γὰρ
 ἀλλήλοισι τὰ γῆνη, τό, τε δὲ τῆ Σολομών-
 τος, καὶ τὸ δὲ Νάθαν, ἀνασάσει ἀτέκ-
 νων, ἢ δὲ διερρογαμίαις ἢ ἀνασάσει ἀπέρμα-
 τῶν ὡς δικαίως τὸς αὐτὸς ἄλλοτε ἄλλων νο-
 μίζεσθ. τῶν μὲν δοκούτων πατέρων, τῶν δὲ
 ὑπαρχόντων ὡς ἀμφοτέρων τὰς διηγήσεις
 ἀληθεῖς ἔσας, ἵππὶ τὸν Ἰωσήφ πολυπλόκως
 μὲν, ἀλλ' ἀκελεύως κατελθεῖν, ἵνα δὲ σαφὲς ἢ
 τὸ λεγόμενον, τὴν ἐπαλλαγὴν τῶν γῆων δι-
 ηγήσομαι. δὲ τῆ Δαβὶδ διὰ Σολομῶντῃ C
 τὰς γῆνας κατελευκέρηροι, τρίτῃ δὲ τὸ τέ-
 λος εὐρίσκειται Ματθάν, ὃς ἐγνήθησεν τὸν Ἰα-
 κώβ τῆ Ἰωσήφ τὸν πατέρα δὲ τῆ Νάθαν
 τῆ Δαβὶδ καὶ Λεκαῖν, ὁμοίως τρίτῃ δὲ τὸ τέ-
 λος Μελχι, ἢ ἢ ὃς ὁ Ἡλὶ ὃ τῆ Ἰωσήφ πα-
 τῆς σκοπεῖ τῶν ἡμῶν κειμήριον τῆ Ἰωσήφ,
 δὲ δὲ αἰτέον πῶς ἐκάτερος αὐτῆ πατῆς ἰσο-
 ρεῖται, ὃ, τε Ἰακώβ δὲ τῆ Σολομῶντῃ, καὶ
 Ἡλὶ ὃ δὲ τῆ Νάθαν ἐκάτερος κατάγον-
 τες τὸ γῆνη. ὅπως τε ἀερωτερον ἔτοι δὲ ὃ, D
 τε Ἰακώβ καὶ Ἡλὶ δύο ἀδελφοί. καὶ ἀερός
 γε, πῶς οἱ τέτων πατέρες Ματθάν καὶ
 Μελχι διαφόρων ὄντες γῆων, τῆ Ἰωσήφ
 ἀναφαίνονται πάπποι, καὶ δὲ οὖν ὃ, τε Ματ-
 θάν καὶ Μελχι ἐν μέρει τῶν αὐτῶν ἀγαγό-
 μῃροι γυναικα, ὁμομοιῆτες ἀδελφῶς ἐπα-
 δοποίησαν. τῆ νόμος μὴ κωλύοντες χη-
 ρεύσαν, ἢ τοῖς δὲ τολελυμῆν, ἢ καὶ τελευ-
 τήσαντος τῆ ἀνδρός, ἄλλω γαμείδται ἐν
 δὲ τῆ εἰδῆ, ἵππὶ γὰρ καλεῖσθαι τῶν γυ-
 ναῖκα ἀερωδέδοται, πρῶτῃ Ματθάν
 Ime vetabat, ne mulier vidua seu repudiata, seu viro ipsius mortuo, alteri nuberet.
 Igitur ex Estha (hoc enim mulieris nomen fuisse accepimus) primus Matthan qui

vel ex legis ordine numerabantur: Nat-
 urae quidem, cum legitimi filii paren-
 tibus succedunt; legis vero, quoties
 quis in nomen ac familiam fratris sine
 liberis defuncti filios sustulit. Cum
 enim certa spes resurrectionis nondum
 eis data esset, futuram ejus promissio-
 nem mortali quadam resurrectione de-
 lineabant, ut mortui nomen nullis un-
 quam obliterandum saeculis permane-
 ret. Quoniam igitur eorum qui inter
 majores CHRISTI recensentur, alii natu-
 rali jure, ut filii, parentibus successer-
 unt; nonnulli vero cum ab aliis pro-
 creati essent, aliis adscripti sunt: ideo
 utrorumq; mentio facta est, tam eorum
 qui verè patres, quam illorum qui quasi
 patres fuerunt. Ita fit, ut neutrum Evan-
 geliorum falsum sit, cum alterum natu-
 ram, alterum legem in majoribus enu-
 merandis sequatur. Nam familiae quae
 cum à Salomone, tum à Nathan dedu-
 cuntur, adeò inter se permixtae sunt,
 partim reparatione nominis eorum qui
 sine prole decessissent, partim secundis
 nuptiis, partim etiam seminis suscita-
 tione, ut iidem homines diversos pa-
 tres habuisse merito credantur; hos
 quidem ficticios; illos vero naturales.
 Quo fit, ut Evangelii utriusque narra-
 tio absolute verissima, vario quidem li-
 nearum contextu, sed accuratè ad Jose-
 phum usque descendat. Verùm ut id
 quod diximus, clarius fiat, utriusq; stir-
 pis seriem proponemus. Igitur si à Da-
 vide per Salomonem generationes
 cum Matthæo numeraveris, tertius à
 fine reperietur Matthan qui genuit Ia-
 cob patrem Iosephi. Quod si cum Lu-
 ca à Nathan Davidis filio numeres, ter-
 tius itidem à fine reperietur Melchi, cu-
 jus filius fuit Heli pater Iosephi. Sic
 enim ait: Ioseph qui fuit Heli, qui fuit
 Melchi. Cum igitur velut scopus nobis
 popositus sit Iosephus, explicandum
 nobis est, quomodo uterque pater il-
 lius esse dicatur, tam Jacob qui ex
 Salomone; quam Heli qui ex Nathan
 originem ducit: ac praeterea quomo-
 do isti duo Jacob & Heli fratres fue-
 rint; deinde verò quatione horum
 patres Matthan & Melchi, diverso ge-
 nere prognati, avi Iosephi fuisse pro-
 bentur. Matthan & Melchi cum ean-
 dem uxorem alter post alterum habuis-
 sent, liberos ex ea, qui uterini fratres
 erant, susceperunt. Quippe lex mini-
 me vetabat, ne mulier vidua seu repudiata, seu viro ipsius mortuo, alteri nuberet.

à Salomone genus ducebat, Jacobum A filium sustulit. Post Matthanis autem interitum, Melchi qui ad Nathanem originem referebat; cum ex eadem tribu sed diversa familia editus esset, ut antea diximus; uxorem eam sortitus, Heli filium suscepit. Hoc modo Jacob & Heli licet diverso genere prognatos, uterinos fratres reperiemus. Quorum alter, Jacob scilicet, cum frater ipsius Heli sine liberis decessisset, viduam ejus conjugem sibi accipiens, tertium ex ea Josephum genuit, naturali quidem ratione filium suum. Unde etiam scriptum est: Jacob autem genuit Josephi. Sed secundum legem filius erat Heli, quippe cum ejus semen Jacobus frater suscitavisset. Proinde nec generis per eum deducta series, vana ac inutilis deprehenditur: quam Mattheus quidem recensens, Jacob, inquit, genuit Josephi. Lucas verò è contrario à filiis ad parentes ascendens: Jesus, inquit, qui erat, ut putabatur, (hoc enim disertè addit) filius Josephi qui fuit Heli, qui fuit Melchi. Neque enim poterat disertius exprimi ficticia illa generandi ratio quæ ex lege profecta est. Ideò in hujusmodi liberorum generatione, verbum illud, genuit, ad finem usque retinuit, cum ad ipsum usque Adamum, qui fuit Dei, gradatim ascendendo, totius generis seriem perduxisset. Neque verò id certa ratione destitutum aut temerè confictum est. Cognati enim Servatoris nostri, sive ad ostendendam generis sui nobilitatem, sive ut simpliciter rem docerent, veraci utique sermone hæc nobis tradiderunt: latrones scilicet Idumæos, cum Ascalonis Palæstinæ civitati supervenissent, ex delubro quodam Apollinis quod ad ipsos urbis muros positum erat, Antipatrum Herodis cujusdam Hieroduli filium simul cum reliqua sacra præda captivum duxisse. Cum verò pro redemptione filii minister templi pretium solvere non valeret, Antipater Idumæorum more institutoque educatus, postmodum Hyrcani summi Iudæorum Pontificis amicus effectus est. Mox legatus ad Pompejum missus ab Hyrcano, cum ei regnum quod Aristobulus maxima ex parte occupaverat, liberum restituisset, ad summam felicitatem pervenit, Curator Palæstinæ promotus. Tandem ab iis qui felicitati ejus invidabant, per insidias interfectus, Herodem filium successorem reliquit, cui postea Anto-

λόπος Σολομῶντος καὶ ὄγων τὸ γένος, τὸν Γακὼς γέννα' κ' τελευτήσαντο ἔ Ματθαν, Μελχιὸς ἑπιτὸν Νάθαν κατὰ γένος ἀναφερῆμεν, χηρὸς ἔσαν ἐκ μέρους τῆς αὐτῆς φυλῆς, ἔξ ἄλλης δὲ γένος ὡν, ὡς περ εἰπομεν, ἀγαγόμεν αὐτῶν, ἔχεν ἡ δὲ τὸν Ἡλί. ἔτω δὲ διαφύων δύο γένων ἐνεήσομεν τὸν τε Γακὼς καὶ τὸν Ἡλί ὁμομητρικοὺς ἀδελφοὺς ὡν ὁ ἕτερος Γακὼς ἀπέκνη ἔξ ἀδελφοῦ τελευτήσαντος Ἡλί, τὴν γυναικὰ παρὰ λαβῶν, ἐγέννησεν ἔξ αὐτῆς τρίτον τὸν Ἰωσήφ, κ' φησὶν μὲν ἑαυτῶν, κ' κ' λόγον διὸ καὶ γέγραπται. Γακὼς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ. κατὰ νόμον δὲ ἔξ Ἡλί ἡ ὄς ἑκείνου γὰρ ὁ Γακὼς ἀδελφὸς ὡν, ἀνεστήσε ἀπέμα. διόπερ ἔσθ' ἀκυρωθήσεται καὶ ἡ κατ' αὐτὸν γυναικὸς, ἡ Ματθαίου μὲν ὁ διαγγελιστῆς ἔξαριθμῆμεν, Γακὼς δὲ φησὶν ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ ὁ δὲ Λευκαὶς ἀνάπαλι, ὅς ἑκείνου ὄς, ὡς ἐνομιζέτο (καὶ γὰρ κ' τὸτο περ εἰρησὶ) ἔξ Ἰωσήφ, ἔξ Ἡλί, ἔξ Μελχιὸς τὴν γὰρ κ' νόμον γένεσθαι, ἑπισημότερον ἔσθ' ἡ ἔξ ἑκείνου, κ' τὸ ἐγέννησεν ἑπιτῆς τοιαύτης παιδοποιίας ἄχει τέλος ἐσώπησε, τὴν ἀναφορὰν ποιησάμεν ὡς ἔξ Ἀδάμ κ' τὸ Θεὸς κατ' ἀνάγνωσθαι. ἐδὲ μὲν ἀναπόδεικτον ἡ ἔχε διασπῆρον ἐπὶ τῶν τῶν γουὸς τῶν οἰκῶν σάρακα συγγενῆς, εἴτ' οὖν φανησῶντες, εἰθ' ἀπλῶς ἐκιδδασκόντες, πάντως δὲ ἀληθεύοντες, παρέδσαν καὶ ταῦτα. ὡς ἰδῆμαί οἱ λησαι ἀσκαλωνι πόλει τῆς παλαιστίνης ἐπελθόντες, ἔξ εἰδωλοῖς Ἀπόλλωνος, ὁ περὶ τοῖς τέχισον ἰδρύτο, ἀντίπατρον Ἡρώδης πρὸς Ἰερουσαλὴμ παῖδα, περὶ τοῖς ἄλλοις σύλοις αἰχμαλώτων ἀπήγον' τὰ δὲ λύτρα ἰσῆς τῶν ἡ κατὰ βίβλιν μὴ δυνάσθαι τὸν ἰσῆα, ὁ ἀντίπατρος τοῖς τῶν ἰδῆμαίων ἔθεσιν ἐπηρεασθεῖς, ἕτερον Ἰερουσαλὴμ Φιλισταίων τῆς Ἰουδαίας δεχόμενος. περὶ βίβλιν δὲ περὶ Πομπηίου ἰσῆς ἔξ Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὴν βασιλείαν ἐλευθερώσας ἀπὸ τῶν Ἀριστοβόλου τοῦ ἀδελφοῦ παρὰ τοῦ Ἰωσήφ, αὐτὸς ἠντύχησεν ἑπιμελητῆς τῆς παλαιστίνης χηματισσῶν διαδέχεται δὲ τὸν ἀντίπατρον φθόνῳ τῆς πολλῆς δυνάστεως δολοφονηθείσα, ὁ ἡ Ἡρώδης, ὅς ἕτερον ἰσῆς Ἀντωνίου καὶ τῆς Ἀννίας, συγκλίτη δόγματι τῶν Ἰουδαίων ἐκείνη βασιλεύειν ἔξ παῖδες,

Ηρώδης οί τ' ἄλλοι τετράρχαι ταῦτα μὲν
 δὴ κοινὰ καὶ ταῖς ἑλλήνων ἰσοεταίς ἀναγράψ-
 ταν δὲ εἰς τότε ἐν τοῖς ἀρχαίοις ὄντων τῶν ἑ-
 βραϊκῶν γρῶν, καὶ τῶν ἀρχαίων προσηλύτων
 ἀναφερῶν, ὡς Ἀχιὼρ ἔσ' Ἀμμανίτης, καὶ
 Ράθης Μωαβίτιδος, τῶν τε ἀπ' αἰγύπτου συ-
 νεκπεσόντων ἐπιμίκτων, Ηρώδης ἔδεν π-
 συμβαλλομένης ἔτι τῶν Ἰσραηλιτῶν γρῶν αὐ-
 τῶν, καὶ τῶν σωμαδῶν τῆς δυσχερείας κρε-
 μνῶν, ἐπέστησεν αὐτῶν τὰς ἀναγεγραφῶν
 γρῶν, οἷον μὲν τῶν εὐχρῆς ἀναφανείας, τῶν μὴ
 δὲ ἄλλοις ἐκ δημοσίων συγγραφεῶν τ' ἕ-
 νῳ ἀνάγειν ἐπὶ τῆς πατρίδας, ἢ προ-
 σηλύτας, τῆς τε καλομένης γειώρας τῆς
 ἐπιμίκτες, ὀλίγοι δὴ τῶν ἐπιμελῶν, ἰδιω-
 τικῶν ἑαυτοῖς ἀπογεγραφῶν, ἢ μνημονεύσαι
 τῶν ὀνομάτων, ἢ ἄλλως ἔχοντες ἔξ ἀντιγρά-
 φων, ἐναεβρύνοντο τῶν μνημῶν τῆς
 εὐχρῆς ὧν ἐτύχον οἱ προσηλύτοι δε-
 σπῶσι καλεῖσθαι, διατί τῶν τῶν
 τῆριον γρῶν σωμαδῶν. ἀπὸ τε Ναζα-
 ρων καὶ Κοχαβὰ κωμῶν Ἰσραηλιτῶν τῆ λοιπῆ γῆ
 ἐπιφοιτήσαντες, καὶ τῶν προσηλύτων γε-
 νεαλογίαν ἐκ τε τ' βίβλων τῶν ἡμερῶν εἰς
 ὅσον ἔξικουῦτο ἔξήγησαν. εἰτ' ὅμως ἔως,
 εἰτ' ἄλλως ἔχει, Ἐφεσέρον ἔξήγησαν ὅσα
 ἂν ἔχοι πρὸς ἄλλῳ ἔξοδῶν ὡς ἔγωγε νομί-
 ζω πάς τε ὅς ἐγνωμῶν τυγχάνει. καὶ ἡμῶν
 αὐτῆ μελέτω, εἰ καὶ μὴ ἐμμάστευός
 ἐστὶ, τῶν μὴ κρείττονα ἢ ἀληθεσέρον ἔχειν
 εἰπέτω. τὸ μὲν τοῦ εὐαγγελίου, πάντως ἀλη-
 θεύει. καὶ ἐπὶ τέλει ἡ τ' αὐτῆς ἐπιστολῆς,
 πρὸς πᾶσι ταῦτα. Ματθῆν ὁ δὲ Σολομῶ-
 νος, ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ. Ματθῆν δὲ ποθα-
 νόντος, Μελχὶ ὁ ἀπὸ Ναθαν, ἐκ τῆς αὐτῆς
 γυναικὸς ἐγέννησε τὸν Ἡλί. ὁμομήτεροι ἄ-
 ρα ἀδελφοὶ Ἡλί καὶ Ἰακώβ. Ἡλί ἀπέκτε-
 νεν ποθανόντος, ὁ Ἰακώβ ἀνέστησεν, αὐτῶν ἀπέρ-
 μα, γενήσας τὸν Ἰωσήφ, καὶ φύσιν μὲν ἑαυ-
 τῶν, καὶ νόμον ἡ τῶν Ἡλίου. ἔως ἀμφοτέρων υἱὸς
 ἦν ὁ Ἰωσήφ. τὸσαῦτα δὲ ὁ Ἀφρικανός.
 καὶ δὴ ἔσ' Ἰωσήφ ὡδέπως γενεαλογημένης,
 δυνάμει καὶ ἡ Μαρία σὺν αὐτῶν πέφνηεν ἐκ
 τ' αὐτῆς ἔσα Φυλῆς, ἔγενε καὶ τὸν Μουσεῶν
 citavit, Iosepho genito: qui natura quidem Jacobi, lege autem Heli filius fuit. Sic
 uterque Iosephi pater rectè dicitur. Hæc Africanus. Porrò recensita hoc modo Jo-
 sephi stirpe, simul etiam Mariæ genus, quæ ex eadem tribu erat oriunda, tacitè expo-

Anius & Augustus ex Senatusconsulto
 regnum Judææ adjudicarunt. Hujus
 Herodis filius fuit Herodes alique Te-
 trarchæ. Et hæc quidem Gentiliura
 etiam historiæ cum Judaica communia
 sunt. Ceterùm cum ad idusque temporis
 in tabulariis publicis descriptæ es-
 sent origines tam familiarum Hebrai-
 carum, quàm eorum qui ad Profelytos,
 id est advenas genus suum referebant,
 verbi gratia ad Achior Amanitem, &
 ad Ruth Moabitidem, eosque qui ex
 Ægypto simul cum Israelitis egressi per
 matrimonia cum ipsis permixti fue-
 rant, Herodes priscas illas Israelitarum
 familias nihil ad se pertinere intelli-
 gens, ignobilitatis suæ conscientia sti-
 mulatus, omnia illa veterum familia-
 rum monumenta concremavit: ratus se-
 tum demùm nobilem visum iri, cum
 nemo esset qui ex publicis monumen-
 tis originem generis sui, vel ad Patriar-
 chas, vel ad Profelytos, vel ad permi-
 xtos Israelitis peregrinos qui

Exod. 12.

τῶν αἰσθητικῶν ἀποδοῦναι δι-
 cuntur, posset referre. Pauci tamen an-
 tiquitatis studiosi privatos stirpis suæ
 commentarios, vel quòd nomina ipsa
 memoriter callerent, vel ex archivis de-
 scriptos penes se habentes, in primis
 gloriabantur quòd avitæ nobilitatis
 memoriam conservassent. Ex quorum
 numero erant hi de quibus supra dixi,
 ob propinquitatem generis qua Serva-
 tori nostro juncti erant despotæ app-
 ellati. Qui è Nazaris & Cochaba Ju-
 dææ vicis in varias regiones dispersi, su-
 pradictam generis seriem, ex Epheme-
 ridum libro quàm poterant fidelissimè
 exposuerunt. Sive igitur ita se res ha-
 bet, sive aliter, planiorem certè in-
 terpretationem, meo quidem iudicio
 aliorumque qui æqui rerum æstimato-
 res esse volent, nemo facile repererit.
 Proinde hæc nobis sufficiat, tametsi
 nullo testimonio fulta; quando nec me-
 liorem aliam nec veriorum proferre
 possumus. Ceterùm quin vera sit Evan-
 gelii narratio dubitari non potest. In fi-
 ne autem ejusdem epistolæ Africanus
 hæc addit: Matthan à Salomone genus
 ducens, Jacobum genuit. Mortuo de-
 inde Matthane, Melchi oriundus ex
 Nathanis stirpe, ex eadem muliere ge-
 nuit Heli. Quocirca Jacobus & Heli
 fratres erant uterini. Heli deinde sine
 liberis defuncto, Jacobus ei semen sus-

fitum est. Lege siquidem Mosis inter diversæ tribus homines erant vetita connubia. Uni enim ex eodem populo eademque gente mulier nubere precipitur, ne fors patrimonii in aliam tribum transferatur. Et de his quidem hæcenus.

νόμον ὅτι ἐξ ἑτέρας ἑπιμίνας φυλαίς ἐν γὰ τῶν ἐπιτῶν αὐτῶν δῆμα καὶ πατριάς τῆ αὐτῆς ζευγῶν πρὸς γάμον ὡρακελεύεται, ὡς ἀν μὴ ὡρακεύεται τὸν γῆρας ὁ κληροδοτο φυλῆς ἐπιφυλῶν. ὡδὲ μὲν οὖν καὶ ταῦτα ἐχέτω.

CAPUT VIII.

De Herodis adversus infantes crudelitate, & qualem in exitum vita habuerit.

Confer cum hoc capite cap. 12. 13. 14. 15. lib. 1. Niceph

CHRISTO igitur secundum Prophetarum oracula in Bethleem Judææ nato iis quibus supra dixi temporibus, Herodes cum Magi quidam ex Oriente venientes ipsum interrogassent ubinam natus esset Rex Judæorum: quippe stellam ejus sibi conspectam aiebant, hancque tanti itineris sibi causam fuisse, quod illum utpote DEUM adorare omnibus votis arderent: eare non mediocriter conturbatus quasi regnum ipsius in maximum discrimen esset adductum, percontatus est ex legis Doctoribus qui in sua gente erant, ubinam CHRISTUM natum iri expectarent: Postquam verò Michæ vaticinium comperit, qui in Bethleem nasciturum esse prædixerat, statim omnes pueros adhuc lactentes in Bethleem, & in conterminis locis à bimis usque ad recentissimè natos secundum tempus quod à Magis diligenter inquisiverat, uno edicto interfici jubet. JESUM quippe eadem cum æqualibus suis (ut erat verisimile) calamitate involvendum esse sperabat. Sed insidias Regis prævertit puer asportatus in Ægyptum à parentibus, quibus apparens Angelus rem omnem aperuerat. Et hæc quidem facer Evangelii sermo declarat. Jam verò operæ pretium fuerit spectare quæ merces sceleris in Christum & æquales ejus infantes admitti Herodem consecuta sit: & quo pacto è vestigio nulla mora interposita, adhuc supersititem ultio divina corripuit, adeo ut eorum qui post hanc vitam ipsum manebant, cruciatuum præludia quædam ostenderet. Et qualiter quidem regni sui, ut putabat, prosperitates domesticis calamitatibus sibi vicissim succedentibus obscuravit, uxore ac liberis, cæterisque partim propinquitate, partim amicitia sibi junctissimis nefariè trucidatis, ne numerando quidem nunc possim recensere: Cum omnem tragædiarum atrocitatem superet hujus

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ τῆς ἰσχύος κατὰ τῶν παιδῶν ἐπιβουλῆς, καὶ οἷα μετῴληεν αὐτὸν καὶ ἐξ ἑσπερὸν βίον.

ΑΛΛὰ γὰρ ἔχει ἑπιβουλήν τῶν πατρῴων ἀποφθίσειας ἀκολούθως ἐν Βηθλεὲμ τῆς Γεδαιίας καὶ τοὺς δεδωμένους χερόνας, Ἡρώδης ἐπιτῆ τῶν ἐξ ἀναβολῆς μάγων ἀνερωτήσας, ὅπῃ εἴη διαπυθανομένων ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Γεδαιῶν. ὡρακεύεται γὰρ αὐτῶν τὸν ἀσέρεα, καὶ τῆς τοσῆςδε πορείας τῶν αἰπῶν αὐτοῖς γερόνων, οἷα Θεῶν ὡρακεύεται τῶν τεχθέντων διὰ σαρκῆς πεπονημένους. ἔσμιχρῶς ἐπιτῶν πρὸς μάλιν ἀτε κινδυνώσεως, ὡς γε δὴ ὡρακεύεται, αὐτῶν τῶν δειχθῆς διακινθῆς, πυθόμενοι τῶν ὡρακεύεται τῶν ἐθνῶν νομοδιδασκάλων πρὸ τὸν Χεῖρον ἑπιβουλήσας ὡρακεύεται ὡρακεύεται ὡς ἐγνω τὴν μιχαίς ὡρακεύεται ἐν Βηθλεὲμ ὡρακεύεται φωνῶσαν, ἐν ὡρακεύεται τῶν ὡρακεύεται ἐν τε τῆ Βηθλεὲμ ἔσσι τοῖς ὡρακεύεται αὐτῆς δὲ διετῆς καὶ κατωτέρω παίδας καὶ τὸν ἀπικελευμένον αὐτῶν χερόνον ὡρακεύεται τῶν μάγων, ἀναρεθλῶν ὡρακεύεται πάντως πρὸ τὸν ἡσσοῦ, ὡς γε λῶ εἰκός, τῶν αὐτῆς τοῖς ὡρακεύεται συναπολαύσαι συμφορῆς οἰόμενοι. φθάνει γε μὲν τὴν ἐπιβουλήν εἰς αἰγυπῶν διακομισθεὶς ὁ παῖς, διὰ τῆς φανσίας ἀγγελῶν τὸ μέλλον ὡρακεύεται ἀποφθίσειας αὐτῶν τῶν γονέων. ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἡ ἱερά ἔσσι εὐαγγελίς διδάσκει γραφή. Ἄξιον δὲ ἐπιτῶν τέτοις σιωπῆσιν ταπίχειρα τῆς Ἡρώδης καὶ ἔσσι Χεῖρος καὶ τῶν ὡρακεύεται ἀναβολῆς γε ὡρακεύεται, ἡ θεία δὲ δικη ὡρακεύεται ἐτῶν αὐτῶν τῶν βίῳ μελετήσας, τὰ τῶν μετῴληεν τὴν ἐπιβουλήν ἀπαλλαγῶν διαδεξομένων αὐτὸν ἐπιβουλήν ὡρακεύεται ὡρακεύεται ὡς μὲν οὖν ἡσσοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῶν νομιώσεως ἐπιβουλήν, ταῖς καὶ τὸν οἶκον ἐπαλλήλους ἡμῶν ὡρακεύεται συμφορῆς, γυναικὸς καὶ ἑκόντων καὶ τῶν λοιπῶν τῶν μάγισσας πρὸς γῆρας ἀνακαυώσων τε καὶ φιλτάτων μιαιφονίας, ἐδὲν οἶον τε νῦν καὶ ἀλέγειν, ὡρακεύεται ἀπασαν

ἅπασαν δραματηργίαν Ἰησοῦ αἰσθησῶν τὴν πε-
 ρὶ τῶν υποθέσεων, ἡ εἰς πλάτος ἐν ταῖς καθ'
 αὐτὸν ἰσορροπίας, ὁ Ἰωσήπος διετήληθεν. ὡς δὲ ἁ-
 μαρτῆς ἔστι καὶ τῶν ἄλλων νη-
 πίων Ἰησοῦ, θεήλατος αὐτὸν καταλαβῶσα
 μάστιξ εἰς θάνατον σιμήλασεν, ἐχέρον δὲ τῶν
 Φωνῶν ἔστυχε φέως, ἐπακῶσα κ' ἔλεξεν ἐν
 ἐπιτακτικῇ τῇ Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας
 τὴν καταστροφὴν ἔχει αὐτὸν βίβλ. 7. 2. 1. 1. 1.
 φωνῶν τὸν τρόπον. Ἡρώδης δὲ μαζόνως ἡ νόσος
 ἐνεπιχραίνετο, δίκην ὡν ἀθανομήτην ἐκπερασ-
 σουμένη ἔστι. πρὸς μὲν γὰρ μαλακὸν ἡ, ἐχ
 ὡς πολλὰ ὑποσημαῖνον τοῖς ἐπαφωμένοις
 τῶν φλόγων, ὅσην τῆς ἐν τῷ περὶ τὴν κά-
 κωσιν Ἰησοῦ δὲ δεσφῆ δὲ ἀξιοῦσι, ἐδὲ
 ἡ μὴ ἐχ ὑπεργεῖν κ' ἐλακώσας τῆν τε ἐντέ-
 ρων, ἐκ μάστιγα ἔκωλιν δεσφῆ ἀλγηδόνες καὶ
 φλέγμα ὑγρὸν περὶ τὰς πόδας καὶ διαυγές.
 ἀσπληνία δὲ κ' ἡ περὶ τὸ ἦτρον κἀκώσας ἡ νόσος
 μὴ κ' ἔστυχε σφῆς σκώληκας ἐμποῦσα,
 πνεύματός τε ὀρθία ἐλάσας, καὶ αὐτὴν ἀνοήτως,
 ἀλγηδόνι τε τῷ ἀποφορέας κ' τῷ πυκνῷ ἔστυ-
 ματος, ἐσπασμένη τε περὶ πᾶν ἡ μέρους, ἰ-
 χυῶν ἐχ ὑπομνησὴν περὶ τὴν ἐλάσας
 γουῶν τῶν θειῶν ἰσίων κ' οἷς ταῦτα περα-
 ποθῆναι ἔστι σοφία περὶ κείνους, ποιῶν ἔστι πολ-
 λὰ κ' ἄλλοις ἐξ ταύτων ὁ Θεὸς εἰς πρᾶξι καὶ
 ἀσπληνίας βασιλείας. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῇ δι-
 λωθείσῃ γραφῇ ἀσπληνιαν οὐκ ἐστὶν ἐπι-
 μνησθῆναι. κ' ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ τῶν ἰσορροπῶν τὰ
 ἀσπληνία περὶ τὰ αὐτὰ ἀσπληνίαν, ὡς ἐ-
 πως γραφῶν ἐνθεν αὐτῶν τὸ σῶμα πᾶν ἡ νόσος
 καταλαβῶσα, ποικίλοις πάθεσιν ἐμείλει. πυ-
 ρετός μὲν γὰρ ἡ χλιαρός, κνησμός δ' ἀφόρη-
 τὸς τῆς Ἰησοῦ ἀνοήτως, καὶ κῶλιν σιμῶν
 ἀλγηδόνες. περὶ τὰς πόδας ὡς ὑδρωπικῶν
 οἰδημάτων. ἔστι τῆς φλεμονῆς, καὶ αἰδοῖς ση-
 πεδῶν σκώληκας ἠρῶσα. περὶ τῶν ὀρθό-
 πνοια, κ' δυσπνοια, ἐσπασμοὶ ἀπάντων τῶν
 μελῶν ὡς τὰς Ἰησοῦ ἀνοήτως, ποιῶν ἐν ταῖς
 νοσήμασι λέγειν. ὁ δὲ παλαιῶν ἰσίων πᾶ-
 θεσιν, ὅμως ἔστι ἡ ἀντιείχεται, Ἰησοῦν τε ἡλ-
 πιζέ, ἐκ θεραπείας ἐπενόη. διακῶν γὰρ τὸν ἰορ-
 δάνην, τοῖς κατὰ καλλιερῶν θερμοῖς ἐχέητο.
 ταῦτα ἔστι μὲν εἰς τὴν ἀσφαλτῆν λίμ-
 νην. τὸ γλυκὺ τῆς δὲ ἐστὶ κ' ποπμα. δόξαν
 ἔστι ἐλάσας τοῖς ἰατροῖς, ἐλάσας θερμοῦ πᾶν

A argumenti tractatio, quod Iosephus in
 Antiquitatum libris uberrime est exse-
 cutus. Qualiter verò post insidias ad-
 versus Servatorem reliquosque infan-
 tes comparatas, statim immisso cælitus
 morbo quasi verbere ad mortem ada-
 ctus est, non alienum fuerit ex ipso
 Scriptore cognoscere, qui in septimo
 Antiquitatum libro Herodis exitum
 refert his verbis: Herodem porro, in-
 quit, morbi vis acrius indies exagitabat,
 DEO pœnas scelerum illius exigente.
 Ignis quidam erat lentus qui non tan-
 tum cutem contrectantibus ardorem
 nuntiabat, quantum intus viscera de-
 pascebatur. Ingens præterea aviditas
 accipiendi cibi, cui denegare quid-
 quam non licebat. Scatebant ulceribus
 intestina: & acerbissimis coli doloribus
 cruciabatur. Pedes humore pellucido
 distenti, eademque circa ventriculum
 mali labes erat. Ipsa quoque genitalia
 putrefacta vermiculis scaturiebant. Ac-
 cedebat anhelitus contentio, tum ob
 foetorem tum ob nimiam crebritatem
 molestissima. Denique convulsiones per
 universa propemodum membra, insu-
 perabile ipsi robur addebant. Aiebant
 porro divini & qui in huiusmodi vatici-
 nandi scientia studium suum collocave-
 rant, hanc multiplicis impietatis pœ-
 nam Deum à Rege exposcere. Hæc
 sunt quæ in supradicto libro Scriptor
 jam à nobis laudatus commemorat. In
 secundo autem libro belli Judaici ea-
 dem de illo tradit his verbis: Posthæc,
 inquit, morbi vis per universum ejus
 corpus diffusa, diversi generis dolori-
 bus distrahere illud cepit. Febris quæ-
 dam erat tepidior; pruritus per univer-
 sam cuticulam intolerabilis; coli quo-
 que dolores continui. Circa pedes tu-
 mor quasi aqua intercute laborantis. Ad
 hæc inflatio ventriculi, & genitalium
 vermibus scatentium tabes. Postremò
 contentior anhelitus, & respirandi diffi-
 cultas, & membrorum omnium convul-
 sio hominem cruciabat: adeò ut harioli
 huiusmodi morbum pœnam esse dice-
 rent cælitus irrogatam. At ille tametsi
 cum tot morborum generibus luctare-
 tur, spem tamen adhuc vitæ retinens,
 remedia excogitabat. Itaque trajecto
 Jordane, aquis calidis quæ juxta Calli-
 rhoem sunt, usus est. Hæc influunt qui-
 dem in Asphaltitem lacum, sed adeò
 dulces sunt, ut etiam potui commodæ
 sint. Ibi cum medicis visum esset ut te-
 pente oleo foveretur, demissus in soliu
 D

plenum olei, toto corpore aded resolutus est, ut etiam oculi instar hominis mortui revolverentur. Deinde ministrorum tumultuantium clamore excitatus, ad se quidem rediit. Ceterum spe salutis in posterum abjecta, quinquaginta drachmas militibus viritum, ducibus verò & amicis magnam pecuniæ vim distribui iussit. Inde Hierichuntem reversus est: jamque atrebile correptus, & ipsi quodammodo morti minitans, teterrimum facinus perpetrare statuit. Etenim illustrissimos quosque totius Judææ viros ex singulis vicis collectos, in Hippodromo concludi præcepit. Tum accersita Salome viroque ejus Alexandro: Novi, inquit, Judæos morte mea exultaturos. Sed lugeri aliorum causa, & illustres exsequias consequi possum, dummodò meis mandatis obsequi velitis. Hos viros quos custodiæ mandavi, simulatque animam exhalavero militibus circumdatos, omnes interficite quò & universa Judæa & singule domus vel invitæ mea morte illachrymentur. Et paulò post. Rursus, inquit, cum partim inedia, partim tussis violentia cruciaretur, victus doloribus fatum antevertere statuit. Sumpto igitur pomo, cultellum poposcit. Solitus enim erat, poma manu suâ incisa comedere. Tum circumspiciens ne quis esset qui impediret, tanquam se percussurus dextram levavit. Postremò idem Scriptor narrat, quo pacto paulò ante exitum vitæ proprium filium, post duos quos jam ante necaverat impiè iussit occidi, atque ita demùm non sine maximis cruciatibus animam efflavit. Hujusmodi exitum vitæ habuit Herodes, merita perpeffus supplicia pro scelere quod adversus infantes Bethleemitas admisserat, dum Servatori nostro insidias compararet. Postcujus interitum Angelus Josepho etiam tum in Ægypto moranti in somnis apparens, eum in Judæam redire unà cum puero & matre præcepit, mortuos nuntians, qui puerum è medio tollere cupiebant. Quibus hæc Evangelista subjungit. Audiens autem quòd Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit illò ire. Et admonitus in somnis fecerit in partes Galilææ.

A ἀναβάλλω τὸ σῶμα χαλαρῶν εἰς ἐλαίᾳ πληρῆ πύελον, ἐκλύει τὰς ὀφθαλμοὺς καὶ ὡς τεθνεὺς ἀνεστρέφει. θορύβου δὲ τῶν θεραπόντων ἤμορμυς, πρὸς μὲν τὴν κερυγὴν ἀνένεικεν. εἰς δὲ τὸ λοιπὸν διπογνῆς τὴν σωτηρίαν, τοῖς τε στρατιώταις ἀνά δραχμάς πεντήκοντα ἐπέδωκε διανεῖμαι, καὶ πολλὰ χεῖματα τοῖς ἡγεμόσι ἐ τοῖς φίλοις. αὐτὸς δ' ἕως πρέψας, εἰς ἰερευχομῶτα ᾤδραγίνετα, μελαγχολῶν ἦδη, ἐ μονοεχὶ ἀπὸ τῆς θανάτου ἀπειλῶν, προσέκοψεν εἰς Ἰππὸδρῶν ἀθεμίτε πρᾶξεως. τὰς γὰρ ἐκάστης κώμης Ἰππὸδρῶν ἀνδρας δεῖ ὅλης Ἰεδαίας σωμασαγῶν, εἰς τὸν καλέμνον ἰππὸδρῶμον ἐπέδωκε συκλεῖσαι. ᾤδρακαλεσάμενος ὁ Σαλώμω τὴν ἀδελφῶν ἐ τὸν ἀνδρα ταύτης Ἀλέξανδρον οἶδα, ἔφη, Ἰεδαίας τὴν ἐμὸν ἑορτάσοντας θάνατον. δυνάμαι δὲ πενθείας δι' ἑτέρων ἐ λαμπρὸν Ἰππὸδρῶν ἀνδρας, ἀν' ὑμεῖς ἐβελήσθητε ταῖς ἐμαῖς ἐντολαῖς ᾤδραγῆσαι. τὰς δὲ τὰς φρερεμύρας ἀνδρας, ἐπειδὴν ἐκπύδισω, τάχιστα κτεῖνα τε ἀεισησαντες τὰς στρατιώτας, ἵνα πᾶσα ἡ Ἰεδαία ἐ πᾶς οἶκος, καὶ ἀκων ἐπ' ἐμοὶ δακρύσει. καὶ μὲν βραχέα φησὶν αὐτῆς δε, ἐ γὰρ ὀνδεία προφῆς καὶ βηχι πασσωμῶδε διετενεῖ. τῶν ἀλγυδόνων ἠήθηεις, φθάσαι τὴν ἱμαρμύρων ἐπεδῶλετο. λαβῶν δὲ μῆλον, ἠήθησε καὶ μαχαίρειον εἰῶθει γὰρ διποτέμων ἐδῶκεν. ἐπειτα ἀφειδρήσας μὴ πῆς ὁ κωλύων αὐτὸν εἶη, ἐπήρε τὴν δεξιαν ὡς πλῆξων ἑαυτὸν. Ἰππὸ δὲ τῆτοις ὁ αὐτὸς ἰσορεῖ συγγραφεύς, ἑτερον ἀπὸ γνήσιον παῖδα ἀφ' ἧς ἐχάτης ἔβίε τελευτῆς, τρίτον ἐπὶ δυσὶν ἠδη ἀεσατηρημύροις δι' ἐπιτάξεως ἀνελόντα, ᾤδραχεῖμα τὴν ζωνὴν ἐμὴν σμικρων ἀλγυδόνων διπορρήξαι. καὶ τοῖς τ' μὲν τ' πῆρας τ' Ἡρώδης γέγονε τελευτῆς, ποιῶν δικαίαν ἐπίσαντο ὡν ἀμφοὶ τὴν Βηθλεέμ ἀνείλε παίδων, τῆς τ' ἐρωτῆρος ἡμῶν ἐπιβελῆς ἕνεκα. μεθ' ἧν ἀγγελῶν ὄναρ ἐπιστᾶς ἐν Αἰγύπτῳ διατεῖθοντι τῷ Ἰωσήφ, ἀπ' ἀρχῆς ἅμα τῷ παιδί ἐ τῆ τῆτος μητρὶ ἐπὶ τῷ Ἰεδαίαν ᾤδρακελεύεται, τεθνηκεία μὲν τὰς ἀναζητουῦσας τὴν ψυχὴν τῶν παιδῶν. τῆτοις δ' ὁ Ἐυαγγελιστῆς ἐπιφέρει λέγων ἀκῆσας δ' ὅτι Ἀρχελαος βασιλευεῖ τῆς Ἰεδαίας ἀπὸ Ἡρώδης πατρὸς αὐτῶν, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. χερμαλιωτῆς δὲ καὶ ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ.

Περὶ τῶν κ' Πιλάτων χρόνων.

Τῆ δ' Ἰπὶ τὴν δεξὴν μὲ τὸν Ἡρώδην τὴν
 Ἀρχελαῖα καταστάσει σιωπάει καὶ ὁ
 ἀσφαλισμὸς ἰσοεικός, τὸν τρόπον τε ἀνα-
 γραφῶν καὶ ὄντων διαθηκῶν Ἡρώδης ἔπα-
 τὸς, Ἰπικεισῶς τε καὶ αὐτοῦ Ἀυγούστου, τὴν
 κ' Ἰσραὴλ βασιλείαν διεδέξατο. καὶ ὡς τ'
 δεξὴς μὲ δεκάετη χρόνον ἴσχυοντο, οἱ
 ἀδελφοὶ Φίλιππος τε καὶ ὁ Ἡρώδης ἀμα-
 λυσανία, τὰς ἐαυτῶν δύνειπον τετραρχίας. ὁ δ'
 αὐτὸς ἐν ὀκτωκαιδέκατῳ τῆς δεκαετοῦσιν, κ'
 τ' δωδέκατον ἔτος τῆς Τιβερίας βασιλείας,
 τέτον γ' τὴν καὶ ὅλον δεξὴν διεδέξατο,
 ἐπὶ Ἰπὶ πεντήκοντα ἔτεσι τὴν ἡγεμονίαν Ἰπικ-
 κρατήσασθαι Ἀυγούστου, Πόντιον Πιλάτον Ἰπικ-
 κρατήσασθαι τὴν Ἰσραὴλ δηλοῖ, ἐνταυθα τε ἐφ'
 ὅλοις ἔτεσι δεκά, χροῶν εἰς αὐτῶν ὄψασθαι
 τῶν Τιβερίας τελευτῶν. ἐκὼν Ἰσραὴλ ἀπε-
 λήγετο τὸ πλάσμα τῶν κατὰ τὴν Ἰσραὴλ
 ἡμῶν ἰσχυρίσματα χροῶν κ' πρῶτον διαδέω-
 κότων ἐν οἷς πρῶτος αὐτὸς ὁ τῆς ὄψασθαι
 σῶς χρόνον τῶν πεπληκότων ἀπελείπει τὸ
 ψεῦδος. Ἐπὶ τῆς τετάρτης γοῦ ἰσχυρίας
 Τιβερίας, ἡ γέγονεν ἔτος ἐβδόμη τῆς βασιλεί-
 ας αὐτῆς, τὰ πρὸ τὸ Ἰσραὴλ αὐτοῖς καὶ
 τολμηθέντα ὄψασθαι καὶ ὄντων δέκοντων χρόνον,
 μὴ δ' Ἰπικρατῆς πωτὴ Ἰσραὴλ Πιλάτου, εἶγε
 τὸ Ἰωσήφω Μάρτυρι χροῶν δέον, Ἰσραὴλ
 ἔτω σημαίνοντι τῶν δηλωθέντων αὐτῶν γρα-
 φῶν, ὅτι δὴ δωδέκατῳ ἔνιαυτῶ τῆς Τιβερίας
 βασιλείας, ἐπίσχετο τῆς Ἰσραὴλ ἰσχυρίας
 καὶ ἰσχυρίας Πιλάτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Περὶ τῶν ὄψασθαι Ἰσραὴλ ἀρχιερέων, καὶ ὅς ὁ Χριστὸς τὴν
 διδασκαλίαν ἰσχυρίσασθαι.

Ἐπὶ τέτων δὴ ὄντων κατὰ τὸν εὐαγγελι-
 στήν ἔτος πεντεκαιδέκατον Τιβερίας Καί-
 σαρος ἄγοντος, τέταρτον δὲ τὴν ἡγεμονίας
 Πόντιου Πιλάτου, τ' τε λοιπῆς Ἰσραὴλ τε-
 ταραρχοῦσιν Ἡρώδης καὶ Λυσανίας καὶ Φι-
 λίππου, ὁ σωτὴρ καὶ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ
 Χριστὸς τὴν ὄψασθαι, δεχόμενος ὡς εἰ τῶν πρῶ-
 κοντα, ἐπὶ τὸ Ἰωάννη Βάπτισμα ὄψασθαι,
 καταρχὴν τε ποιῶν τὴν κατὰ τὴν
 εὐαγγελίον κηρύγματος. Φησὶ δὲ αὐτὸν
 ἡ θεία γραφὴ τὸν πάντα τῆς διδασκα-

A

CAPUT IX.

De Pilati temporibus.

DE Archelai post Herodis obitum
 dominatione consentit etiam su-
 pra dictus historice Scriptor: narrans
 qua ratione, tum ex Herodis patris
 testamento, tum iudicio Caesaris
 Augusti Judææ Regnum suscepit:
 utque cum ipse post annos decem
 Regno excidisset, fratres ejus Philip-
 pus & Herodes junior ac Lyfania te-
 trarchias suas rexerint. Idem in octa-
 vo decimo Antiquitatum libro, anno
 duodecimo Principatus Tiberii (hic
 enim orbis imperium acceperat, cum
 Augustus septem & quinquaginta an-
 nis imperasset) Pontium Pilatum pro-
 curationem Judææ accepisse auctor
 est, ibique decem annis usque ad Ti-
 berii fere exitum permansisse. Ex
 quibus manifestè convincitur contem-
 tum eorum qui Acta adversus Ser-
 vatores nostrum nuperimè edide-
 runt. In quibus primum ipsa tempo-
 ris ratio Actis prenotata, auctores
 mendacii coarguit. Quippe Confu-
 latu Tiberii Augusti quarto, qui in-
 cidit in septimum ejus imperii annum,
 ea quæ isti in salutari Domini nostri
 passione ausi sunt confingere gesta di-
 cuntur. Quo quidem tempore non-
 dum in Judæam advenisse Pilatum fa-
 ctis constat, si testimonio Josephi fi-
 des adhibenda est. Qui in libro jam
 supra laudato disertè indicat, anno
 Principatus Tiberii duodecimo Pila-
 tum Judææ procuratorem à Tiberio
 factum fuisse.

D

CAPUT X.

De Pontificibus Judeorum sub quibus Christus
 Evangelium predicavit.

HO RUM temporibus cum Ti-
 berius quidem quintum deci-
 mum imperii annum ageret, ut scri-
 bit Evangelista, Pilatus verò procu-
 rationis Judææ quartum: Herode
 Lyfania ac Philippo tetrarchis reli-
 quam Judæam obtinentibus, Serva-
 tor ac Dominus noster JESUS CHRIS-
 TUS anno ætatis circiter tricesimo ad
 Joannis lavacrum accessit: tuncque
 primum Evangelium prædicare insti-
 tuit. Refert porro divina Scriptura to-
 tum prædicationis suæ tempus sub

D ij

Cum hoc
 cap. con-
 fer Ni-
 cephor.
 cap. 18.
 & 29. lib.

Anna & Caïpha Pontificibus illum exegisse: id scilicet significans, temporis spatium quo illi Sacerdotium administrarunt, universam Christi prædicationem terminatam fuisse, cum ergo ab Annæ pontificatu exorsus ad Caiphæ pontificatum docere perstiterit, vix hoc temporis intervallo quadriennium integrum continetur. Quippe cum jam inde ab illis quibus dixi temporibus aboliti propè essent ritus legesque sacrorum, simul Sacerdotium perpetuum & hereditarium esse desierat: nec quæ ad cultum DEI pertinent ritè agebantur. Sed à præsidibus Romanis alii subinde atque alii Sacerdotes constituti, non plus quam anni spatium munus illud gerebant. Certè Josephus ab Anna ad Caipham quatuor continuo ordine Sacerdotes fuisse in dicto Antiquitatum libro narrat his verbis: Valerius Gratus cum Annæ Sacerdotium ademisset, Ismaelem Baphi filium in ejus locum promovit. Quo non multo post remoto, Eleazarum supradicti Annæ filium Sacerdotem designavit. Interjecto deinceps anni spatium cum huic honorem abrogasset, Simoni Camithi filio Sacerdotium tradidit. Qui eo munere non ultra annum perfunctus, mox Josephum, cui etiam Caiphæ nomen fuit, successorem accepit. Proinde universum prædicationis dominicæ tempus non totos quatuor annos complecti manifestum est, quorum spatium totidem Sacerdotes ab Anna usque ad promotionem Caiphæ annuum singuli Sacerdotium administrarunt. Itaque illo anno quo salutaris Christi passio contigit, divinum Evangelii volumen rectè Caipham Pontificem adnotavit. Ex cujus etiam Evangelii auctoritate temporis spatium quo Christus prædicavit, cum observatione nostra convenire ostenditur. Ceterum Servator ac Dominus noster Jesus Christus haud multo post Evangelicæ prædicationis initium duodecim sibi viros adjunxit, quos præ reliquis Discipulis suis solos Apostolorum nomine quasi præcipuo quodam honoris titulo insignivit. Elegit præterea septuaginta viros, quos in ea loca & oppida, in quæ ipse venturus erat, binos præmittere solebat.

Α λίας διατελέσαι χρόνον ἑπὶ δεξιερῶς Ἀννα καὶ Καϊάφα. δηλοῦσα ὅτι δὴ ἐν τοῖς μετὰ αὐτῆς τῆς τέτων ἔτεσι λειψεργίας, ὁ πᾶς τῆς διδασκαλίας αὐτῶ συνεπέσθη χρόνος. δεξά μὲν μὲν κτ' τὴν ἑ Ἀννα δεξιερῶσι μὲν, μετὰ δὲ τῆς δεξιῆς ἑ Καϊάφα ἀφαιμέναντος, ἐδ' ὅλ' ὁ μετὰ αὐτῆς τετραέτης παρὶς αὐτῶ χρόνος. τῷ γὰρ τοῖς κτ' τὸν νόμον ἡδὴ πως καθηρημένων ἔξ ἐκείνης θροῦ μὲν, λέλυτ μὲν ὁ διαβίος καὶ ἐν παροχῶν διαδοχῆς τὰ τῆς ἑ Θεῆς θεραπείας ἀποσῆκοντα ἡ ἑ ἀπὸ δὲ τῶν Ρωμαϊκῶν ἡγεμόνων ἄλλοι ἄλλοι τῶν δεξιερῶσι μὲν ἑπὶ τρεσπόμροι, ἑ πλείον ἔτες ἐνός ἑ τῆς αὐτῆς διατελέσω. ἰσορεῖ δ' αὐτῶ ὁ ἑ ὡσηπ ἑ τῆς αὐτῆς διαδοχῆς ἐπὶ Καϊάφῃ δεξιερῶσι μὲν τὴν Ἀνναν διαφραῶς, κτ' τῶν αὐτῆς τῆς δεξαολογίας γραφῶν, ὡδὲ πᾶς λέγων. ἐαλλεῖ ἑ γράφας πᾶσας ἰεραῶς Ἀννανον, ἰσμανῶν δεξιερῶσι ἀποφαινει τὸν ἑ Βαφί. καὶ τέτων δὲ μετὰ πολὺ μετὰ τῆς, ἑ λέαζαρῶν τὸν Ἀνναν τῆ δεξιερῶσι ἡ ὄν ἀποδείκνυσιν δεξιερῶσι. ἐμαυτῆ δὲ διαφρομὲν καὶ τὸν δὲ πᾶσας, Σίμωνι τῶ Καμιθῶ τῶν δεξιερῶσι μὲν ἀφαιδῶσι. ἑ πλείον δὲ καὶ τῶ δὲ ἐμαυτῆ τῶν πῶν ἑχοντι διεγίνετο χρόνος, καὶ ἰώσηπος ὁ καὶ Καϊάφῃς διαδοχῶσι ἡ αὐτῶ. ὅσα αὐτῶ ὁ σύμπας ἐδὸλος τετραέτης ἀποδείκνυσται τῆς ἑ ἑ τῆς ἡμῶν διδασκαλίας χρόνος, τῆς αὐτῶν ἐπὶ τῆς αὐτῶν ἑ τῶν δεξιερῶσι ἀπὸ ἑ Ἀννα καὶ ἐπὶ τῶν ἑ Καϊάφῃς καὶ αὐτῶν ἐμαυτῶν λειτουργίαν ἐπιτετελεκότων. τὸν γὰρ Καϊάφῃς δεξιερῶσι εἰκότως ἑ ἐμαυτῆ καθ' ὃν τὰ ἑ ἑ τῶν παθῶν ἐπιτελεῖτο, ἡ ἑ ἐναγγελίῃς παρεσημῆνατο γράφῃ. ἑ ἡ καὶ αὐτῆς ἐκαπάδων τῶν παροκμῶν ἐπιτηρήσεως, ὁ τῆς τῆς Χρῆσῶς διδασκαλίας ἀποδείκνυσται χρόνος, ἀλλὰ γὰρ ὁ σωτῆς ὁ Κύριος ἡμῶν ἰησοῦς ὁ Χρῆσῶς, ἑ μὲν πλείστον τῆς κατὰ τῆς τῆς κηρῶν ματῶς, τῆς δὲ ὡδεκα Ἀποστόλων ἀνακαλεῖται ἑ καὶ μόνος τῶν λοιπῶν αὐτῶ μαθητῶν κατὰ π γέρας ἑ αἵρετον Ἀποστόλους ὠνόμασεν. καὶ αὐτῶ ἀναδείκνυσιν ἑ τῆς ἐδομήκοντα, ἑ καὶ αὐτῶ ἀπέστειλεν ἀπὸ δύο δύο, παρὲς παρὲς αὐτῶ εἰς πάντα τόπον καὶ πόλιν ἑ ἐμελλεν αὐτῶ ἐρχεσθαι.

Τὰ περὶ Ἰωάννη τοῦ Βαπτιστῆ καὶ τοῦ Χριστοῦ μαρτυρημένα.

Testimonia de Ioanne Baptista & de Christo.

ΟΥΚ εἰς μακρὸν δὲ τῶ βαπτιστῆ Ἰωάννη
 ὑπὸ τῆ νέου Ἡρώδου τῷ κεφαλῶ
 ἀπομνησθέντος, μνημονοῦ εἰμὲν καὶ ἡ θεία τῆ
 εὐαγγελίων γραφὴ συνιστορεῖ γε μὴν καὶ ὁ Ἰω-
 σήπος ὀνομαστὴ τῆ Ἡρωδιδῶδος κνήμην πε-
 ποτημένος, καὶ ὡς ἀδελφῆ γυναῖκα ἔσαν αὐ-
 τὴν ἡ γὰρ εὐαγγέλιον πρὸς γάμον Ἡρώδου, ἀβελήσας
 μὲν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆ καὶ νόμους γεγενημέ-
 νην γυναῖκα δόξαται ἦν αὐτὴ τῆ περὶ αἰῶν
 βασιλέως θυγατήρ. Ἴπην δὲ Ἡρωδιδῶδα ζῶν-
 τος διαστήσας τῆ ἀνδρὸς διήνη καὶ τὸν Ἰωάννη
 ἀνελῶν, πόλεμον αἰρέσει πρὸς τὸν δόξαν, ὡς
 ἀνὴρ μακρῶς ἀντιθέτης θυγατρὸς. ἐν ᾧ πο-
 λέμῳ μάχης ἡχομένης, πάλαι φησὶ τὸν Ἡ-
 ρώδου στρατὸν διαφθαρῆναι καὶ ταῦτα πεπο-
 θέναι ἵης ἐπιβελῆς ἐνεκεν τῆ καὶ Ἰωάννη γεγενη-
 μένης. ὁ δὲ αὐτὸς Ἰωσήπος ἐν τοῖς μάλιστα
 δικαιοτάτον καὶ βαπτιστὴν ὁμολογῶν γεγονέναι
 τὸν Ἰωάννη, τοῖς περὶ αὐτῆ καὶ τὴν τῆ εὐαγγε-
 λίων γραφὴν ἀναγεγραμμένοις συμμαρτυ-
 ρεῖ. ἵστορεῖ καὶ τὸν Ἡρώδου τῆ βασιλείας ἀπο-
 πεπωκέναι διὰ τὴν αὐτὴν Ἡρωδιδῶδα, μετὰ τῆ
 αὐτὸν καὶ εἰς τὴν ὑπερβόρειαν ἀπεληλάδου, Βιέν-
 ναν τῆ Γαλλίας πόλιν οἰκίαν καὶ ἀδικαδὲν ἔλα. καὶ
 ταῦτα γὰρ αὐτῶ ἐν ὁλίκοι καὶ ἐκάτω τῆ δόξα ἰο-
 λογίας δεδῆλω, ἔνθα συλλαβαῖς αὐταῖς
 περὶ τῆ Ἰωάννη ταῦτα γράφει. Τισὶ δὲ τῆ Ἰε-
 ρουσαίου ἐδοκεῖ ὁλωλέναι τὸν Ἡρώδου στρατὸν ὑ-
 πὸ τῆ Θεοῦ, καὶ μάλα δικαιοῦς Ἰωσήπος καὶ
 ποιὴν Ἰωάννη τῆ καλεμένης βαπτιστῆ. κτείνει
 γὰρ τῆ Ἡρώδου, ἀγαθὸν ἀνδρα καὶ τοῖς Ἰουδαί-
 οῖς κελεύοντα ἀρετὴν ἐπασηύσαι, καὶ πρὸς ἀλ-
 λήλους δικαιοσύνη καὶ πρὸς τὸν Θεὸν εὐσεβεία
 χρωόμενος, βαπτισμῶ συνιέναι. ἔτω γὰρ δὴ τῆ
 τὴν βαπτισμῶ ἀποδείξῃ αὐτῶ φανείας, μὴ ἐπι-
 λῶν ἀμαρτιῶν ἀφαιρήσει χρωόμενος, ἀλλ'
 ἐφ' ἀγνεία ἔσώμαται, ἀτε δὴ καὶ τῆ ψυχῆς
 δικαιοσύνη πρὸς ἐκκαθαρισμένης. καὶ τῆ ἀλ-
 λων συσσεφομένων, καὶ γὰρ ἠδῆσαν ἐπιπεί-
 στον τῆ ἀρετῆς τῆ λόγων, δέισας Ἡρώδου
 τὸ ἐπὶ τοσούτῳ πειθανὸν αὐτῶ τοῖς ἀνθρώποις,
 μὴ ἐπὶ δόξασει ἰνὶ φέροντο, (πάντα γὰρ ἐώ-
 κεσαν συμβεβηῆ τῆ ὁκείας πρᾶξοντες) πολὺ
 κρεῖττον ἡγεῖται πρὸν νεώτερον ἀπ' αὐτῶ

BREVI interjecto tempore Joan-
 nem Baptistam ab Herode juniore
 capite truncatum fuisse sacra Evangelii
 Scriptura commemorat. Cui adstipu-
 latur etiam Josephus, qui & Herodia-
 dis ipsius nominatim meminit, & dis-
 fertè narrat quomodo Herodes priore
 & legitima conjugè repudiata quæ Are-
 thæ Regis Arabum filia erat, hanc fra-
 tris sui uxorem à viro suo per vim abdu-
 ctam sibi conjugem adfœvit: inque ejus
 gratiam necato Joanne Baptista, cum
 Aretha ob filie contumeliam infesto
 bellum gessit. Quo quidem in bello
 victum acie Herodem, & universum
 ejus exercitum deletum refert, hæc q̄;
 omnia ob scelus adversus Joannem Bap-
 tistam perpetratum ei contigisse.
 Idem Josephus Joannem justissimum
 virum fuisse, & lavacri cujusdam insti-
 tutorem affirmans, cum iis quæ in sacris
 Evangeliorum voluminibus de eodem
 Joanne prodita sunt, mirificè con-
 sentit. Refert etiam Herodem Herodi-
 adis culpa Principatu excidisse, & in
 urbem Gallie Viennam simul cum ea
 esse relegatum. Et hæc quidem in octa-
 vo decimo Antiquitatum libro ab eo
 commemorantur, in quo etiam de Joanne
 scribit his verbis: Arbitrabantur
 quidam Judæorum divina ultione per-
 iisse Herodis exercitum, Deo eadem
 Joannis qui Baptista cognominatus est,
 vindicante Quippe hunc Herodes
 obtuncaverat, cum esset vir bonus,
 Judæosque ad virtutis studium excita-
 ret, præcipiens ut justè quidem inter
 se, ergà DEUM autem piè agentes,
 ad lavacrum accederent. Tunc enim
 demùm acceptum DEO fore lava-
 crum ajebar, cùm eo non ad expia-
 tionem criminum uterentur, sed ad
 corporis munditiem, ut mentibus jam
 ante per justitiam expurgatis, corpo-
 ris quoque adderent puritatem. Cum-
 que multi ad eum undique confluerent
 (hujusmodi enim sermonibus mirifi-
 cè delectabantur) Herodes veritus,
 ne tanta hominis auctoritas subditos
 ad defectionem impelleret, quippe
 qui nihil non acturi ex ejus consilio vi-
 derentur; fatius esse duxit priusquàm
 novi aliquid oriretur, illum è medio
 tollere, quàm mutatione rerum fa-
 cta, ipse in maximum diferimen addu-
 D iij

etus, seram poenitentiam agere. Vin-
 etus igitur ob hanc Herodis suspicio-
 nem, & ad castellum Macharuntem,
 cuius supra meminimus perductus, ibi-
 dem caesus est. Haec Iosephus de Joan-
 ne. Qui etiam in eodem libro Serva-
 toris nostri mentionem facit, his ver-
 bis: Iisdem temporibus Iesus quidam
 fuit vir sapiens, si tamen virum cum ap-
 pellare fas est. Erat quippe admirabi-
 lium operum effector, Doctorque eo-
 rum qui veritatem libenti animo com-
 plectebantur. Multos ille partim ex
 Judaeis, partim ex gentilibus sectatores
 sibi adjunxit. Hic erat Christus. Quem
 a gentis nostrae primoribus delatum,
 cum Pilatus crucis supplicio addixisset,
 hi tamen qui illum dilexerant, eum de-
 inceps colere non destiterunt. Tertio
 enim die vivus ac spirans eis apparuit,
 prout divini Prophetae haec & alia quam-
 plurima de illo mirifica praedixerant.
 Abhinc porro Christianorum genus
 qui ab eo nomen sumpsere, ad nos-
 tram usque aetatem continuatum ma-
 net. Haec igitur cum Scriptor ille ex
 Hebraeis oriundus de Joanne Baptista
 & de Servatore nostro in libris suis
 commemoraverit, quod jam effugium
 relinquitur his qui adversus eos Acta
 illa confinxerunt, quod minus impu-
 dentissimi esse convincantur? Sed de
 his satis.

A **Χρῆσθ, ἀπολαβὸν ἀνακεῖν, ἢ μεταβολῆς χρο-**
μῆς εἰς πρῶτα ἐμπροσὶν μετανοεῖν. Ἐὶ
μὲν ὑποψία τῆς Ἡρώδης, δέσμιος εἰς τὸν μα-
χαριωῖτα πεμφθεὶς τὸν προφητὴν Φεβ-
εῖον, ταύτη κίανον. ταῦτα περὶ τῶν Ἰωάννη δι-
ελθῶν, Ἐὶ σωτήρης ἡμῶν καὶ τὴν αὐτῶν ἐστυ-
γράμματι ἰσοεῖαν ὡς πῶς μέμνη. γί-
νεται ἡ καὶ τῶν χρόνον Ἰησοῦς πῶς σοφὸς
ἀνὴρ, εἶπε ἀνδρὰ αὐτὸν λέγειν χεῖρ καὶ ὡς
δόξων ἔργων ποιητῆς, διδάσκαλος ἀνθρώπων
τῶν σωτηρίων τὰ ληθῆ δεχομένων, καὶ πολλὰ
μὲν τῶν Ἰουδαίων, πολλὰς δὲ καὶ τῶν ἐλλήνων
καὶ ἐπηγάγετο. ὁ Χεῖρος ἔτ' ὡς καὶ αὐτὸν ἐν-
δείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῶν σωτῆρα
Ἀπτελέμνητος Πιλάτου, ὅτι ἐξέπασσαντο
οἱ τὸν πρώτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες. Ἐφάνη γὰρ
αὐτοῖς τρίτῳ ἔχον ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν
Θείων ἀποφθῆναι ταῦτα τε καὶ ἄλλα μυστῆρα
περὶ αὐτῶν θαυμάσια εἰρηκότων. εἰσέπτε νῦν
τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τῶν ἀνομασμένων ὅτι
ἐπέλιπε τὸ φύλον. ταῦτά τ' ἔξ αὐτῶν ἐβρα-
ίων συγγραφέως ἀνέκαθεν τῆ ἑαυτοῦ γραφῆς
περὶ τὸ βασιλεῖ Ἰωάννη καὶ τῶν σωτήρης ἡ-
μῶν ὡς ἀδεδωκότος, τίς ἀν' ἐπὶ λείπειτο ἀπο-
φυγῆ, τὸ μὴ ἀναγκάτως ἀπεδέχεσθαι τὰς
καὶ αὐτῶν πλοισαμῶν ἐπισημῶν. ἀλλὰ
ταῦτα μὲν ἐχέτω ταύτη,

CAPUT XII.

De Servatoris nostri Discipulis.

Cum hoc
 cap. con-
 fer Ni-
 ceph. cap.
 21. 22 &c
 omnia
 sequentia
 ad finem
 usq. l. 1.

ET Apostolorum quidem Serva-
 toris nostri nomina ex Evangelio-
 rum libris notissima sunt omnibus.
 Quod verò ad septuaginta Discipu-
 los attinet, eorum series nullibi per-
 scripta reperitur. Fertur tamen ex il-
 lorum numero unus fuisse Barnabas:
 Cujus cum in Actibus Apostolorum
 crebra sit mentio, tum in Pauli ad Ga-
 latas epistola. Ex iisdem etiam Softhe-
 nem fuisse perhibent, cum qui unà
 cum Paulo literas ad Corinthios scrip-
 sit. Sic enim refert Clemens in libro
 quinto hypotyposeon. In quo etiam
 Cepham illum cui Antiochiam ingres-
 so Paulus se palam restituisse dicit,
 quoniam reprehensione dignus erat,
 unum ait fuisse ex septuaginta Discipu-
 lis Petro Apostolo cognominem. Mat-
 thiam quoque, eum qui Juda prodi-
 toris loco in numerum Apostolorum

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Περὶ τῶν μαθητῶν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Τῶν γεμῶν τῶν σωτήρος ἀποστόλων, παν-
 τῶν σαφῶς ἐκ τῶν ἐναγγελίων ἢ ἀποστό-
 λων. τῶν δ' ἐβδομήκοντα μαθητῶν, κατά-
 λογος μὲν εἰς ἑξάδα μὴ φέρεται λέγεται
 γὰρ εἰς αὐτῶν Βαρνάβας γεγονέναι. ἔ δια-
 φόρως μὲν καὶ ἀπέχει τῶν ἀποστόλων ἐπι-
 τμήνους, ἐχθρῶς δὲ ὡς ὁ Παῦλος γρά-
 φων Γαλάταις. τῶν δ' εἰναι Φασίκα Σω-
 θένην τὸν ἄμα Παύλου Κορινθίους Ἀπισεί-
 λαινα. ἢ ἰσοεῖα ὡς καὶ Κλήμηρι καὶ τῶν
 πέμπτην τῶν ἐπισημῶν, ἐν ἡ καὶ Κηφῶν,
 περὶ τῶν ὅτι ὁ Παῦλος ὅτε δὲ ἦλθε Κηφῶν
 εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ ἀπέσωπον αὐτὰ ἀντί-
 στήν' ἕνα φησὶ γεγονέναι τῶν ἐβδομήκοντα
 μαθητῶν, ὁμώνυμον Πέτρω τυγχάνοντα
 τῶν ἀποστόλων. καὶ Μαθίαν δὲ τὸν ἀπὸ Ἰε-
 ρουδα τὸν ἀποστόλου εἰς ἀποστόλους ἐγκατα-

λεγόντα, τὸν τε σὺν αὐτῷ τῇ ὁμοίᾳ ψήφῳ λι-
 μηθέντα, τῆς αὐτῆς τῷ ἐδομήκοντα κλησεως
 ἡξιώσας κατέχειλόθη. καὶ Θαδδαῖον δὲ ἕνα
 τῶν αὐτῶν εἶναι φασὶ περὶ ἑκὶ ἰσορείαν ἐλθῆ-
 σαν εἰς ἡμᾶς, αὐτῶν κα μάλᾳ ἐκθήσομαι. καὶ
 τῷ ἐδομήκοντα δὲ πλείους ἔρωτηθῆς περὶ
 νέναι μαθητᾶς ἔντοισ ἀνὴρ ἡγήσας, μάττε
 εὐχόμενοι τῷ Παύλῳ, μάτων τῶν ἐκ νε-
 κρῶν ἔγερσιν ὠφθαλμῶν αὐτῶν φήσαντι, πρῶτον
 μὲν Κηφᾶ. ἔπειτα τοῖς δώδεκα, καὶ μάτων τέ-
 τας, ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ.
 ὧν πᾶσι μὲν ἐφασκε κεκοιμηῆσθαι, πλείους δὲ
 ἐπὶ τῷ βίῳ καθ' ὃν καιρὸν αὐτῶ ταῦτα συνε-
 τήθετο, ἀείνονα. ἔπειτα δὲ ὠφθαλμῶν Γα-
 κώβω φησὶν εἰς δὲ καὶ ἕτερον τῶν Φερρυμῶν
 ἔρωτηθῆς μαθητῶν, ἀλλὰ μὴ καὶ ἀδελ-
 φῶν ἴσθι. εἶθ' ὡς ἀπὸ τέτρας καὶ μίμησιν τῶν
 δώδεκα πλείων ὅσον ὑπαρξάντων Ἀπο-
 σόλων, οἷος καὶ αὐτὸς ὁ Παῦλος ἴσθι, περὶ
 λέγων. ἔπειτα ὠφθῆ τοῖς Ἀποστόλοις πᾶσι.
 Ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῶν δώδεκα, τὸ δὲ περὶ τῶν Θαδ-
 δαῖον ἰσορείας ἡμῖν λεχθείσης τοιούτου γέλο-
 νεν ὁ τρέπων.

A adscriptus est, & alterum illum qui cum Matthia pari suffragio fuit hono- ratus, fama est ex illo cœtu septuaginta Discipulorum fuisse. Thaddæum præ- terea unum ex illis fuisse ferunt. De quo historiam quæ ad nos usque perve- nit, mox narraturus sum. Quod si quis observare velit attentius, plures quàm septuaginta reperiet Servatoris nostri Discipulos, vel ex unius Pauli testimonio: Qui Christum postquam à mortuis suscitatus est, primo omnium Cephæ apparuisse dicit, deinde duo- decim, & post hos plus quam quin- quentis fratribus simul. Ex quibus non- nullos quidem mortem obiisse, plerof- que verò adhuc superstites fuisse tradit cum hæc scriberet. Inde Jacobo illum apparuisse testatur. Unus hic ex se- ptuaginta Discipulorum numero, ac præterea ex fratribus Domini fuisse perhibetur. Postremò cum præter duodecim essent alii complures qui in- star illorum Apostoli dicebantur, cu- jusmodi etiam erat Paulus, hæc adjun- git. Deinde visus est omnibus Aposto- lis. Sed de his fatiis. Historia verò de Thaddæo cujus supra mentionem feci- mus, hujusmodi est.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ΄.

Ἱστορία περὶ τῶν Ἐδεσσηνῶν δυναστῶν.

Ἡ τῶν Κυρίων καὶ Σωτηρῶν ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ Θεοῦ, εἰς πάντας ἀνθρώπους τῆς
 ἀσπαστοῦ διδάμειος ἐνεκεν βοιωμη,
 μυεῖας ὅσας καὶ τῶν ἐπ' ἀλλοδαπῆς πορρωτά-
 τω ἐτῆς Ἰουδαίας, νόσον τε καὶ πανθῶν πα-
 θῶν ἐλπίδι Θεραπείας ἐπήγετο. ταῦτα τοῖ βασι-
 λῶδες Ἀγέλας, τῶν ὑπερὶ Εὐφρατῆν ἐθνῶν
 ἡγεμονία διδάμειων, πάθει τ' σῶμα
 δεινῶ καὶ ἑθεραπῶν ὅσον ἐπ' ἀνθρωπεία
 διδάμει κατὰθερῶν, ὡς καὶ τῶν
 ἔρωτηθῆς πολὺ καὶ τὰς διδάμει συφώ-
 νως ἀπάντων μαρτυρεμῶν ἐπύθετο,
 ἐκείνης αὐτῶ πέμψας δι' ἡγεμονίας γίνε-
 λαι, τ' νόσον τυχεῖν ἀπαλλαγῆς ἀξίων. ὁ δὲ
 μὴ τότε καλοῦν ὑπακῆσας, ἡγεμονίας
 γοῦ αὐτῶν ἰδίας κατὰξιοῖ, ἕνα τῶν αὐτῶ
 μαθητῶν ὄσοις ἔλθῃ ἡθεραπεία τῆς νόσον,
 ὁμῶτε αὐτῶ Σωτηρῶν καὶ τῶν ἀποστολῶν
 ἀπάντων ὑπαγνέμων. ὅσιν εἰς μακρὸν δὲ
 ἀεὶ αὐτῶ ἐπληροῦτο τὰ τ' ἐπαγγελίας.
 καὶ γοῦ τῶν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν καὶ

CAPUT XIII.

Narratio de Regulo Edessenorum.

DOMINI ac Servatoris nostri Jesu
 Christi Divinitas cum propter ad-
 miranda illius opera ubique jam cele-
 bris esset, innumerabiles ab externis
 & à Judæa remotissimis regionibus,
 & cujusmodi doloribus aff-
 lictos spe recuperandæ salutis attraxer-
 ant. Itaque Rex Agbarus qui gentibus
 trans Euphratem positis non sine laude
 præerat, cum gravi morbo, & qui hu-
 mana ope curari non poterat, consu-
 meretur; simulatque de Jesu nomine
 ubique diffusio ac de stupendis ejus mi-
 raculis quæ omnium testimonio firma-
 bantur, accepit, missis per tabellarium
 literis, supplex eum rogavit ut se mor-
 bo liberaret. At ille tum quidem vo-
 canti minimè est obsecutus. Literas ta-
 men ad eum scribere nõ recusavit, qui-
 bus unum è discipulis suis qui ipsum sa-
 naret, missurum se esse pollicebatur, ne-
 que ipsi solum sed omnibus propinquis
 & familiaribus salutem præstiturum.
 Nec multò post ad exitum perducta
 sunt quæcunque ei promissa fuerant.
 Nam post resurrectionem CHRIS TI

Cum hoc cap. con-
 fer Ni-
 ceph. c.
 7. lib. 2.
 & Eva-
 grium l.
 4. c. 29.

ejusque in caelos adscensum, Thomas unus è duodecim Apostolis divino quodam impetu impulsus, Thaddaeum unum è septuaginta CHRISTI discipulorum numero Edessam misit, ut Christi doctrinam illis gentibus nuntiaret. ejusque operâ Servatoris nostri promissa exitum fortita sunt. Cujus quidem rei testimonium habemus ex ipsius Edessæ in qua tum regnabat Agbarus, tabulariis desumptum. Siquidem in monumentis publicis, in quibus antiquitates urbis & res Agbari gestæ continentur, hæc etiam ad nostram usque ætatem conservata reperimus. Operæ pretium igitur fuerit ipsas epistolas audire, quas ex archivis depromptas è Syrorum lingua fideliter transtulimus in hunc modum.

Exemplum epistolæ scriptæ à Rege Agbaro ad Iesum, & ad eum missæ Hierosolyma per Ananiam cursorem.

Agbarus Princeps Edessæ JESU Servatori bono qui in finibus Hierosolymorum apparuit, salutem. Nuntiatum est mihi de te & de curationibus quas absque herbis & medicamentis operaris. Fama enim est casis visum, claudis gressum abs te restitui, leprofos mundari, demones & immundos spiritus expelli, diuturnis morbis oppressos sanari, mortuos denique suscitari. Quæ cum omnia de te audirem, sic in animum meum induxi, aut te revera Deum esse, qui è caelo delapsus hæc efficias, aut certè DEI Filium. Proinde ad te scripsi, orans ut nos invisere, morbumque nostrum sanare non graveris. Audio enim Judæos tibi obtrectare, & insidias in caput tuum struere. Est mihi civitas parva quidem illa, sed ornata, quæ nostrum utrique sufficiat. Et hæc quidem ita scripsit Agbarus, cum divini luminis radius eum modicè tum quidem collustrasset. Nunc epistolam quam ei Jesus per eundem tabellarium rescripsit, audiamus, brevem illam quidem, sed virtutis & efficacis plenissimam. Quæ sic habet.

Rescriptum Iesu ad Agbarum Regem per Ananiam cursorem.

Beatus es Agbarus qui in me credideris quem nõ vidisti. De me enim scriptum est, eos qui me viderint, non credituros in me, ut ii qui non viderint, credentes

Α τῶν εἰς ἔργον ἀνοδὸν αὐτῶν, Θωμᾶς τῶν Ἀποστόλων εἰς τῶν δώδεκα, Θαδδαῖον ἐν δεινῶν ἢ αὐτὸν τῶν ἑβδομηκοντα τῶν Χριστοῦ μαθητῶν κατελελυμένον, κινήσει θεοτέρα ἢ πῶ τῶν Ἐδεσσαν κηρυκᾶ καὶ εὐαγγελιστὴν τῆς αἰῶνι τῶν Χριστοῦ διδασκαλίας ἐκπέμπει πάντα τε δι' αὐτῶν τῆς σωτηρίας ἡμῶν τέλος ἐλάμβανεν ἐπαγγελίας. ἐχρῆκεν τῶν ἀνάγκων πῶ μαρτυρίαν, ἐκ τῶν καὶ Ἐδεσσαν τοπικῶν ἀδελφῶν βασιλευσσομένην πόλιν γραμματεῶν φυλακείων ληφθεῖσαν. ἐν γοῶν τοῖς αὐτοῖς δημοσίοις χάριτι, τοῖς τὰ παλαιὰ καὶ τὰ ἀμφὶ τὸν Ἄγγελον περὶ πάντα θεῶν ἐχρῆκεν, καὶ ταῦτα εἰσέτι καὶ νῦν ἔτι ἐκείνους πεφυλαγμένα εὐεργετῶν. ἔδεν ἵσοῦν ἐκ αὐτῶν ἐπακροσαστῶν ἐπιστολῶν, διὰ τῶν δεξιῶν ἡμῶν ἀναληφθεῖσων, καὶ τὸν δὲ αὐτοῖς ῥήμασιν ἐκ τῶν Συρων Φωνῆς μετέβληθεισῶν τὸν τρέπον.

Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραμμένης ὑπὸ Ἄγγελου τοπάρχου τῆς Ἰουδαίας, καὶ παραστῆται αὐτῶν δι' Ἀνανία ταχυδρόμου εἰς Ἱεροσόλυμα.

Ἄγγελος τοπάρχης Ἐδέσσης Ἰησοῦ σωτῆρι ἀγαθῶ ἀναφανέντι ἐν τόπῳ Ἱερουσόλυμων χαίρειν. ἦκεν σὰ μοι τὰ θεῶν καὶ τῶν σῶν ἰαμάτων, ὡς ἀνοδὸν φαρμάκων ἐ βότανων ὑπὸ σῶν ἰσοδρόμων. ὡς γὰρ λόγῳ, τυφλοὺς ἀναλεῖπειν ποιεῖς, χωλῶν ἀπαλείπειν, καὶ λεπρῶν καθαρίζει, καὶ ἀκαθάρτα πνεύματα ἐκ δαίμονος ἐκβαλλῶν, καὶ τῶν ἐν μακρονομία βασιλευσσομένων θεραπεύεις, καὶ νεκρῶν ἐγείρεις. καὶ ταῦτα πάντα ἀκρίτως θεῶν καὶ νῦν ἐθέλω τὸ ἔτερον τῶν δυοῶν ἢ ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς, καὶ καταβάς ἀπὸ τῶν ἔργων ποιεῖς ταῦτα ἢ ὅς εἰ ἔστι Θεὸς ποιῶν ταῦτα. διὰ τῶν τῶν γράφων ἐδέηθην σὺ σκλήνημα πρὸς με, καὶ τὸ πᾶν ὅ ἐχρω, θεραπεύσαι, καὶ γὰρ ἦκεν σὰ ὅτι ἐκ Ἰουδαίων καταγογῆναι σοὶ καὶ βέλονται κακῶσά σοι. πόλις ἡ μικρὸν μοι εἶσι καὶ σεμνὴ, ἦ τις ἔξαρκεῖ ἀμφοτέρως, καὶ ταῦτα μὲν ἔγραψεν, τῆς θεῶν αὐτὸν τῶν μικρῶν ἀναστάσεως ἐλάμβανεν. ἀξίον ἵ ἐκ τῆς πρὸς τῶν Ἰησοῦ ἀπὸ διαδ' αὐτῶν γραμματεῶν καὶ ἄποσταλείσης ἐπακροσαστῶν, ὀλιγοστέρας μὲν, πολυδυνάμους δὲ ἐπιστολῆς, τῶν ἐχρῆκεν καὶ αὐτῆς τὸν τρέπον.

Τὰ ἀντιγραφέντα ὑπὸ Ἰησοῦ διὰ Ἀνανία ταχυδρόμου τοπάρχου Ἄγγελου.

Ἄγγελος, μακάριος εἰ πιστεύσας ἐν ἐμοὶ μὴ ἔωρακῶς με. γέγραπται γὰρ θεῶν ἐμῶν, τῶν ἔωρακῶς με μὴ πισύσειν μοι, ἵνα οἱ μὴ ἔωρακῶτες

TIBERIUS.

κότες, αὐτοὶ πισεύσωσι καὶ ζήσωσιν. ἀεὶ δὲ ἔ
 ἔγραψας μοι ἐλθεῖν πρὸς σε, δέον ἐστὶ πάντα δι
 ἀπέσταλν, ἐνταῦθα πληρώσαι με. καὶ μὴ
 π̄ πληρώσαι, ἕως ἀναληφθῆναι πρὸς τὸν
 δόπος εἰλαυά με. καὶ ἐπειδὴ ἀναληφθῶ, ἀπο
 σελῶ σοι πᾶ τῶ μαθητῶν μου, ἵνα ἰάσῃ αὶ σε
 τὸ πάθῃ, καὶ ζῶν σοὶ καὶ τοῖς σὺ σοὶ πρὸ
 χηται ταύταις ἡ ταῖς ἐπιστολαῖς ἐπὶ ταῦτα
 σωῆσθαι τῆ Σύρων Φωνῆ. Μετὰ δὲ τὸ ἀναληφ
 θῆναι τὸν Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ
 Θωμᾶς, Θαδδαῖον τὸν δόπος οἰον, ἕνα τῶν ἐξ
 δομήκοινα. ὃς ἐλθὼν κατέμνηρε πρὸς Τωβίαν
 τὸν ἑ Τωβία, ὡς δὲ ἠκούσθη ἀπὸ αὐτοῦ, καὶ δὴ
 λῃ γέγονε διὰ τῶ ἐπιτελεμῶν αὐτοῦ θαυ
 μασιῶν, ἐμυῖνθη τῷ Ἀγβαρῷ ὅτι ἐλθὼν ἐν
 δόπος οἰον ἐνταῦθα ἑ Ἰησοῦ, κατὰ ἕως ἐπέστει
 λές σοι. ἠρξάλο οὖν ὁ Θαδδαῖος ἐν δυνάμει
 Θεοῦ, θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ μαλακίαν,
 ὡς τε πάντας θαυμάζειν. ὡς δὲ ἠκούσεν ὁ Ἀγ
 βαρῃ τὰ μεγαλεῖα καὶ τὰ θαυμάσια ἀ ἐ
 ποιεί, ὡς ἐθεράπευεν ἐν ὀνόματι καὶ δυνάμει
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ἰσχυροῖα γεγονεν, ὡς ὅτι αὐτὸς
 ἐστὶ ἀεὶ ἑ ὁ Ἰησοῦς ἐπέστειλε λέγων, ἐπειδὴ
 ἀναληφθῶ, δόπος τελεῶ σοι πᾶ τῶ μαθητῶν
 μου, ὅστις τὸ πάθῃ σε ἰάσεται. μετὰ καλε
 σάμην οὖν τὸν Τωβίαν, παρ' ὃ κατέμνηρεν,
 εἶπεν. ἠκούσθη ὅτι ἀνὴρ τις δυνάστης ἐλθὼν ἀπὸ
 Ἱερουσαλὴμ, καλεσμένος ἐν τῆ σῆ οἰκίᾳ, καὶ
 πολλὰς ἰάσεις ἐπὶ ὀνόματι Ἰησοῦ ἐργάζεσθαι. ὁ
 δὲ εἶπε. ναὶ Κύριε ξενῃ πε ἐλθὼν, ἐνώκησε
 παρ' ἐμοὶ καὶ πολλὰ θαύματα ἔπτελει. ὁ δὲ
 ἀνάγαγε αὐτὸν, ἔφη, πρὸς με. ἐλθὼν δὲ ὁ Τω
 βίας πρὸς Θαδδαῖον, εἶπεν αὐτῷ. ὁ τοπάρχης
 Ἀγβαρῃ μετὰ καλεσάμηνός με, εἶπεν ἀνα
 γαεῖν σε παρ' αὐτὸν, ἵνα θεραπεύσης αὐτῷ τ
 πάθῃ. καὶ ὁ Θαδδαῖος ἀναστὰς ἐφῆ, ἐπει
 δὴ πῆ δυνάμει παρ' αὐτὸν ἀπέσταλμα. ὀρ
 θήσας οὖν ὁ Τωβίας τῆ ἑξῆς, καὶ πρὸς ἀλαβῶν
 τὸν Θαδδαῖον, ἦλθε πρὸς τὸν Ἀγβαρῃ ὡς δὲ
 ἀνέστη, παρῆλθον καὶ ἐσώων τῶ μερῆσιάνων αὐτῷ,
 πρὸς ἀλλήματα ἐν τῷ εἰσιέναι αὐτὸν, ὄραμα μέ
 γα ἐφάνη τῷ Ἀγβαρῷ ἐν τῷ πρὸς ὄπωπῳ ἑ
 δόπος οἰον Θαδδαῖος. ὅτε ἰδὼν Ἀγβαρῃ,
 πρὸς ἐκκινήσε τῷ Θαδδαῖῳ. θαυμά τε ἔχε
 τὸς ἀειεσιώτας πάντας. αὐτοὶ γὰρ ἔχ ἰσχυ
 ροῦ καὶ τὸ ὄραμα, ὁ μόνῳ τῷ Ἀγβαρῷ ἐφάνη.
 ὃς καὶ τὸν Θαδδαῖον ἠρξῃ, εἰ ἐπ' ἀληθ

A vitam accipiant. Quod verò ad me scri
 bis ut ad te proficiscar, hic necesse ha
 beo omnia implere propter quæ sum
 missus, iisque demùm absolutis, ad il
 lum qui me misit, reverti. Ceterum
 cum primùm ad eum me recepero, ex
 Discipulis meis aliquem ad te mittam,
 qui & morbum tuum curet, & vitam ti
 bi tuisque omnibus præstet. His episto
 lis hæc etiam Syriaco sermone erant ad
 juncta. Post ascensum Jesu Christi, Ju
 das qui etiam Thomas dictus est, Thad
 dæum Apostolum, unum è septuaginta,
 ad Agbarum misit. Qui cum illuc
 advenisset, apud Tobiam Tobie filium
 divertit. Postquam verò fama de ejus
 adventu & de miraculis quæ ab ipso e
 debantur increbrescere cæpit, nuntia
 tum est Agbaro advenisse illum Apo
 stolum Jesu, sicut per literas promiserat.
 Cæpit igitur Thaddæus morbos quos
 libet & languores divina virtute sanare,
 adeo ut cuncti admiratione caperentur.
 Proinde cum Agbarus ab illo pa
 trata miracula audivisset, & quo pacto
 per nomen ac virtutem Jesu Christi
 morbos fugaret, in suspicionem addu
 ctus est hunc ipsum esse, de quo Jesus
 olim ad se perscripserat his verbis: Cum
 primùm me ad eum recepero, ex Dis
 cipulis meis aliquem ad te mittam, qui
 & morbum tuum curet, & vitam tibi
 tuisque omnibus præstet. Accito igitur
 Tobia cujus hospitio utebatur, accepi,
 inquit, potentem quemdam virum
 profectum Hierosolymis apud te di
 versari, & plurimas morborum cura
 tiones in nomine Jesu ab illo fieri. Ad
 hæc Tobias: Certè, inquit, Domine,
 peregrinus quidam apud me est, qui
 plurima edit miracula. Tùm Agbarus:
 illum velim ad me adducas. Igitur To
 bias domum reversus, sic Thaddæum
 allocutus est: Agbarus hujus civitatis
 Régulus accersivit me, jussitque ut te
 ad ipsum perducerem, quo ipsius agri
 tudinem cures. Cui Thaddæus: Perga
 mus, inquit, quandoquidem ejus potis
 simum gratia sum missus. Postridie ergo
 Tobias mane assumpto Thaddæo, ad
 Agbarum perrexit. Cumque esset in
 gressus, Agbarus proceribus suis cir
 cumsept' in ipso intrantis Thaddeji vul
 tu divinum nescio quid videre sibi visus
 est: quo conspecto statim Thaddæum
 adoravit. Mirabantur omnes qui ade
 rant, quippe qui nihil horum vidissent
 quæ Agbaro apparuerant. Tùm Agbarus
 Thaddæum interrogavit: Tunc, inquit,
 E

Discipulus es Iesu Filii Dei qui hæc ad me scripsit: ex Discipulis meis aliquem ad te mittam qui & morbum tuum curret, & vitam tibi tuisque omnibus præstet. Cui Thaddæus: quandoquidem, inquit, maximam fiduciam posuisti in Servatore Iesu qui misit me, idcirco ad te sum missus. Quod si deinceps magis ac magis in eum credideris, fient omnia quæ postulas, prout fidem habebis. Hic Agbarus: aded, inquit, credidi ei, ut Iudæos qui illum in crucem egerunt, bello appetere & ad intericionem delere voluerim, nisi metus imperii Romani me ab hoc consilio revocasset. Tum Thaddæus: Dominus (inquit) noster & Deus Iesus Christus quidquid à Patre mandatum fuerat, exsecutus est, perfectisque omnibus ad parentem suum est reversus. Cui Agbarus: et in ipsum, inquit, credidi & in Patrem ipsum. Tunc Thaddæus: Propterea, inquit, manū tibi impono in nomine Domini nostri Iesu. Quo factō statim Agbarus morbo & egritudine quā laborabat est liberatus. Magnaque eum admiratio tenuit, quod sicuti de Iesu famā acceperat, re ipsa per Thaddæum Discipulum ipsius & Apostolum impletum videbat, qui absque ullis medicamentis herbisque ipsum pristinae valetudini restituisset: Nec verò ipsum solummodo sed & Abdum quemdam Abdi filium po dagrā laborantem. Qui cum supplex ad Thaddæi vestigia provolutus esset, benedictionem ab eo per impositionem manus accipiens sanatus est. Plures quoque alii ex eadem civitate ab eodem Apostolo curati sunt, multaque miracula perpetrata cum Verbum Dei illic prædicaret. Post hæc verò Agbarus sic Thaddæum allocutus est: Quæcunque facis, inquit, Thaddæe, ope divine virtutis abs te fieri credimus, eaque de causā te non mediocriter admiramur. Sed quæso te expone deinceps nobis de Iesu ipsius adventu, qualis & cuiusmodi is fuerit: & de potentia eiusdem, qua demum vi atque virtute tot & tanta quæ auditu accepimus perpetravit. Et Thaddæus: Nunc quidem, inquit, parcam dicere, quandoquidem ad verbum Dei palam omnibus nuntiandum sum destinatus. Crastino verò congregamihī omnes civitates tuas: Et verbum Dei coram illis prædicabo vitæque sermonē in eorum mentibus seram, exponens de adventu Iesu Christi, cuiusmodi fuerit, & de eius-

A θείας μαθητής εἰ Ἰησοῦ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, ὃς εἰρήκει πρὸς με. Ἀποστέλλω σοὶ ἕνα τῶν μαθητῶν μου, ὃς εἰς ἰάσασαί σε τὸ πάθος, καὶ ζωὴν σοὶ καὶ τοῖς σωσοὶ παρέξει πᾶσι. καὶ ὁ Θαδδαῖος εἶπεν ἔπει μὲν μεγαλῶς πεπίσθουκας εἰς τὸν ἀποστείλαιά με Κύριον Ἰησοῦν, διατέτο ἀπεστάλῃ πρὸς σε. καὶ πάλιν ἐὰν ἴθι πλείον πιστεύσης εἰς αὐτὸν, ὡς ἂν πιστεύσης ἐξαί σοι τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας σου. καὶ ὁ Ἀγβαρὸς πρὸς αὐτὸν ἔτῳς Ἰησοῦσα φησὶν ἐν αὐτῷ, ὡς καὶ τὰς Ἰουδαίους τὰς εὐαρώσασας αὐτὸν. βελονθῆναι δυνάμιν ἀσθαλαβῶν κατακόψαι, εἰ μὴ διὰ τὴν βασιλείαν τὴν Ῥωμαίων ἀνεκτόπιω τῆς προθέσεως. καὶ ὁ Θαδδαῖος εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ Θεὸς Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς τὸ θέλημα τῆς πατρὸς αὐτῆς πεπλήρωκε, καὶ πληρώσας, ἀνελήθη πρὸς τὸν ἐαυτῆς πατέρα. λέγει αὐτῷ Ἀγβαρὸς καὶ γὰρ πεπίσθουκα εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς. καὶ ὁ Θαδδαῖος διὰ τῆτο, φησὶ, τίθῃ μὴ ἴδω χεῖρά μου ἵθι σε ἐν ὀνόματι αὐτῆς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ. καὶ τῆτο πράξαι ἄλλο, ὡς ἀρχήμα ἐθεραπεύθη τῆς νόσου καὶ ἡ πάθος εἰχεν. ἔθαύμασε τε ὁ Ἀγβαρὸς, ὅτι καθὼς ἠέκασαι αὐτῷ περὶ τῆς Ἰησοῦ, ἔτῳς τοῖς ἔργοις παρέλαβε διὰ τῆς μαθητῆς αὐτῆς καὶ Ἀποστόλου Θαδδαῖος ὃς αὐτὸν ἀνδο φαρμακείας καὶ βελονῶν ἐθεράπευσεν. καὶ εἰ μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἀβδὸν τὸν τῆς Ἀβδα ποδάγραν ἔχοντα ὃς καὶ αὐτὸς περσελθὼν ὑπὸ τὰς πόδας αὐτῆς ἐπεσεν, δι' ἧς τε διὰ χεῖρας λαβῶν ἐθεραπεύθη. πολλὰς τε ἄλλας συμπολίτας αὐτῶν ὁ αὐτὸς ἰάσατο Ἀπόστολος, θαμασίαν καὶ μεγάλα ποιῶν, καὶ κηρύσων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. μὴ δὲ ταῦτα ὁ Ἀγβαρὸς, σὺ Θαδδαῖε εἶπεν, σὺ δυνάμει τοῦ Θεοῦ ταῦτα ποιεῖς, καὶ ἡμεῖς σε αὐτοὶ ἔθαύμασαμεν. ἀλλ' ἵθι ἵθι τοῖς δέομαί σε, διηγήσασαί μοι περὶ τῆς ἐλευσεως τῆς Ἰησοῦ πῶς ἐγένετο, καὶ περὶ τῆς δυνάμεως αὐτῆς, καὶ ἐν ποῖα δυνάμει ταῦτα ἐποίησεν, ἅπαντα ἠέκασαμεν. καὶ ὁ Θαδδαῖος, νῦν μὴ σιωπήσομαι εἶπεν, ἐπειδὴ κηρύξαί τὸν λόγον ἀπεστάλῃ. ἀνεῖλον ὁ ἐκκλησιασθόν μοι τὰς πολίτας σε πάντας, καὶ ἐπ' αὐτῶν κηρύξω τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπερῶ ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τῆς ζωῆς, ὡς τε τῆς ἐλεύσεως τῆς Ἰησοῦ καθὼς ἐγένετο, καὶ ὡς τῆς Ἀποστολῆς αὐτῆς, καὶ ἕνεκα τίνος ἀπεστάλη ὑπὸ

τῶ πατρὸς, καὶ τῆς δυνάμεως τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ μυστηρίων ὧν ἐλάλησεν ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ποῖα δυνάμει ταῦτα ἐποίησεν, καὶ τῆς καινῆς αὐτῆς κηρύξεως, καὶ περὶ τῆς σμικρότητος καὶ δουλείας καὶ περὶ τῆς ταπεινώσεως τῶ φαινομένου ἐξωθεν ἀνθρώπου, καὶ πῶς ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐσμικρῶεν αὐτῷ τῷ θεοῦ ὅσα τὸ Ἰσραὴλ ἐπαθεν, καὶ πῶς ἐσαυράθη, καὶ κατέβη εἰς τὸν ἀδόν, καὶ διεσχίσε φεαγμὸν τὸν εἰς αἰῶνα, μὴ χιρῶντα, καὶ ἀνέστη, καὶ σιωπήσας νεκρὸς τὸς ἀπ' αἰῶνων κεκοιμημένους, καὶ πῶς κατέβη μόνος, ἀνέβη ἡ μὲν πολλὰ ὄχλοι πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ πῶς καθήκει ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς μὲν δόξης ἐν τοῖς ἔργοις, καὶ πῶς ἐλθὺν σὺν μέλλει πάλιν μὲν δόξης καὶ δυνάμεως κρίναι ζῶντας καὶ νεκρὸς, ἐκέλευσεν οὖν ὁ Ἀγθαρος, τῆ ἔσθαι σὺν αὐτῷ πολίτας αὐτοῦ, καὶ ἀκτιστητῶ κήρυξεν Θαδδαῖος ἡμῶν ταῦτα προσέταξε δὲ θῆναι αὐτῷ χρυσὸν καὶ ἄσημον, ὃ δὲ οὐκ ἐδέξατο εἰπὼν εἰ ταῦτα ἡμεῖς καταλαλοῦμεν, πῶς τὰ ἀλλότρια ληψόμεθα; ἐπετάχθη ταῦτα τοῦ αρακοῦ καὶ τριακοσίου ἔτει ἀπὸ τοῦ εἰς ἄχρηστον πρὸς λέξιν ἐκ τῆς Σύρων μεταβληθέντα φωνῆς, ἐν ταῦτά μοι καί κειρὸν κείτω.

Ἐκκλησιαστικῆς ἰσοετίας λόγος πρῶτος
τέλος.

Finis Libri primi Historiae
Ecclesiasticae.